

ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชชนนีบุรณะ

กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

นัยดา สุวิชาวรพันธุ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

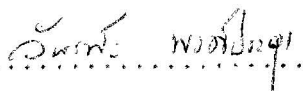
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2541

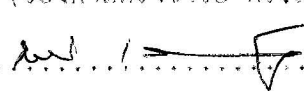
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเทญ พงศ์ประยูร)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเทญ พงศ์ประยูร)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย)
..... กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บังอร แสนนันท)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิสาคามรณี)

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจน แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เมธินันท์ ภิญโญชน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิณิต วัฒนธม และอาจารย์พรรณพิศ วาณิชยการ ที่ให้คำแนะนำและ เป็นผู้ตรวจแก้ไขเครื่องมือ สำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่กรุณา ให้ความรู้ ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราชผาติราช วัฒนาจารย์และนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ที่ให้ความร่วมมือและความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดม่วง วัฒนาจารย์และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ให้ความร่วมมือและความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณสมชาย สุวิชาวรพันธุ์ และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ความห่วงใย ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดการทำวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอโน้มระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณแม่สาอางค์ มีแก้วน้อย คุณแม่รำพึง จรุงคนธ์ และคุณพ่อยุทธนา อุณะศิริ ผู้ให้ความรัก ความห่วงใย ตลอดจนให้การสนับสนุนทั้ง ด้านกำลังใจ และกำลังใจ และขอขอบคุณผู้ซึ่งมิได้กล่าวนามในที่นี้อีกหลายท่านที่กรุณาให้ความ ช่วยเหลือจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

นัยดา สุวิชาวรพันธุ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	คำนำ	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	4
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	7
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง	8
	ความหมายของสถานการณ์จำลอง	8
	ความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลอง	10
	หลักการและกระบวนการเรียนรู้การใช้สถานการณ์จำลอง	12
	คุณลักษณะของสถานการณ์จำลอง	17
	การสร้างสถานการณ์จำลอง	17
	องค์ประกอบของการสร้างสถานการณ์จำลอง	18
	ขั้นตอนการสร้างสถานการณ์จำลอง	19
	ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างสถานการณ์จำลอง	23
	ขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลอง	23
	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง	25
	ประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง	29
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง	31
	งานวิจัยในต่างประเทศ	31

งานวิจัยในประเทศ	33
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี	35
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี	35
ความหมายของความสามัคคี	35
ประเภทของความสามัคคี	37
พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี	37
องค์ประกอบที่มีผลต่อความสามัคคี	39
ขอบข่ายของความสามัคคี	40
ความสำคัญของความสามัคคี	41
กิจกรรมการสร้างความสามัคคี	43
การพัฒนาความสามัคคี	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี	48
งานวิจัยในประเทศ	48
 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	 51
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	52
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	52
การดำเนินการทดลอง	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
วิธีจัดกระทำข้อมูล	57
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	 59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59

5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
บทย่อ	63
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	63
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	63
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	63
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	64
วิธีดำเนินการทดลอง	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	65
การอภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	69
 บรรณานุกรม	 71
 ภาคผนวก	 81
ภาคผนวก ก.	82
ภาคผนวก ข.	99
 ประวัติย่อของผู้วิจัย	 191

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group	
	Pretest – Posttest Design	55
2	เปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง	
	ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง	60
3	เปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติก่อนและหลัง	
	การสอนปกติ	61
4	เปรียบเทียบผลต่างของความสามัคคีที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนที่ได้รับการใช้	
	สถานการณ์จำลอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ	62
5	แสดงโครงสร้างของแบบสอบถามความสามัคคี	93
6	เฉลยคะแนนของแบบสอบถามความสามัคคี	94
7	แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสามัคคี	95
8	เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง	
	ก่อนและหลังการทดลอง	96
9	เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติก่อนและหลัง	
	การทดลอง	97
10	แสดงคะแนนผลต่างของความสามัคคีที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนที่ได้รับการใช้	
	สถานการณ์จำลอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ	98

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน อาทิเช่น ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อัตราการเพิ่มของประชากรอย่างรวดเร็ว เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยกำลังดำเนินนโยบายที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ระบบสังคมอุตสาหกรรม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาในด้านวัตถุเป็นสำคัญ จึงมีผลทำให้อัตราส่วนของความเจริญทางด้านวัตถุกับด้านจิตใจไม่สัมพันธ์กัน และมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก การจัดการศึกษาจึงนับว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ กล่าวคือ การจัดการศึกษาควรพัฒนาให้เยาวชนมีความรู้ความสามารถ เพราะถ้าคนมีความรู้ดี การปฏิบัติหน้าที่การทำงานก็มีโอกาสประสบความสำเร็จสูง แต่สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้คือต้องอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าควรได้รับความรู้ควบคู่กับคุณธรรม หากการศึกษามุ่งเฉพาะด้านการทำให้ความรู้ อย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงการปลูกฝังคุณธรรมให้เยาวชนแล้ว อาจทำให้เขาเหล่านั้นไม่สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นผลให้เกิดความสับสนวุ่นวายในสังคม ดังที่ สารัช บัวศรี (2505 : 1) กล่าวว่า ไม่ว่าโรงเรียนใดหรือมหาวิทยาลัยใด หากปลูกฝังเพียงให้ การศึกษาทางวิชาการ (ACADEMIC SUBJECT) ส่วน ๆ แต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึง การปลูกฝังคุณธรรมอื่น ๆ ก็นับว่าโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ไม่ได้ทำหน้าที่สมบูรณ์ในการให้ การศึกษา

คุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งควรปลูกฝังให้แก่เยาวชนของชาติคือ ความสามัคคี เพราะในสังคมปัจจุบันมีระบบการแข่งขันสูงขึ้น การเห็นแก่ตัวก็เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง เยาวชนของชาติเคยชินกับระบบการแข่งขันตั้งแต่การเข้าเรียนระดับอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย แม้กระทั่งการแข่งขันเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งระบบการแข่งขันเช่นนี้ย่อมจะมีผลทำให้คนขาดคุณธรรม

ด้านความสามัคคีเป็นอย่างมาก (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2530 : หน้า) ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ เกียรติदानุสรณ์ (2534 : 39) ที่กล่าวว่า โดยทั่วไปลักษณะนิสัยของคนไทยที่มีต่อความสามัคคี มักจะรู้สึกว่าเป็นพลัง คือ พลัง ความสามัคคีเป็นลักษณะของความร่วมมือร่วมใจกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นพลังของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มในการประกอบกิจการงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ ในสังคมไทยมีจุดอ่อนก็คือ มีนิสัยทำงานตัวคนเดียว แต่จะมีปัญหาเมื่อทำงานเป็นกลุ่ม ก็เพราะว่าขาดความสามัคคี นอกจากนี้ ประยุทธ์ สุวรรณภักดี (2532 : 35 - 37) กล่าวว่าผู้นำของประเทศหลายต่อหลายท่านได้พูดเน้นเสมอว่า "ประเทศชาติต้องการความสามัคคีจากชนในชาติ" เพื่อความมั่นคงและสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ ถ้าครอบครัวใด สถาบันใด ประเทศชาติใด สมาชิกในกลุ่มขาดความสามัคคีปรองดองกันแล้ว ครอบครัวนั้น สถาบันนั้น ประเทศชาตินั้นก็จะมีแต่การต่อสู้ชิงดีชิงเด่น นำความเสื่อม ความแตกแยกมาให้ หากความสงบสุขมิได้เลย ดังพระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ว่า

"ชาติใดรักสมัครสมาน จะทำการสิ่งใดก็ไร้ผล
แม้ชาติย่อยยับอัปจน บุคคลจะสุขอยู่อย่างไร"

ประเทศไทยเป็นชาติที่มีเอกราชมาช้านาน ก็เนื่องมาจากคนในชาติมีความสามัคคีปรองดองกัน ถึงกิจการงานจะยิ่งใหญ่ยุ่งยากสักเพียงใด ก็สามารถจะบรรลุความสำเร็จนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ ดังพระราชดำรัสของพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (2534 : 254) พระราชทานแก่สามัคคีสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ ความตอนหนึ่งว่า

"ความสามัคคีเป็นคุณสมบัติประจำตัวของคนไทย ก็ได้อบรมสืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษ โดยไม่ขาดสายทั้งนี้เพราะคนไทยทราบตระหนักว่า หมู่คณะที่มีสามัคคีแน่นแฟ้นสมบูรณ์ ย่อมมีกำลังกล้าแข็ง ทั้งในการคิด และการปฏิบัติ ไม่ว่าจะคิดอ่านทำการใด แม้ยากเย็นยิ่งใหญ่ ผู้มีสามัคคีก็สามารถระดมกำลังกายกำลังความคิดกันกระทำให้สำเร็จเด็ดขาดได้ไม่ยาก"

ความสามัคคีจึงเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งควรส่งเสริมและปลูกฝังให้แก่เยาวชน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาซึ่งหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเกี่ยวกับ ความสามัคคีไว้ว่า เพื่อให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 36 - 45) นอกจากนี้ บรรพต วีรชัย (2521 : 106) ได้กล่าวว่า การพัฒนาเยาวชนให้มีความสามัคคีนั้น โรงเรียนนับเป็นสถาบันที่มีความสำคัญรองลงมาจากครอบครัว เพราะหน้าที่ของโรงเรียนอย่างหนึ่ง คือ การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย โดยฝึกการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการทำงานให้สำเร็จตามความมุ่งหมายและอุดมคติร่วมกัน รวมทั้งส่งเสริมความสามัคคี ความคิดริเริ่ม ความมีเหตุผล ความขยันหมั่นเพียรในการประกอบหน้าที่การงานในฐานะหน้าที่พลเมืองดี

จากการที่ผู้วิจัยได้สำรวจเบื้องต้น เกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน วัดราชผนบุรีราช แขวงหลักสอง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาต่าง ๆ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 54 ขาดความสามัคคีในหมู่คณะ อันได้แก่ การไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานของกลุ่ม หรือกิจกรรมของส่วนรวม ขาดความเห็นอกเห็นใจในการทำงานร่วมกัน ขอบแบ่งพรรคแบ่งพวก ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม จึงมีผลทำให้การทำงานของกลุ่มหรือกิจกรรมส่วนรวมไม่บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย จากสภาพปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัย ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาตลอดจนผู้อำนวยการโรงเรียน มีความสนใจ และให้ความสำคัญ พร้อมทั้งมีความต้องการที่จะแก้ไขอย่างเร่งด่วน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อปลูกฝังและพัฒนาความสามัคคีให้กับนักเรียน ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยเลือกการใช้อุบายการจำลอง ทั้งนี้เพราะว่าการใช้อุบายการจำลองนั้นเป็นการจำลองสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนประสบในชีวิตประจำวันมาจัดให้เป็นสถานการณ์ในห้องเรียน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะส่งผลทำให้เด็กเกิดความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ สมบูรณ์ เสนียวงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 17 - 18) กล่าวว่า การใช้อุบายการจำลองเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาความรู้ ความรู้สึก ความสนใจ และทัศนคติของนักเรียน และครุฑแซงค์ (Cruickshank. 1972 : 17 - 19) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองยังเป็นวิธีการที่จะทำให้เด็กเรียนมีประสบการณ์

ตรง เช่น ใต้กับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ดังนั้นสถานการณ์จำลองจึงน่าจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการคิดแก้ปัญหา

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีการใช้สถานการณ์จำลอง มาพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง แขวงหลักสอง เขตหนองแขมต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียน ก่อนและหลังการสอนปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียน ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับ

นักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้น หลังการใช้สถานการณ์จำลอง
2. นักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้น หลังจากการสอนปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติมี

ความสามัคคีเพิ่มขึ้นแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนจริยศึกษา ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในการที่จะนำวิธีการใช้สถานการณ์จำลองไปใช้ในการพัฒนาความสามัคคีให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้การศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง แขวงหลักสอง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีความสามัคคีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง แขวงหลักสอง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีความสามัคคีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสอบถามความสมัครใจ หลังจากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

3. ตัวแปรที่ทำการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีการพัฒนาความสามัคคี ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่

3.1.1 การใช้สถานการณ์จำลอง

3.1.2 การสอนแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามัคคี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามัคคี หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ต้องการทำกิจกรรมที่พึงงามด้วยการร่วมแรงร่วมใจกัน มีความเห็นอกเห็นใจกัน ไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

2. การใช้สถานการณ์จำลอง หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงหรือเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ให้ใกล้เคียงกับเหตุการณ์จริง โดยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับสถานการณ์นั้น และเปิดโอกาสให้นักเรียนวิเคราะห์ อภิปราย เกี่ยวกับบทบาทที่ได้แสดง

พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปประเด็นสำคัญของสถานการณ์นั้น ๆ โดยมีขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลอง 4 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนทราบ และเล่าเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์ที่นำมาใช้ จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
- ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
- ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย เมื่อกิจกรรมนั้นสิ้นสุดลง ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดงในขณะปฏิบัติกิจกรรม และอภิปรายตลอดทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมและบทบาทที่แสดงนั้น ๆ
- ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญของสถานการณ์นั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี โดยให้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่ได้เรียนรู้กับชีวิตจริง และประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลอง ให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพื่อนำไปสู่การมีความสามัคคี แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

3. การสอนปกติ หมายถึง การจัดสภาพการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้บรรยายพร้อมสื่อต่าง ๆ ได้แก่ เอกสาร แผ่นภาพโปรสเตอร์ แผ่นใส วิทยุเทป และเปิดโอกาสให้มีการซักถาม แสดงความคิดเห็น โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสามัคคีเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นนำ ผู้วิจัยและนักเรียนสนทนากัน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน
- ขั้นที่ 2 ขั้นสอน ผู้วิจัยสอนโดยการบรรยาย พร้อมสื่อ ได้แก่ เอกสาร แผ่นภาพโปรสเตอร์ แผ่นใส และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น
- ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุป และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง และความสามัคคี โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง

- 1.1.1 ความหมายของสถานการณ์จำลอง
- 1.1.2 ความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลอง
- 1.1.3 หลักการและกระบวนการเรียนรู้การใช้สถานการณ์จำลอง
- 1.1.4 คุณลักษณะของสถานการณ์จำลอง
- 1.1.5 การสร้างสถานการณ์จำลอง
- 1.1.6 องค์ประกอบของการสร้างสถานการณ์จำลอง
- 1.1.7 ขั้นตอนการสร้างสถานการณ์จำลอง
- 1.1.8 ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างสถานการณ์จำลอง
- 1.1.9 ขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลอง
- 1.1.10 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง
- 1.1.11 ประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง

- 1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
- 1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

- 2.1.1 ความหมายของความสามัคคี
- 2.1.2 ประเภทของความสามัคคี

- 2.1.3 พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี
- 2.1.4 องค์ประกอบที่มีต่อความสามัคคี
- 2.1.5 ขอบข่ายของความสามัคคี
- 2.1.6 ความสำคัญของความสามัคคี
- 2.1.7 กิจกรรมการสร้างสามัคคี
- 2.1.8 การพัฒนาความสามัคคี
- 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี
- 2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง

1.1.1 ความหมายของสถานการณ์จำลอง

เบค และมอนโร (นิติไทย นัมคณิศรณ. 2537 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Beck and Monroe. 1969) กล่าวถึง สถานการณ์จำลองว่าเป็นคำเก่าที่มีมานานแล้วแต่เพิ่งจะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ทางการศึกษาเมื่อไม่นานมานี้ ความหมายหนึ่งของสถานการณ์จำลองก็คือ "ความหลอกลวง" (Deception) หรือการแสดงผิด (Misrepresentation) ทั้งสองความหมายนี้เป็นความหมายของสถานการณ์จำลองในสมัยก่อน ในปัจจุบันนี้คำว่า สถานการณ์จำลอง หมายถึง กระบวนการซึ่งมีรูปแบบคล้ายคลึงสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้น เพื่อจะทดสอบสภาวะการณ์หรือเพื่อการสอน

ชูลท์ (Schultz. 1972 : 4) กล่าวถึงการใช้สถานการณ์จำลองว่าเป็นการสอนแบบปฏิบัติการที่ใช้แบบจำลอง หรือกระบวนการต่าง ๆ เหมือนระบบของจริง การสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลองเป็นการสอนที่สมมติสถานการณ์ต่าง ๆ ให้คล้ายกับสภาพที่เป็นจริงโดยฝึกให้ผู้เรียนหรือผู้ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นได้ฝึกปฏิบัติ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองและยังทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ดีกว่าสอนแบบบรรยาย

เคอร์ (กนกรัตน์ พงษ์สมุทร. 2537 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Kerr. 1977) กล่าวถึงการใช้สถานการณ์จำลองว่า ผู้เข้าร่วมสถานการณ์จะต้องปฏิบัติตามข้อมูล และมีสถานการณ์ที่กำหนดวัตถุประสงค์ในการร่วมสถานการณ์นั้น ผู้เข้าร่วมสถานการณ์จะต้องยอมรับ และปฏิบัติตามข้อมูล และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง ผู้เข้าร่วมสถานการณ์อาจได้รับข้อมูลหรือรับบทบาทที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงของเขา หรือได้รับบทบาทที่แตกต่างไปจากชีวิตจริงก็ได้ เหตุการณ์ในสถานการณ์จำลองจะดำเนินต่อไปในทางใดหรือผลของสถานการณ์จะเป็นอย่างไรนั้นเป็นเรื่องที่คาดการณ์ล่วงหน้าไม่ได้ เพราะจะต้องขึ้นอยู่กับผลการตัดสินใจของผู้เข้าร่วมสถานการณ์

โฮลเดน (Holden. 1981 : 5) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นการจำลองสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ส่วนมากจะอยู่ในรูปแบบของการแก้ปัญหา ครูทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ควบคุม จะนำของจริงต่าง ๆ มาเป็นสื่อในการกระตุ้นผู้เข้าร่วมมาให้ใช้ทักษะของภาษาทุกด้านในการรับข้อมูลพร้อม ๆ กัน ผู้เข้าร่วมสถานการณ์แต่ละคนจะได้รับบัตรแสดงขอบข่าย หน้าที่ความรับผิดชอบ และข้อมูลจำเป็นเพิ่มเติม ทุกคนต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนอย่างจริงจัง

โจนส์ (Jones. 1982 : 5) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองเป็นเหตุการณ์หนึ่งซึ่งไม่ใช่วิธีการสอนโดยตรง แต่นักเรียนเป็นผู้เข้าร่วมในเหตุการณ์นั้น และเป็นผู้ที่ทำให้เหตุการณ์นั้นดำเนินต่อไป โดยได้รับมอบหมายหน้าที่ภารกิจในสังคมและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานการณ์นั้น ซึ่งต้องมีการแก้ปัญหาและการตัดสินใจรวมอยู่ด้วย ส่วนครูจะเป็นผู้กำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาจบของสถานการณ์ นอกจากนี้ครูมีหน้าที่อธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญในสถานการณ์นั้น และกำหนดว่าใครเป็นใคร ใครทำหน้าที่อะไร มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องใดบ้าง

ทิสนา แชมมณี (2522 : 202) ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ว่า หมายถึง การจำลองสถานการณ์หรือการสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นและให้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจไม่กล้าแสดงเพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับมากเกินไป

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 150) กล่าวถึงสถานการณ์จำลองว่าการสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นการรวมบทบาทสมมติและวิธีแก้ปัญหาเข้าด้วยกัน ดังนั้นบทบาทสมมติจึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสถานการณ์จำลอง สถานการณ์จำลองอาจเป็นรูปของเกมที่พัฒนาขึ้นเพื่อเลียนแบบธรรมชาติความเป็นจริง การที่ผู้เรียนมีปฏิกริยาโต้ตอบกับเกมแล้วสามารถโยงไปสู่พื้นฐานธรรมชาติของชีวิตจริงนั้น ทำให้มีการเรียนรู้เกิดขึ้น

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 132) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ว่า สถานการณ์จำลองคือ การจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริงให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่นั้น

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 154) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ว่า สถานการณ์จำลองคือ การจัดเลียนแบบสถานการณ์จริงให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนได้กระทำเพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่นั้น ราวกับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเองโดยตรง และตัวนักเรียนยังมีโอกาสทราบว่าความคิดเห็นของเขานั้นเป็นอย่างไร ถูกต้อง ผิดแตกต่างหรือเหมือนกับเพื่อนอย่างไร จากการอภิปรายร่วมกับเพื่อนและอาจารย์ผู้สอน

จากการศึกษาความหมายของการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าว สรุปได้ว่าการใช้สถานการณ์จำลอง หมายถึง การจำลองเหตุการณ์หรือการเลียนแบบสภาพเหตุการณ์หรือการสมมติสถานการณ์ โดยให้ความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมากที่สุด ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงอันจะทำให้มีทักษะในการตัดสินใจปัญหา การเลือกแนวทางแก้ปัญหา อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

1.1.2 ความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลอง

เช (กนกรัตน์ พงษ์สมุทร. 2537 : 32 - 33 ; อ้างอิงมาจาก Shay. 1980) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองถูกสร้างเพื่อ

1. ใช้ในการสร้างบรรยากาศในความเป็นกันเอง (To Break the Ice) เราใช้สถานการณ์จำลองในการแนะนำให้นักเรียนรู้จักซึ่งกันและกัน และรู้จักกันมากขึ้น

หรือใช้แนะนำวิชาที่เรียน กิจกรรมบางอย่างสามารถใช้ในการสร้างบรรยากาศ ซึ่งช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในห้องเรียน การเลือกใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อจุดมุ่งหมายนี้ควรจะมีข้อจำกัดเป็นกิจกรรมสั้น ๆ ที่ควรจะทำให้แล้วเสร็จใน 1-2 ชั่วโมงการเรียนการสอน

2. เพื่อที่จะบอกความจริง (To Impart Facts) สถานการณ์จำลองมักไม่ค่อยใช้เดี่ยว ๆ ในการสอนความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง มีสถานการณ์จำลองมากมายที่ออกแบบเพื่อใช้ในการให้ข้อมูล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้นักเรียนมีความรู้ และประสบการณ์มากขึ้น

3. เพื่อพัฒนาความรู้สึกให้หนักแน่น (To Develop Emphatic Sensitivity) สถานการณ์จำลองส่วนมากถูกออกแบบมาเพื่อให้นักเรียนได้รับรู้และตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมความเป็นอยู่ สถานการณ์จำลองจะช่วยให้เด็กเรียนมีสายตาวางไกล ส่งเสริมพัฒนาการรับรู้ที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ทำให้เข้าใจและมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น

4. เพื่อสำรวจอนาคต (To Explore the Future) สถานการณ์จำลองที่ใช้ในห้องเรียนออกแบบเพื่อทำนายหรือเพื่อเพิ่มประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอนาคตให้แก่เด็กเรียนได้ จากหรือสถานการณ์บางอย่างที่จะมีขึ้นในอนาคต ถูกจำลองอยู่ในแบบจำลองหรือความคิดรวบยอด ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ หรือการวิเคราะห์อนาคตที่จะเป็นไปได้ กิจกรรมเหล่านี้ใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และเพิ่มความสามารถในการที่จะต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงที่ถูกควบคุม สถานการณ์จำลองทำให้มีความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้น และมีความสามารถในการประเมินผลกระทบระยะยาวของการกระทำต่าง ๆ

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 5) กล่าวถึง ความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้พบ และรู้จักกับปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด และนำเหตุผลมาอภิปราย เพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา

3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้รู้จักวิพากษ์วิจารณ์และอดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยในตนเอง สำนึกถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

4. เพื่อเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนจากการฟังครูสอนแต่ผู้เดียวมาเป็นการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

จากความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สถานการณ์จำลองสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยการใช้มีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น การรู้จัก วิเคราะห์ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักอดทนต่อการถูกวิจารณ์ สามารถตัดสินใจ ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาได้มากขึ้น และมีความสามารถในการประเมินผลระยะยาวของการกระทำต่าง ๆ การใช้สถานการณ์จำลองยังเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เกิดความคุ้นเคยเป็นกันเอง และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

1.1.3 หลักการและกระบวนการเรียนรู้การใช้สถานการณ์จำลอง

แสดนเศคป (นิตไทย นัมคณิศรณ. 2537 : 26 - 28 ; อ้างอิงมาจาก Stadskev. 1974) ได้เสนอหลักการ EIAG และกระบวนการเรียนรู้ 2 กระบวนการ คือ กระบวนการเรียนรู้โดยประสบการณ์ (Experiential Processing) และกระบวนการจัดกระทำข้อมูล (Information Processing) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักการ EIAG รูปแบบพื้นฐานของการเรียนรู้จากการใช้สถานการณ์จำลอง หลักการ EIAG นี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมสถานการณ์จำลองให้เป็นไปอย่างเป็นระบบ และสามารถนำประสบการณ์ที่เกิดขึ้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยโครงสร้างดังต่อไปนี้

E - Experience "Do" การกระทำกิจกรรมอันเป็นประสบการณ์ตรง

I - Identity "Look" การจำแนกแยกแยะและการสังเกตโดยเป็นการพรรณนาหรือการอธิบาย กระบวนการ สัญลักษณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมที่นักเรียนได้กระทำระหว่างการกระทำกิจกรรมสถานการณ์จำลอง

A - Analyze "Think" การคิดวิเคราะห์โดยเป็นการคิดวิเคราะห์เพื่อที่จะ
 ทำให้มองเห็นสาเหตุและผลเพื่อทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการของ
 เกมสถานการณ์จำลอง หรือการวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์การตัดสินใจที่ได้กระทำลงไป
 วิเคราะห์ความคิดความรู้สึกที่เกิดขึ้น ซึ่งผลจากการคิดวิเคราะห์นี้จะนำมาซึ่งความเข้าใจ
 ความเป็นไปแล้วต่อสู้กับเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้

G - Generalize "Learn" การลงความเห็นสรุปและการเกิดการเรียนรู้
 เป็นหลักการสุดท้ายหลังจากที่นักเรียนได้ผ่านประสบการณ์ ผ่านการอธิบาย และผ่าน
 การวิเคราะห์ซึ่งทำให้ได้รับข้อมูล และความเข้าใจในสิ่งที่ได้เกิดขึ้นจากกิจกรรมเกมสถานการณ์
 จำลองครบถ้วน แล้วจึงพร้อมที่จะลงความเห็นหาข้อยุติเกี่ยวกับความคิดรวบยอด หลักการ
 การแก้ปัญหา การตัดสินใจ หรือวิธีการที่จะเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของกิจกรรม
 สถานการณ์จำลองที่ได้กระทำไปแล้วได้

2. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ของกิจกรรมสถานการณ์จำลอง 2 กระบวนการ ประกอบด้วย

2.1 กระบวนการเรียนรู้โดยประสบการณ์ (Experiential Processing)

มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 การแสดงหรือการกระทำ (Action) เป็นขั้นแรกของการเรียนรู้
 โดยประสบการณ์ คือผู้เรียนได้กระทำหรือแสดงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและทำให้มองเห็นความ
 เป็นไปและผลกระทบของการกระทำหรือการแสดงนั้น

2.1.2 การเข้าใจกรณีเฉพาะ (Understanding the Particular Case) เป็นขั้นที่ทำให้เกิดความเข้าใจในความเป็นไปและผลกระทบของการแสดงหรือการ
 กระทำที่ได้รับประสบการณ์มา โดยมีหลักการว่ามนุษย์จะเรียนรู้ผลของการกระทำภายหลังจาก
 ที่มีประสบการณ์ในกรณีนั้น ๆ มาก่อน และเกิดการเรียนรู้ว่าจะกระทำอย่างไรเมื่อพบกับ
 สถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน

2.1.3 การลงความเห็น (Generalizing) หลังจากที่เราเข้าใจในความ เป็นไป และผลกระทบของการกระทำจากประสบการณ์ที่ได้จัดไว้แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การลง ความเห็น สรุปหลักการ หรือกฎเกณฑ์ในสถานการณ์ หรือพฤติกรรมดังกล่าวพร้อมทั้งเชื่อมโยง หลักการ และกฎเกณฑ์ที่ได้ลงความเห็นกับประสบการณ์ หรือสถานการณ์พิเศษนอกเหนือไปจาก ที่ประสบมาแล้วด้วย

2.1.4 การแสดงพฤติกรรมใหม่ (Acting in a New Circumstance) เมื่อเกิดความเข้าใจในหลักการหรือกฎเกณฑ์แล้วจึงลงข้อสรุป ขั้นตอนต่อไปคือ การแสดงพฤติกรรม ที่ถูกต้องอันเกิดจากความเข้าใจในหลักการหรือกฎเกณฑ์เหล่านั้น พฤติกรรมที่แสดงในขั้นนี้จะ แตกต่างไปจากพฤติกรรมที่ได้แสดงในขั้นตอนแรก เพราะบุคคลนั้นได้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ แล้ว กล่าวคือ ประสบการณ์ที่เราได้รับจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ในการกระทำในอนาคตของเขา

2.2 กระบวนการจัดกระทำข้อมูล (Information Processing) มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การรับรู้ข้อมูล (Reception of Information) เป็นการสื่อสาร ข้อมูลตลอดจนเครื่องหมายหรือสิ่งที่แสดงเป็นนัยอย่างกลาง ๆ ข้อมูลที่ถูกสื่อสารเกี่ยวข้องกับกฎ ทั่ว ๆ ไปและตัวอย่างเฉพาะซึ่งเป็นส่วนประกอบของกฎเหล่านั้น

2.2.2 การเข้าใจกฎทั่ว ๆ ไป (Understanding the General Principle) เป็นขั้นที่เกิดความเข้าใจในกฎทั่ว ๆ ไป และตัวอย่างเฉพาะซึ่งเป็นตัวอย่าง ของกฎนั้น ๆ คือเกิดการเรียนรู้ ความหมายของข้อมูล และมีการรับรู้ข้อมูลนั้นเป็นความรู้

2.2.3 รายละเอียดหรือส่วนพิเศษของข้อมูล (Particularizing) เป็นขั้น ที่สามารถลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่พิเศษหรือรายละเอียดปลีกย่อยของกฎทั่ว ๆ ไป และสามารถ ที่จะเชื่อมโยงกฎเกณฑ์นั้นกับกรณีหรือสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้

2.2.4 การกระทำ (Acting) เมื่อเกิดการเรียนรู้ข้อมูลที่สมบูรณ์แล้ว ขั้นนี้ จึงเป็นการนำข้อมูลอันได้แก่ กฎทั่ว ๆ ไป รายละเอียดอันเป็นส่วนประกอบของกฎนั้น ไปกระทำ ให้เกิดประโยชน์ได้

และประนอม เดชชัย (2534 : 137 - 138) ได้เสนอหลักการสำคัญของ การใช้สถานการณ์จำลอง 5 หลักการดังนี้

1. การจัดนวัตกรรมการเรียนการสอนสถานการณ์จำลอง ยึดหลักการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา จึงเน้นให้จัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. กระบวนการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในเกมสถานการณ์จำลองนั้นถือว่า เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและมีความสำคัญมาก หากผู้เรียนเข้าใจและมีทักษะในเรื่องนี้แล้วจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และคำตอบต่าง ๆ ที่ตนต้องการได้ หลักการจัดจึงควรเน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาคำตอบด้วย ไม้ซ่มงแต่ที่คำตอบอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงกระบวนการและวิธีการที่ได้คำตอบนั้นมา
3. หลักการเรียนรู้ที่ต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ จึงจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำและสามารถนำการเรียนรู้ไปเป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเองนั้นมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจลึกซึ้งซึ่งจดจำได้ ฉะนั้นการจัดเกมสถานการณ์จำลองจึงจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามค้นหา และค้นพบคำตอบด้วยตนเอง การค้นพบด้วยตนเองนี้จะเกิดความรู้ลึกออกมาจากภายในตัวเอง ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มากกว่า ฟังคำเตือนจากผู้อื่น
4. การเรียนรู้เกิดจากแหล่งต่าง ๆ มิใช่เกิดจากการแสวงหาจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ความรู้สึกลึกซึ้งของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ ฉะนั้นการจัดเกมสถานการณ์จำลองจึงยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ซึ่งการจัดจะเน้นการทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มให้มาก ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมจำเป็นต้องอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งความคิดความรู้สึกและพฤติกรรมที่แตกต่างกันจะมีผลกระทบต่อกันและกันอยู่เสมอ การให้ผู้เรียนฝึกการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มนี้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

5. ยึดความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน เป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น ดังนั้นสถานการณ์จำลองจึงควรจัดส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสดิหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน รวมทั้งพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียนด้วย

จากความมุ่งหมายในการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สถานการณ์จำลองสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยการใช้มีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้น การรู้จักคิด วิเคราะห์ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักอดทนต่อการถูกวิจารณ์ สามารถตัดสินใจใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาได้มากขึ้น และมีความสามารถในการประเมินผลระยะยาวของการกระทำต่าง ๆ การใช้สถานการณ์จำลองยังเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เกิดความคุ้นเคย เป็นกันเอง และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

จากหลักการและกระบวนการเรียนรู้การใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการ EIAG ประกอบด้วยโครงสร้างดังนี้คือ

E - Expericnce "Do" การกระทำกิจกรรมอันเป็นประสบการณ์ตรง

I - Identity "Look" การจำแนกแยกแยะและการสังเกต

A - Analyze "Think" การวิเคราะห์

G - Generalize "Learn" การลงความเห็นสรุป

ส่วนกระบวนการเรียนรู้ ควรมีการแสดงหรือกระทำเพื่อทำให้มองเห็นความเป็นไป และผลกระทบของการกระทำหรือการแสดงนั้น การเรียนรู้ควรเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ควรเน้นให้คิดวิเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาคำตอบ ไม่ใช่มุ่งแต่ที่คำตอบเพียงอย่างเดียว การเรียนรู้ที่ดีต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ จึงจะช่วยให้เกิดการจดจำ การค้นพบด้วยตนเองจะก่อให้เกิดความรู้สึภายในที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ฉะนั้นการจัดสถานการณ์จำลองจึงยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันต่อไป

1.1.4 คุณลักษณะของสถานการณ์จำลอง

มอนโร (อมรา รสสุข. 2529 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Monroe. 1969)

กล่าวว่า สถานการณ์จำลองมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. มีความคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริง สถานการณ์จำลองจะต้องจัดเตรียมองค์ประกอบที่จะทำให้นักเรียนกระทำการต่าง ๆ ได้ องค์ประกอบดังกล่าวนี้อาจเปรียบเทียบได้ว่าเป็นการคาดคะเนในการสืบสวนตามระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ หรือเป็นตัวกำหนดหาแบบจำลองคณิตศาสตร์ เป็นอุปกรณ์และกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการเล่น เป็นคำจำกัดความของความขัดแย้งและบุคลิกลักษณะในบทบาทสมมติหรือเป็นตัวแปรตามในการสอนเกี่ยวกับการตัดสินใจ สถานการณ์จำลองจะต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนและจะต้องมีลักษณะของความเป็นจริงให้มากพอทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง
2. จัดให้มีสภาพการสูญเสียน้อยที่สุด นักเรียนสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงคำตอบที่ได้ตอบไปแล้วได้ โดยไม่ทำลายสถานการณ์เดิม
3. ผลย้อนกลับจะต้องเป็นเครื่องหมายของผลลัพธ์ สถานการณ์จำลองช่วยให้นักเรียนทราบถึงผลของคำตอบที่ได้ตอบไปในรูปของสัญลักษณ์ โดยไม่ทำให้บรรยากาศของการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นด้านกายภาพ หรือจิตวิทยา
4. สามารถทำซ้ำ จากลักษณะของข้อ 2 และ 3 ทำให้แบบฝึกหัดสถานการณ์จำลองเป็นสิ่งที่สามารถทำซ้ำ ๆ ได้เพราะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนหรือดำเนินการซ้ำ ๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุด

1.1.5 การสร้างสถานการณ์จำลอง

ทเวลเดอร์ (สมบูรณ์ เสนียังศ์ ณ อยุธยา. 2525 : 17 - 20 ; อ้างอิงมาจาก Twelder. 1969) กล่าวถึง การสร้างสถานการณ์จำลองว่า ในการออกแบบสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อการสอน ควรพิจารณาถึงสิ่งสำคัญดังต่อไปนี้

1. จะสอนเนื้อหาอะไร
2. จะสอนอย่างไรจึงจะได้ผลดี ต้องคำนึงถึงภูมิหลังของผู้เรียนด้วย
3. ทำอย่างไรระบบที่ออกแบบจึงจะมีความสมบูรณ์ ซึ่งต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาด้วย

1.1.6 องค์ประกอบของการสร้างสถานการณ์จำลอง

โคลแมน (นิตไทย นัมคณิสรณ์. 2537 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Stadsklev. 1974) กล่าวถึงองค์ประกอบของการสร้างสถานการณ์จำลองดังนี้

1. ผู้เล่นหรือผู้แสดงซึ่งถูกกำหนดให้เป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละคนต้องพยายามทำให้ประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์
 2. กฎเกณฑ์ จะเป็นตัวกำหนดขอบเขต และจำกัดความในการกระทำที่ถูกต้องตามธรรมชาติของผู้เล่น และกฎเกณฑ์ยังสร้างคำสั่ง เหตุการณ์ และโครงสร้างพื้นฐานในขอบเขตของการกระทำหรือการแสดงที่ถูกจัดขึ้น
 3. เวลา จะเกี่ยวข้องกับความต้องการของเวลาในการเล่นและการจบเกม
 4. กิจกรรมของชีวิตจริงและกฎของพฤติกรรมซึ่งถูกกำหนดโดยกฎเกณฑ์
- กิจกรรมนี้จะทำหน้าที่แทนสถานการณ์จำลองและ เป็นตัวกำหนดวัสดุอุปกรณ์ในการเล่น

นาตยา ภัทรแสงไทย (2525 : 292 - 294) กล่าวถึงองค์ประกอบของการใช้สถานการณ์จำลองว่าประกอบด้วย

1. จุดมุ่งหมาย จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในเกมต้องชัดเจนว่าเกมที่ออกแบบไว้มีจุดประสงค์อะไร จุดมุ่งหมายอาจมีลักษณะของการพัฒนาสติปัญญา เช่น ความคิด ความคิดรวบยอด และการให้เหตุผลหรือการพัฒนาด้านจิตพิสัย เช่น ค่านิยม คุณธรรม อารมณ์และเจตคติ หรือพัฒนาทั้งสองอย่าง สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ จะต้องแยกความแตกต่างระหว่างจุดมุ่งหมายของการเรียนและจุดมุ่งหมายของเกม ซึ่งจุดมุ่งหมายของเกม หมายถึง เป้าหมายของผู้เล่นเกม จุดมุ่งหมายของเกมจะเน้นวิถีทางที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการเรียน
2. สารของ เกม สารของ เกมต้องแสดงให้เห็นถึงลักษณะของความเป็นจริง แม้ว่าสารของเกมนั้นไม่อาจถอดแบบลักษณะของสถานที่เป็นจริงได้ทั้งหมดก็ตาม แต่ต้องให้มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด และต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายมากที่สุด การออกแบบเกมต้องคำนึงถึงความรู้ที่จะให้แก่ผู้เรียน นั่นคือการจะทำให้ผู้เล่นเล่นเกมได้ ต้องให้ผู้เล่นมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเล่นด้วย
3. ปฏิกริยา ลักษณะของความเป็นจริงจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เล่นมีปฏิกริยาตอบกลับ การออกแบบเกมต้องคำนึงถึงว่าการกระทำของผู้เล่นแต่ละคนมีผลต่อผู้เล่นคนอื่น ๆ อย่างไร

4. บทบาท เกมสถานการณ์จำลองจะต้องสร้างขึ้นตามสถานการณ์ของสังคม เพื่อที่จะให้ผู้เล่นต้องปฏิบัติตามนั้น ถ้าผู้เรียนยังไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับบทบาทที่ผู้เรียนจะเล่น ครูจำเป็นต้องให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ก่อน กิจกรรมนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้เล่นเข้าใจว่าบทบาทที่เล่นคืออะไร และจะแสดงบทบาทตามนั้นได้อย่างไร

5. กฎ กฎที่กำหนดไว้ในเกมถือเป็นการจำกัดและการกำกับการแสดงของผู้เล่น การกำหนดกฎเกณฑ์ต้องทำให้ชัดเจนว่าผู้เล่นแสดงเป็นตัวอะไร เป้าหมาย และอุปกรณ์ประกอบการแสดงคืออะไร การจัดลำดับเหตุการณ์และกำหนดเวลาเล่นระหว่างช่วง หรือขั้นตอนของการแสดง ผู้แสดงจะสามารถทำหรือไม่ทำอะไรได้บ้าง กฎที่กำหนดขึ้นต้องสะท้อนให้เห็นสถานการณ์ในชีวิตความเป็นจริงมากที่สุด

6. อภิปราย การอภิปรายหลังจากที่เล่นเกมแล้ว เป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของกิจกรรมนี้ การอภิปรายต้องร่วมกันทุกฝ่าย ทั้งตัวครู ผู้แสดง และผู้ดู การอภิปรายต้องพยายามค้นหาว่าอะไรเกิดขึ้น และทำไมจึงเกิดขึ้น การอภิปรายจะช่วยให้ครูประเมินความสำเร็จหรือความล้มเหลวของเกม และควรทำทันทีหลังจากที่เล่นเกมจบ ไม่ควรให้เวลาผ่านไป ลักษณะของการอภิปรายมีหลายอย่าง ครูอาจใช้คำถามที่เน้นการประเมินผลผู้เรียนในเกม เช่น ให้ผู้เรียนอธิบายว่าผู้เรียนมีความคิด และได้พิจารณาอะไรบ้างต่อการกระทำของตนในระหว่างที่เล่นเกม ยุทธวิธีอะไรบ้างที่ผู้เรียนใช้ เป็นต้น การอภิปรายยังเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์สภาพของการเล่นของผู้เล่นทั้งหมด

จากองค์ประกอบของการสร้างสถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของสถานการณ์จำลองประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย ผู้เล่น กฎเกณฑ์ เวลา กิจกรรม และการอภิปราย

1.1.7 ขั้นตอนการสร้างสถานการณ์จำลอง

ทเวลเดอร์ (สมบูรณ์ เสนียวงศ์ ณ อยุธยา. 2525 : 17 - 20 ; อ้างอิงมาจาก Twelder. 1969) กล่าวว่า การสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อการเรียนการสอน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดขอบเขตปัญหาการสอน โดยผู้สร้างจะต้องรู้และเข้าใจว่าปัญหานั้นคืออะไร ปัญหาที่กำหนดขึ้นนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไร และจะใช้สภาวะแวดล้อมอะไรเป็นแรงจูงใจที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา
2. พิจารณาว่าจะใช้กับนักเรียนกี่คน ใช้เครื่องมืออะไร มีวิธีการอย่างไร ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างไร การดำเนินการจะเป็นในรูปใด มีสิ่งใดที่จะช่วยอำนวยความสะดวกได้บ้าง และปรัชญาการสอนจะเป็นไปในแนวใด
3. ขึ้นปรับสถานการณ์ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับปัญหา หรือเลือกวิธีการที่จะนำปัญหาเข้าสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
4. ขึ้นกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้อยู่ในรูปของพฤติกรรมที่สามารถวัดได้
5. ขึ้นกำหนดการวัดผล ซึ่งจะใช้วัดพฤติกรรมของผู้เรียน โดยแบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น 2 แบบ คือ เกณฑ์การวัดผลขั้นสุดท้ายในการเรียน และเกณฑ์การวัดระดับความสามารถที่เปลี่ยนแปลงไป
6. ขึ้นเสนอผลของสถานการณ์จำลอง
7. ขึ้นการเลือกชนิดของเครื่องมือที่จะนำมาเป็นส่วนประกอบในสถานการณ์จำลอง เช่น ใช้เครื่องช่วยสอน หนังสืออ่านประกอบ เกม หรือการแสดงบทบาท เป็นต้น
8. ขึ้นพัฒนาระบบของสถานการณ์จำลอง โดยเลือกสื่อหลายอย่างมาใช้ แล้วจึงเลือกสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดมาเป็นเครื่องมือ
9. ขึ้นพัฒนาระบบของสถานการณ์จำลอง โดยพิจารณาหาข้อบกพร่องของแต่ละขั้นตอน เพื่อนำไปแก้ไขสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด
10. ขึ้นทดลองใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อหาข้อบกพร่องหรือข้อจำกัดของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น อาจทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กหรือตัวต่อตัว โดยให้ผู้รับการทดสอบทำเครื่องหมายในที่ที่เป็นปัญหาหรือเปิดให้อภิปรายกับผู้สร้างโดยตรง
11. ขึ้นเปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณ์จำลอง หลังการทดลองถ้าหากพบข้อบกพร่องต้องทำการปรับปรุงให้เหมาะสม

12. ขั้นใช้สถานการณ์จำลองเป็นอุปกรณ์หรือกิจกรรมในการสอนจริง ซึ่งผู้สร้างจะต้องดูประสิทธิภาพของสถานการณ์จำลองนั้นด้วย
13. ขั้นปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สถานการณ์จำลองเหมาะสมกับสภาพการณ์ในอนาคต ในการนำสถานการณ์ไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสอนนั้น มักจะพบการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ในการสอนจริงอยู่เสมอ จึงต้องปรับปรุงและเตรียมสถานการณ์จำลองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สุทิน บุญสูงษ์ (2530 : 84 - 87) ได้ให้ขั้นตอนในการสร้างสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. ขั้นสำรวจและวิเคราะห์

ก่อนสร้างสถานการณ์จำลอง ต้องศึกษาและสำรวจจุดประสงค์ ว่าต้องการให้ผู้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง ศึกษาสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อได้พิจารณาและศึกษาเป็นอย่างดี แล้วนำมาวิเคราะห์ว่าสถานการณ์จำลองนั้นจะมีผลต่อการเรียนรู้อะไร และจะให้ผลเสียอะไร สถานการณ์ที่นำมาวิเคราะห์นั้นใกล้เคียงกับความจริงแค่ไหน เพื่อให้สถานการณ์นั้นมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด

2. ขั้นการกำหนดจุดประสงค์

ในการกำหนดจุดประสงค์นั้นมุ่งให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไร เมื่อนักเรียนเรียนรู้จากสถานการณ์แล้ว นักเรียนจะเป็นอย่างไร การสร้างสถานการณ์จำลองก็จะต้องสร้างให้ตรงกับจุดประสงค์

3. ขั้นการเลือกสถานการณ์

สถานการณ์ที่เป็นจริงและสามารถจำลองมาใช้ในชั้นเรียน ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ข้างต้น พิจารณาเลือกและสามารถนำสถานการณ์ที่เป็นจริงมาดัดแปลง ให้เหมาะกับการใช้ในชั้นเรียน โดยสถานการณ์จำลองนั้นได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์ตัดสินใจ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะที่ต้องการและใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

4. ขั้นการกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง

การกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง ประกอบด้วยสิ่งสำคัญดังนี้

- 4.1 การกำหนดจุดประสงค์ของสถานการณ์จำลอง
- 4.2 กำหนดบทบาทของผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละคน
- 4.3 เตรียมข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็น เนื้อหา
- 4.4 กำหนดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เห็นเหมือนจริงในสังคม
- 4.5 ลำดับขั้นของเหตุการณ์ เวลา และปัญหาจากสถานการณ์
- 4.6 จบสถานการณ์ สรุป อภิปราย

5. ขั้นการสร้างและออกแบบสื่อการเรียนรู้และสร้างกฎเกณฑ์

การสร้างและออกแบบสื่อการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบ

กิจกรรม เช่น บัตรคำ รูปภาพ บัตรคำสั่ง เป็นต้น สื่อการเรียนรู้จะสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดในกิจกรรม ควรวางแผนไว้แต่ละขั้นตอนของการแสดงว่า ต้องกำหนดการเล่นตามลำดับเหตุการณ์นั้น ๆ อย่างไร

6. ขั้นการทดลองใช้

เมื่อสร้างสถานการณ์เสร็จแล้ว ควรนำสถานการณ์จำลองนั้น ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่นเพื่อตรวจสอบความพร้อม ด้านวิธีการ ภาษา ตลอดจนการใช้สื่อและเงื่อนไขต่าง ๆ ว่าควรแก้ไขและปรับปรุงในแง่ใดบ้าง เพื่อให้ได้สถานการณ์จำลองที่สมบูรณ์ เหมาะที่จะนำไปใช้กับนักเรียนแต่ละวัยได้อย่างเหมาะสม

จากขั้นตอนการสร้างสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างสถานการณ์จำลองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ ผู้สร้างต้องทราบปัญหา และสำรวจจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสถานการณ์จำลองให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และแนวทางในการวัดผล กำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง สร้างและออกแบบสื่อเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบกิจกรรม จากนั้นนำสถานการณ์จำลองไปทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่อง ควรมีการปรับปรุงและเตรียมสถานการณ์จำลองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

1.1.8 ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างสถานการณ์จำลอง

สุภา กิจจาทร (2519 : 196) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าผู้สอนควรสร้างสถานการณ์จำลองให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด และสถานการณ์จำลองนั้น ๆ อาจเกิดขึ้นได้เสมอ นอกจากนั้นสถานการณ์ที่สร้างขึ้นต้องไม่ยากหรือซับซ้อนจนเกินความสามารถของผู้เรียน เมื่อได้ฝึกหัดแล้วผู้เรียนสามารถมองเห็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้ได้ สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นจะเป็นที่น่าสนใจหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้คือ

1. สถานการณ์จำลองนั้นเหมือนหรือใกล้เคียงกับความจริงมากเพียงใด
2. สถานการณ์จำลองนั้นสามารถคลุมไปถึงเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจริงได้

กว้างขวางเพียงใด

3. มีความง่ายที่ผู้เรียนเข้าใจถึงสถานการณ์นั้นเพียงใด
4. ช่วยกระตุ้นให้ผู้อื่นอยู่ในสถานการณ์นั้น ได้ใช้ประสบการณ์เดิมมาเป็น

เครื่องมือตัดสินใจได้เพียงใด

5. สามารถนำประสบการณ์จากการฝึกในสถานการณ์นั้น ไปเป็นเครื่องช่วยแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้มากน้อยเพียงใด

1.1.9 ขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลอง

โจนส์ (Jones. 1983 : 3 - 4) ได้เสนอแนะวิธีการนำสถานการณ์จำลองมาใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ตามลำดับดังนี้

1. การเตรียมตัว ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมตัวในชั้นเรียน และการเตรียมตัวที่บ้าน

1.1 การเตรียมตัวในชั้นเรียน

ครูแนะนำเกี่ยวกับ "สถานการณ์" ในสถานการณ์จำลอง

1.2 การเตรียมตัวที่บ้าน (ก่อนที่กิจกรรมสถานการณ์จำลองจะเกิดขึ้น)

นักเรียนจะศึกษารายละเอียดของข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ เพื่อเตรียมตัวค้นคว้าหาหรือหาอุปกรณ์เพิ่มเติม อ่านหรือเขียนจดหมาย อ่านย่อ หรือคัดข่าวจากหนังสือพิมพ์

2. การจัดกิจกรรมแบบสถานการณ์จำลอง ซึ่งอาจกินเวลาตั้งแต่

1 - 3 ชั่วโมง

3. การติดตามผล ซึ่งประกอบด้วยการติดตามผลทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

3.1 การติดตามผลที่บ้าน

นักเรียนพิจารณาถึงคำถามเพื่อการอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง นักเรียนเขียนเกี่ยวกับการใช้ภาษา

3.2 การติดตามผลในชั้นเรียน

การอภิปรายเกี่ยวกับการแก้ปัญหาหรือประเด็นสำคัญอื่น ๆ ในสถานการณ์จำลอง ครูให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่เป็นปัญหา

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 6) เสนอขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลอง ดังนี้

1. ผู้สอนเสนอสถานการณ์จำลองที่เป็นปัญหาให้นักเรียนขบคิดด้วยวิธีต่าง ๆ

ตามความเหมาะสม

2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 7 - 8 คน เพื่อศึกษาปัญหา
3. นักเรียนศึกษาปัญหา และรู้ถึงประเด็นของปัญหา ช่วยกันแก้ไขตามขั้นตอน

ดังนี้

3.1 หาสาเหตุ

3.2 หาขอบข่ายของการตัดสินใจ วางแผนที่จะมาประกอบการพิจารณา

3.3 ทางเลือกที่จะเป็นไปได้

3.4 จัดข้อมูลให้เพียงพอ

3.5 ลงมือตัดสินใจปัญหา

3.6 ประเมินค่าการตัดสินใจ

4. ตัวแทนกลุ่มทั้งหมดร่วมกันเสนอแนวทางแก้ปัญหา
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวคิดต่าง ๆ

สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 74 - 79) กล่าวถึงขั้นตอนในการใช้
สถานการณ์จำลองในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียน โดยการให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่นักเรียน การเล่าเรื่องสรุปของสถานการณ์ที่นำมาใช้ บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้รู้ แนะนำรูปแบบของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น ประสพการณ์ข้อมูล ความเข้าใจเบื้องต้น การแบ่งกลุ่ม การทำความเข้าใจกับเกณฑ์กติกาต่าง ๆ บทบาทของนักเรียนบางคน เป็นต้น
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม ในขั้นนี้นักเรียนจะปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ตามบทบาทที่ได้รับ
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลง ครูควรนำให้นักเรียนได้วิเคราะห์ประสพการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์กติกา การเปรียบเทียบข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาร่วมกัน
4. ขั้นสรุป เน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริง การประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลองให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

จากขั้นตอนในการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการใช้สถานการณ์จำลองมีขั้นตอนดังนี้ ครูให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง โดยบอกวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนทราบ จากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามบทบาทและกิจกรรมที่ได้รับ เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายประสพการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้น สุดท้ายเป็นขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ ในขั้นนี้มุ่งในเรื่องของการบูรณาการ การเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริง และเชื่อมโยงการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในเหตุการณ์จริง

1.1.10 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

แสดนเสกบ (นิติไทย นัมคณิสรณ์. 2537 : 32 : 33 ; อ้างอิงมาจาก Stansklev. 1974) ได้เสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง โดยยึดหลักการ EIAG โดยมีขั้นตอนการสอนดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นสร้างความสนใจและทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกหรือรสนิยมในการที่จะทำกิจกรรม (Motivation) โดยใช้วิธีทัศน์ สไลด์ รูปภาพ และเทปบันทึกเสียง และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียน
2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม (Experience) แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน แต่ละกลุ่มจัดบทบาทสมมติออกเป็น ประธานกลุ่ม ผู้เล่น และผู้สังเกตการณ์ โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนบทบาทกันในแต่ละเกมสถานการณ์จำลอง ศึกษาวิธีการกระทำกิจกรรม กฎ กติกา จัดเตรียมอุปกรณ์จากบัตรกำหนดกิจกรรม และปฏิบัติกิจกรรมในรูปแบบของการแข่งขัน โดยยึดวิธีการ กฎ กติกา เวลา และบทบาทที่กำหนดไว้เพื่อหากลุ่มผู้ชนะ
3. ขั้นจำแนกแยกแยะ (Identify) เป็นขั้นที่นักเรียนได้ผลจากการสังเกต การกระทำกิจกรรมโดยตรง ประกอบด้วยการจำแนกแยกแยะและอธิบายปัญหา ทางเลือกในการตัดสินใจ การกระทำ การจัดระบบการทำงาน กฎเกณฑ์ และการสรุปความคิดรวบยอด โดยประธานกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการ และคัดเลือกสมาชิกในกลุ่ม 1 คน เป็นเลขานุการทำหน้าที่จดบันทึกผลจากการอภิปรายของกลุ่ม
4. ขั้นวิเคราะห์ (Analyze) เป็นขั้นที่นักเรียนร่วมกันอภิปรายทั้งชั้นเรียน ในการวิเคราะห์ปัญหาทางเลือกในการตัดสินใจ การกระทำ การจัดระบบการทำงาน กฎเกณฑ์ และความคิดรวบยอดที่ถูกต้อง ของกระบวนการกิจกรรมเกมสถานการณ์จำลอง
5. ขั้นลงความเห็นสรุป (Generalize) เป็นขั้นที่นักเรียนแต่ละคนลงความเห็น สรุปความคิดรวบยอด หลักการ หรือวิธีการที่ได้จากกิจกรรมเกมสถานการณ์จำลอง และนำเอาความคิดรวบยอด หลักการ หรือวิธีการ ที่ได้รับไปเชื่อมโยงสัมพันธ์กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน โดยนักเรียนเขียนบรรยายความคิดเป็นรายบุคคล

สมพงษ์ จิตระดับ (2522 : 15 - 21) ได้เสนอขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นนำการสอน เป็นขั้นที่ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่นักเรียน การเล่าเรื่องสรุปของสถานการณ์ที่นำมาใช้ วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ การแนะนำรูปแบบของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น ประสพการณ์ของข้อมูล ความเข้าใจเบื้องต้น การแบ่งกลุ่ม การทำความเข้าใจกับกฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ บทบาทของนักเรียนบางคน เป็นต้น

2. ขั้นดำเนินการกิจกรรม เป็นขั้นที่นักเรียนแต่ละกลุ่มเริ่มปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ การศึกษาข่าวสารข้อมูลจากวัสดุอุปกรณ์ที่กำหนดให้ การวิเคราะห์และการพินิจพิจารณา การหาข้อมูลเพิ่มเติม

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลง ครูควรนำให้นักเรียนได้ทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติตามกิจกรรม ตัวอย่างของสิ่งที่วิเคราะห์ เช่น สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์ กติกา เงื่อนไขที่นำมาจัดตัดสินใจ โอกาสของสิ่งที่เกิดขึ้น การเปรียบเทียบข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาร่วมกัน เป็นต้น โดยครูควรเพิ่มข้อสังเกต หรือบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อเสริมการอภิปรายของนักเรียนในขั้นนี้ด้วย

4. ขั้นสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนจะบังเกิดผลการเรียนรู้ในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ในกรณีที่ครูได้สร้างเกมสถานการณ์จำลองให้เป็นตัวแทนของสถานการณ์จริงอย่างถูกต้อง การสรุปในขั้นนี้จึงมุ่งในเรื่องของการบูรณาการ การเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรียนรู้กับการดำเนินชีวิตจริง การประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลอง ให้ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

ประนอม เดชชัย (2534 : 140) เสนอขั้นตอนการเรียนการสอนนวัตกรรมแบบเกมสถานการณ์จำลอง 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการแนะนำ (Introduction) เป็นขั้นปูพื้นฐานความรู้เรื่องที่จะเรียนแก่ผู้เรียน หลังจากนั้นจะต้องอธิบายหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเกมสถานการณ์จำลองทั่ว ๆ ไป และข้อมูลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติ เช่น เป้าหมาย ลักษณะ คุณค่า วิธีการ กิจกรรม กติกา และการให้คะแนนของเกมสถานการณ์จำลองที่เริ่มในชั่วโมงนั้น

2. ขั้นปฏิบัติ (Execution) เป็นขั้นการเข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้เรียนแบ่งเป็นกลุ่มย่อยปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในสถานการณ์จำลองอย่างแท้จริง ในขั้นนี้ผู้สอนควรสังเกตแล้วบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลไว้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สำหรับหาแนวทางแก้ไขพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่พึงประสงค์ต่อไป

3. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนนำผลสรุปในสิ่งที่เรียนไปแล้วในกลุ่มย่อยมาเสนอต่อกลุ่มใหญ่ โดยเน้นในเรื่องต่าง ๆ เช่น สรุปเหตุการณ์และความคิดในการปฏิบัติงานของกลุ่มย่อย

4. ขั้นศึกษา (Study) ศึกษาค้นคว้าความรู้จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปและรวบรวมหลักการ และวิธีการปฏิบัติในเรื่องนั้นตามความเห็นของกลุ่มใหญ่

5. ขั้นเปรียบเทียบ (Comparison) เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในชีวิตจริงหรืออาจเรียกว่าขั้นประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ (Application) โดยเปรียบเทียบประสบการณ์ของผู้เรียน ที่ได้รับการปฏิบัติในสถานการณ์จำลองกับสถานการณ์ที่เป็นจริง และเชื่อมโยงกิจกรรมที่ปฏิบัติไปแล้วกับเนื้อหาวิชาที่กำลังเรียน

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 155) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สถานการณ์จำลองดังนี้

1. ขั้นนำ

ครูเสนอสถานการณ์โดยการเล่าเรื่องอย่างสรุป บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ แล้วจึงแบ่งกลุ่มทำความเข้าใจกฎเกณฑ์ กติกา และบอกบทบาทที่ต้องแสดง

2. ขั้นดำเนินการกิจกรรม

ให้นักเรียนแต่ละคนในแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทตามหน้าที่ในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น (ให้นักเรียนซักถามจนเข้าใจก่อนที่จะเริ่มแสดง)

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

รวมนักเรียนกลุ่มย่อยเป็นกลุ่มใหญ่ วิเคราะห์ผลการปฏิบัติและหาเหตุผลในสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขข้อบกพร่อง โดยครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

4. ขั้นสรุปกิจกรรม

เปรียบเทียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์จำลองกับเหตุการณ์จริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง

จากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมจะเริ่มจากขั้นนำสู่บทเรียน ขั้นปฏิบัติกิจกรรม ขั้นแลกเปลี่ยนและ ขั้นวิเคราะห์ และขั้นสรุป

1.1.11 ประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง

ครูยแซงค์ (วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์. 2537 : 15 - 16 ; อ้างอิงมาจาก Cruickshank. 1972) กล่าวถึง ส่วนที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลองในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งแสดงออกภายใต้สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
2. จากการปฏิบัติของผู้เรียนในสถานการณ์จำลองจะสามารถบอกได้ว่าเขาได้พบหลักการหรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้วไปใช้ได้แค่ไหนอย่างไร
3. เป็นวิธีการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน โดยที่ประสบการณ์นั้น ๆ ไม่อาจมีโดยตรงในขณะที่ศึกษา เช่น การแก้ปัญหาที่ปรากฏในชีวิตจริงในสังคม การสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นมาจึงเป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการคิดหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น
4. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบการณ์จริงที่เลือกสรรแล้ว และมีระดับความยากง่าย ความสลับซับซ้อนที่เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน
5. ผู้เรียนจะได้มีประสบการณ์ได้ฝึกในสิ่งที่ถ้าเป็นสภาพแท้จริงแล้วจะเสี่ยงภัยอันตรายมาก แต่เมื่อสถานการณ์นั้นถูกจำลองมา ผู้เรียนจะสามารถฝึกและมีประสบการณ์ได้โดยไม่มีอันตรายใด ๆ

นอกจากนี้ สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 17 - 18) กล่าวถึง ประโยชน์ของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการเรียนการสอนไว้ดังต่อไปนี้

1. สามารถสร้างอารมณ์ และสร้างทัศนคติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้
2. สถานการณ์จำลองยังสามารถรวบรวมเอาพฤติกรรมที่จะใช้ความสามารถของผู้เรียนและความจำไว้ด้วยกัน คือผู้เรียนจะพัฒนาทั้งความจำและใช้ความสามารถ
3. สถานการณ์จำลองจะช่วยให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมได้นาน
4. ผู้เรียนจะสามารถเลือกสนองต่อสถานการณ์ทางสังคม จากสถานการณ์จำลองได้
5. สถานการณ์จำลองจะช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนให้เข้ากันได้เป็นอย่างดี และเป็นไปตามความต้องการ

6. สถานการณ์จำลองจะดึงความสนใจของผู้เรียนไว้ได้ทั้งในการทำงานแบบฝึกหัด และแม้แต่การเรียนรู้เนื้อหาหลายอย่าง

7. สถานการณ์จำลองสามารถที่จะชักจูงผู้เรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้ สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 74 - 75) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้ สถานการณ์จำลองไว้หลายประการ ดังนี้

1. สถานการณ์จำลองเป็นรูปแบบและกระบวนการที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เผชิญ กับสิ่งที่เกิดขึ้น ปัญหาต่าง ๆ การรู้จักหาแหล่งข้อมูล ติดต่อสื่อสาร การแก้ปัญหา การค้นพบ และการตัดสินใจ
2. สถานการณ์จำลองช่วยสร้างความเข้าใจในการบูรณาการระบบต่าง ๆ ในสังคมที่ก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมได้ รู้จักการสัมพันธ์ความคิด ข้อมูลที่ได้รับและเชื่อมโยง ไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป
3. สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความเจริญได้ในเรื่องของลักษณะนิสัยที่มีอยู่ เช่น การช่วยเหลือ การทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น การปรับพฤติกรรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเข้าใจ เจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตในสังคมและผู้อื่นอยู่เสมอ
4. สถานการณ์จำลองเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในการแสวงหาข้อเท็จจริง การทดลองกับระบบข้อมูล ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนรู้จักสังเกต เปรียบเทียบ ระมัดระวัง สะท้อนรอบคอบในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

นอกจากนี้ บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 155 - 156) ได้กล่าวถึงประโยชน์ ของการใช้สถานการณ์จำลองดังนี้

1. ฝึกการพิจารณาตัดสินใจปัญหา
2. ฝึกการร่วมมือในการแสดงบทบาทและแสดงความคิดเห็น
3. ช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน
4. ช่วยให้นักเรียนพบกับสถานการณ์จำลอง ก่อนที่จะเกิดในชีวิตจริง
5. ช่วยทำให้ปัญหาที่ยุ่งยากเป็นปัญหาที่ง่ายขึ้น
6. ลดบทบาทของครูมาเป็นเพียงผู้แนะแนวทาง
7. เป็นการถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบ
8. เป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจปัญหาต่อไป

การใช้สถานการณ์จำลองมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ การใช้สถานการณ์จำลองเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบกับความจริงที่เลือกสรรแล้ว โดยมีระดับความยากง่าย ความสลับซับซ้อน เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน ผู้เรียนได้ทดลองแก้ปัญหาเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเมื่อพบกับเหตุการณ์จริง ๆ นักเรียนก็สามารถนำความรู้เดิมมาใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาในเรื่องการช่วยเหลือ การปรับพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอีกด้วย

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบเกอร์ (Baker. 1967 : 3353-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนโดยวิธีใช้ตำราเรียนกับการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในระดับ 8 โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุมอีก 2 กลุ่ม ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 3 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้มีสัมฤทธิ์ทางประวัติศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เชอร์รี่ (Cherry. 1972 : 5087) ได้ศึกษาการจัดรูปแบบพฤติกรรมสำหรับสถานการณ์จำลองเพื่อการอบรมครูใหม่ โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองฝึกการใช้สถานการณ์จำลองของปัญหา 20 ปัญหา พร้อมทั้งวิธีแก้ปัญหา ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้ฝึกการใช้สถานการณ์จำลอง ผลการศึกษาพบว่าการใช้สถานการณ์จำลองในการอบรมครูใหม่ช่วยให้ครูใหม่เข้าใจเหตุการณ์ในโรงเรียนดีขึ้น ครูใหม่สามารถทราบปัญหาในห้องเรียนและสามารถเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาล่วงหน้าได้

ลีโอฟอลโด (Leopoldo. 1972 : 1568) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อฝึกกิจกรรมเฉพาะอย่าง และการแก้ปัญหาของครูที่สอนภาษาต่างประเทศ จำนวน 15 คน ของมหาวิทยาลัยโรโฮโร ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคที่

มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศ โดยช่วยให้ครูสามารถแยกแยะและ
แก้ปัญหาในการสอนได้ โดยเฉพาะมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้สอนเป็นคณะ

โพสต์มา (Postma. 1974 : 4712 - 4713-A) ได้ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและเจตคติที่มีต่อการใช้สถานการณ์จำลองของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเจตคติที่มีต่อการใช้สถานการณ์จำลองของครูและนักเรียน พบว่า ครูมีความพอใจ และนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อวิธีการสอนโดยการนำสถานการณ์จำลอง เนื่องจากการใช้สถานการณ์จำลองเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ ทั้งเป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนในการคิดแก้ไขปัญหาอีกด้วย

เกลเลอร์ (Geller. 1978 : 219 - 235) ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งนำมาแสดงเป็นบทบาทสมมติ เพื่อปลูกฝังความเชื่อฟังของนักเรียน ทดลองกับนักเรียนจำนวน 91 คน ในการแสดงบทบาทสมมติใช้วิดีโอเทปเข้าช่วย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการแสดงบทบาทสมมติจากสถานการณ์จำลองมีความเชื่อฟังเพิ่มมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1979 : 181) ได้ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อปลูกฝังความเชื่อฟังของนักเรียนในการสอนเรื่อง "การปกครองบ้าน" กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยวิธีการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งใช้วิธีเสนอสถานการณ์จำลองด้วยการแสดงบทบาทสมมติ มีผลต่อการสอนเรื่อง "การปกครองบ้าน" อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มาติสัน (อมรา รสสุข. 2529 : 55 ; อ้างอิงมาจาก Madison. 1982) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่เรียนเรื่องการตลาดโดยใช้สถานการณ์จำลองกับการสอนแบบธรรมดา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบธรรมดา

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สำหรับงานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง มีผู้ทำการวิจัยไว้หลายท่านดังต่อไปนี้คือ

สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 57 - 58) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตหน่วยการทามาหากิน ด้วยวิธีการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลองและไม่ใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบไม่ใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศีกฤทธิ์ นุชบา (2526 : 60 - 62) ได้ศึกษาผลของการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลอง และวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลอง ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา หน่วยปัญหาโลกปัจจุบัน และศึกษาเจตคติ และการพัฒนาเจตคติต่อการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรรมฐานศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองใช้วิธีการเรียนการสอนแบบสถานการณ์จำลอง และกลุ่มควบคุมใช้วิธีการเรียนการสอนแบบไม่ใช้สถานการณ์จำลอง ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 23 คาบ คาบละ 50 นาที ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง มีการพัฒนาทัศนคติต่อการสอนวิชาสังคมศึกษาหน่วยปัญหาโลกปัจจุบันสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรรณมา เลิศขยันดี (2528 : 165 - 166) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้แนวคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กับการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 80 คน กลุ่มทดลองเรียนด้วยการสอนโดยการใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมเรียนด้วยการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การเลือกใช้แนวคิดแก้ปัญหาด้านความรู้ ความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ และด้านการวิเคราะห์ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองเลือกใช้แนวคิดแก้ปัญหาด้านการนำไปใช้ และด้านการวิเคราะห์สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ชารงค์ น่วมศิริ (2529 : 53 - 55) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษา โดยการใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันมาสร้างเป็นสถานการณ์จำลอง กับการสอนตามแผน การสอนของกรมวิชาการ เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจริยอนุสรณ์ 1 จังหวัดอุดรธานี จำนวน 34 คน ซึ่งแบ่งเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 17 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้ ข่าวจากหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิง จริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จันทวิส พันธุ์สุข (2533 : 41) ได้ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อ ความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าแดง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 20 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการ สอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ส่วนกลุ่มควบคุมสอนแบบปกติ โดยใช้ระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที ทั้ง 2 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดย ใช้สถานการณ์จำลอง ทำให้นักเรียนมีความสนใจอาชีพอิสระสูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัชรวิพร จับเกตุ (2534 : 34 - 36) ได้ศึกษาผลของสถานการณ์จำลอง ที่มีต่อความเสี่ยสละของนักเรียนที่เข้าในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2533 ที่มีความเสี่ยสละต่ำกว่าเปอร์เซนต์ที่ 25 จำนวน 30 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ใช้เวลาในการ ทดลอง จำนวน 14 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ผลการทดลองปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลองมีความเสี่ยสละสูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และฉัญฐา ระภาพล (2535 : 55 - 57) ได้ศึกษาผลของการใช้ สถานการณ์จำลองที่มีต่อวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนครบุรี ปีการศึกษา 2534 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน ครั้งละ 40 นาที จากการศึกษา ครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่มีการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีวินัยในห้องเรียนสูงขึ้นอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิธิไทย นิมคณิสสรณ์ (2537 : 81 - 84) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกสอนคลายกล้ามเนื้อและการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความวิตกกังวลก่อนการแสดงของนักเรียนนาฏศิลป์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2536 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี จำนวน 16 คน แล้วแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกสอนคลายกล้ามเนื้อและการใช้สถานการณ์จำลองมีความวิตกกังวลก่อนการแสดงลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการฝึกสอนคลายกล้ามเนื้อและนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความวิตกกังวลก่อนการแสดงลดลงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

2.1.1 ความหมายของความสามัคคี

อาภา ถนัดช่วง (2521 : 49) กล่าวว่า ความสามัคคีคือ การร่วมแรงร่วมใจในการคิดและการปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้กลุ่มบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

นภา กัลยาณสูตร (2521 : 147 - 148) ให้ความหมายของความสามัคคีว่าคือการรวมกำลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จสมบูรณ์ที่สุด ทั้งการรวมกันนั้นเป็นได้ทั้งกำลังกาย กำลังความคิดเห็น กำลังความรู้ โดยใช้กำลังความสามารถเหล่านี้ร่วมกันปฏิบัติงานด้วยความกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยไม่มีการทะเลาะวิวาทหรือแก่งแย่งกัน

วิจิตรา สุภากร (2523 : 57) กล่าวว่า ความสามัคคีคือ การแสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อบริหารงานให้ลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความอดทน ความเสียสละ ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน รับรู้รับฟังในความคิดของผู้อื่นด้วยความใจกว้าง ความมีเหตุผล ความเมตตากรุณา ทำให้เกิดมิตรและก่อให้เกิดบรรยากาศแบบประชาธิปไตย

จงจรัส แจ่มจันทร์ (2524 : 8) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

สุรางค์ รุ่งเรือง (2525 : 59) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง การรวมกำลังของหน่วยต่าง ๆ ซึ่งทำให้มีพลังในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ความสามัคคีเป็นการรวมกันเพื่อสร้างประโยชน์และความสุขไม่ใช่วางกันเพื่อทำลาย หรือสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

กรมวิชาการ (2526 : 27) ได้ให้ความหมายของความสามัคคีไว้ว่า ความสามัคคีหมายถึง การแสดงออกซึ่งการร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามัคคี ต้องอาศัยความอดทนเสียสละ ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และตระหนักในปัญหาร่วมกัน

คนกวลี เ่งอ้วน (2526 : 6) ให้ความหมายว่า ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ไม่คิดเอาดีหรือเด่นแต่ตัวเอง มีความจงรักภักดีต่อหมู่คณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่คณะ

จุฑาทิพย์ ชีระภาค (2529 : 36) ได้ให้ความหมาย ความสามัคคีไว้ว่าหมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกระทำกิจการให้สำเร็จลุล่วงด้วย โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2530 : 532) ได้ให้ความหมายของความสามัคคีว่า หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน ความปรองดองกัน

ประยูทธ สุวรรณโกตา (2532 : 35) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกลมเกลียวกัน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รักใคร่กัน มีความคิดเห็นร่วมกัน ทำงานร่วมกัน มีความสุขความทุกข์ร่วมกัน

อาภา โลจายะ (2535 : 29) กล่าวว่า ความร่วมมือและรู้จักสามัคคี หมายถึง การที่บุคคลสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ ให้ความร่วมมือ และเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันปฏิบัติหน้าที่หรือการงานโดยพร้อมเพรียงกัน ถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

บุญสม โพธิ์เงิน (2537 : 25) กล่าวว่า ความสามัคคี หมายถึง การแสดงออกถึงการร่วมแรงร่วมใจ ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันปฏิบัติงานให้สำเร็จด้วยดี เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

จากความหมายของความสามัคคี สรุปได้ว่าความสามัคคีเป็นการรวมกำลัง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกลุ่ม และ กำลังที่รวมกันนั้นเป็นทั้งกำลังกาย กำลังความคิดเห็น กำลังความรู้ โดยใช้กำลังความสามารถ เหล่านี้ร่วมกันปฏิบัติงานด้วยความกลมเกลียว ไม่ทะเลาะวิวาท เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ตามความหมายดังกล่าว ความสามัคคีเป็นการมารวมกันเพื่อสร้างประโยชน์สุขไม่ใช่วางกันเพื่อทำลาย หรือสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น

2.1.2 ประเภทของความสามัคคี

ประยูร สุวรรณโกตา (2532 : 35 - 36) กล่าวว่า ความสามัคคี มี 2 ประเภทคือ

2.1.2.1 ความสามัคคีทางกาย ได้แก่ การทำงานร่วมกัน อยู่ร่วมกัน มีความพร้อมเพรียงกลมเกลียว

2.1.2.2 ความสามัคคีทางใจ ได้แก่ การมีจิตใจต่อกันหวังดีต่อกัน มีความคิดเห็นร่วมกัน

2.1.3 พฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี

มีผู้กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี ไว้ดังนี้

อาภา ถนัดช่าง (2521 : 1 - 3) กล่าวว่าพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามัคคี ได้แก่

1. สมาชิกทุกคนพร้อมใจกันปฏิบัติงาน
2. เมื่อมีความผิดพลาดบกพร่องเกิดขึ้น สมาชิกร่วมกันรับผิดชอบโดยไม่โยนความผิดให้แก่กันและกัน
3. เมื่องานสำเร็จลงสมาชิกต่างยินดี ถือเป็นความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม และต่างยกย่องให้เกียรติกันโดย เฉพาะผู้ที่มีส่วนร่วมกลุ่มอย่างมาก
4. เมื่อกลุ่มต้องการความช่วยเหลือสมาชิกพร้อมที่จะเสียสละ
5. ร่วมมือกันในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีขึ้น

วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์ (2527 : 256) กล่าวถึงความสามัคคีว่า

มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น
2. ร่วมแรงร่วมใจกันอย่างแข็งขันในการทำงานเพื่อส่วนรวม
3. เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่
4. ไม่แบ่งแยกเป็นพวกเขาพวกเรา
5. รักหมู่คณะ มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลหมู่คณะด้วยความเต็มใจ

จุฑาทิพย์ ชีรภาค (2529 : 36) กล่าวถึงพฤติกรรมความสามัคคีว่า

ต้องแสดงออกดังนี้

1. ปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นได้
2. รับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
3. เข้าร่วมส่วนรวมอย่างแข็งขันในกิจการของส่วนรวม
4. เป็นผู้ประสานความสามัคคีในกลุ่ม
5. ไม่แบ่งแยกพวกเขาพวกเรา
6. รักหมู่คณะมีใจหวังดี และช่วยเหลือเกื้อกูลในทางไม่ผิดศีลธรรม
7. มองคนอื่นในแง่ดีเสมอ

สุริรัตน์ พันธุ์ดี (2529 : 51) กล่าวว่า พฤติกรรมความสามัคคีมีดังนี้

1. รู้จักทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ
2. มีความรักใคร่ปรองดอง ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท
3. มีความเห็นอกเห็นใจกันและให้ความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้
4. รู้จักแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ให้สมาชิกทำตามความสามารถ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามัคคี

หมายถึง การที่บุคคลแสดงออกต่อหมู่คณะ โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออก มีลักษณะที่แสดงถึงความรักใคร่กลมเกลียว เห็นอกเห็นใจ ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท แก่งแย่งชิงดี ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และเคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ มีความสามารถในการปรับตนเองเข้ากับผู้อื่นได้ ร่วมกันรับผิดชอบงานที่ทำ และร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ

2.1.4 องค์ประกอบที่มีผลต่อความสามัคคี

อาภา ถนัดช่าง (2521 : 50) กล่าวว่า ความสามัคคีในกลุ่มจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. สมาชิกแต่ละคนต้องได้รับการยกย่องและมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
2. บรรยากาศการทำงานควรเป็นประชาธิปไตย คือสามารถคิดและปฏิบัติงานร่วมกันโดยปราศจากความเกรงกลัวและอคติส่วนตัว
3. สมาชิกแต่ละคนจะต้องศรัทธาในงานและคณะบุคคลที่ทำงานร่วมกัน
4. สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีความรู้สึกมั่นใจว่าตนจะได้รับการพิทักษ์จากกลุ่มหรือหัวหน้า

5. สมาชิกต้องได้รับความเป็นธรรมในการทำงานและการตอบแทนผลงาน

6. จะต้องมีการจัดอุปสรรคและความขัดแย้งด้วยสติปัญญา ควรจัดความอิจจาริษา และตัวบ่อนทำลายความสามัคคีหรือความก้าวหน้าของกลุ่มด้วยวิธีการต่าง ๆ

นอกจากนี้ พระพุทธทาสภิกขุ (2522 : 15 - 16) ได้บรรยายปาฐกถาธรรมในเรื่องการทำความดีของหมู่คณะ จำเป็นต้องมีความสามัคคี โดยจำเป็นจะต้องอาศัยปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ทาน คือ การให้เป็นวัตถุปัจจัยแก่ชีวิต ให้ปันอาหาร เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เป็นต้น
2. ปิยวาจา พูดจาไพเราะแสดงความเป็นมิตร
3. สมานัตตา การวางตนเสมอกัน ไม่ยกตนข่มท่าน และก็ไม่ลดตนจนเกินความจำเป็น

4. อัตถจริยา ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อกันและกัน

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่มีผลต่อความสามัคคี สรุปได้ว่า ความสามัคคีในกลุ่มจะเกิดขึ้นได้ ภายในกลุ่มจะต้องมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นประชาธิปไตย สมาชิกมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ได้รับการยกย่อง และความเป็นธรรมจากกลุ่ม

มีความศรัทธาในงานและบุคคลในกลุ่ม นอกจากนั้นความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องเกิดจากตัวสมาชิกเอง กล่าวคือ สมาชิกต้องฝึกฝนตนให้เป็นคนมีหลักธรรมไม่เป็นบุคคลที่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว ควรมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พุดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ วางตนเสมอผู้อื่น มีอารมณ์เย็น ประพฤติสิ่งที่ประไรชอบต่อตนเองและผู้อื่น

2.1.5 ขอบข่ายของความสามัคคี

คณะอนุกรรมการจัดทำคู่มือการปลูกฝังค่านิยม (2526 : 134 - 151)

ได้แบ่งความสามัคคีออกเป็น

1. ความสามัคคีในสถานศึกษา หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของนิสิตนักศึกษา ในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ และกิจกรรมเพื่อรักษาระเบียบวินัย ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ชื่อเสียงเกียรติยศ และความเจริญรุ่งเรืองของสถานศึกษา ตลอดจนการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนนิสิตนักศึกษาและคณาจารย์ร่วมสถานศึกษาเดียวกัน

2. ความสามัคคีระหว่างสถานศึกษา หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของนิสิตนักศึกษา ในการสร้างสัมพันธ์อันดีกับนิสิตนักศึกษาและคณาจารย์ของสถานศึกษาอื่น เพื่อประโยชน์ในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในระหว่างสถานศึกษาและการร่วมแรงร่วมใจกันกระทำสิ่งอันเป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม

3. ความสามัคคีในชุมชน หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สุข และความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชนที่นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมอยู่ด้วย ตลอดจนการมีความสัมพันธ์อันดีต่อสถานภาพต่าง ๆ ในชุมชนนั้น ๆ ด้วย

วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์ (2527 : 189 - 196) ได้ให้ขอบข่ายของความสามัคคีไว้ดังต่อไปนี้

1. ความสามัคคีในโรงเรียน หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่และกิจกรรมเพื่อรักษาระเบียบวินัย ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ชื่อเสียงเกียรติยศ และความเจริญรุ่งเรืองของสถานศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมอันดีกับเพื่อนนักเรียนและคณาจารย์ร่วมสถาบันเดียวกัน

2. ความสามัคคีในชุมชน หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สุข และความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชนที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ ตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อบุคคลสภาพต่าง ๆ ในชุมชนนั้น

3. ความสามัคคีในชาติ หมายถึง ความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สุขและความเจริญก้าวหน้าแก่ชาติ ตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีต่อบุคคลสภาพต่าง ๆ ในชาติของตน

บัณฑิต พัดเย็น (2527 : 5, 40) ได้ให้ขอบข่ายของความสามัคคีไว้ดังนี้

ความสามัคคีมี 6 สถานการณ์ ประกอบด้วย

1. ความสามัคคีในทางการพัฒนาสังคม
2. ความสามัคคีในการให้กำลังใจ
3. ความสามัคคีในการให้ความร่วมมือกับหมู่คณะ
4. ความสามัคคีในการร่วมแสดงความคิดเห็น
5. ความสามัคคีในครอบครัว
6. ความสามัคคีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายความสามัคคี สรุปได้ว่า ขอบข่ายของความสามัคคี ได้แก่

1. ความสามัคคีในครอบครัว
2. ความสามัคคีในโรงเรียน
3. ความสามัคคีในชุมชน
4. ความสามัคคีในชาติ

2.1.6 ความสำคัญของความสามัคคี

ความสามัคคีเมื่อมีขึ้นในหมู่คนกลุ่มใดก็ทำให้คนในกลุ่มนั้นมีความสุข ยกตัวอย่างเช่น ในบ้านหรือในห้องเรียน ถ้าทุกคนรักใคร่ปรองดองกัน มีงานอะไรก็ช่วยกันทำ การงานก็จะสำเร็จเร็ว ทุกคนจะอยู่กันอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระพุทธทาสภิกขุ (2529 : 16)

ได้กล่าวไว้ว่า ผลของความสามัคคีจะทำให้สิ่งที่หนักกลายเป็นของเบา จะทำให้สิ่งที่ยาก กลายเป็นของง่าย จะกระทำสิ่งที่ช้า ทำได้ช้า ให้กลายเป็นเร็วหรือทำได้เร็ว นอกจากนี้ ประยุทธ์ สุวรรณภักดี (2522 : 36 - 37) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ ความสามัคคีว่า ความสามัคคีเป็นบ่อเกิดแห่งความเจริญ ความสุข และชัยชนะ ดังตัวอย่าง ที่ขอยกมากล่าวดังต่อไปนี้

ความสามัคคีเป็นบ่อเกิดแห่งความเจริญ

การอยู่ร่วมกัน หรือก่อนที่จะเริ่มกิจการงานสำคัญใด ๆ หัวหน้าคณะ หรือผู้รับผิดชอบจะปลูกฝังความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะผู้ร่วมงานให้ได้เสียก่อน เมื่อมีความสามัคคีกันดีแล้วก็จะผนึกกำลังกัน ความร่วมมือร่วมใจก็จะตามมา ถึงงานจะยิ่งใหญ่ ยุ่งยากสักเพียงใด ก็สามารถจะบรรลุความสำเร็จนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าได้ จึงกล่าวได้ว่า

"ความสามัคคี สร้างสรรค์ความเจริญ

ความสามัคคี เป็นบ่อเกิดแห่งความสุข"

ในสังคมมนุษย์ ไม่มีบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่สามารถจะดำรงชีวิตอยู่ อย่างโดดเดี่ยวเดียวดาย คนเป็นสัตว์สังคมจึงจะต้องอยู่รวมกันเป็นครอบครัว หมู่คณะ เป็น สถาบัน เป็นประเทศ คนกลุ่มใด สถานที่ใดมีความรักสามัคคีกัน ความเจริญก้าวหน้า ของชนกลุ่มนั้น เป็นไปอย่างไม่หยุดยั้ง เหล่าศัตรูหมู่ใดไม่สามารถจะมาระรานข่มเหง รังแกได้ จะมีความมั่นคงเจริญสืบไป คนในสังคมนั้นก็อยู่กันด้วยความผาสุกสืบไป ความสามัคคียังเป็นคุณธรรมที่จะสร้างความสุขมาให้อีกด้วย ดังสุภาษิตที่ว่า

"ความสามัคคีของหมู่คณะนั้นพาสู่ความสุขมาได้"

ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์หรือสิ่งที่มีชีวิตชนิดใดก็ตาม การอยู่ร่วมกัน ด้วยความสามัคคี ย่อมทำให้เกิดมีพลัง และพลังก่อให้เกิดอำนาจนำไปสู่ความมั่นคงยั่งยืนเจริญ เติบโตยิ่งขึ้น ประเทศชาติปัจจุบันนี้ต้องการความสามัคคีระหว่างชนในชาติ ทั้งนี้เพื่อสร้าง ความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ เพื่อร่วมกันป้องกันการรุกรานของเหล่าศัตรูหมู่พาลทั้งหลาย และจะได้ร่วมกันพัฒนาแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ดังเช่นตัวอย่างกรณีเกิดอุทกภัยครั้งยิ่งใหญ่มาแล้วได้

ของประเทศ ประชาชนทุกหมู่เหล่าแสดงออกซึ่งความรักสามัคคีช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับเคราะห์กรรมในครั้งนี้กันอย่างเต็มที่ ทั้งกำลังใจ กำลังทรัพย์มากมายคณานับ เพราะความสามัคคีของชนในชาติ

ความสามัคคีเป็นบ่อเกิดแห่งชัยชนะ

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าคนเรานั้นเต็มไปด้วยการต่อสู้กันมาชนิด เพื่อความอยู่รอดของครอบครัว หมู่คณะ สังคม และประเทศชาติ ในครอบครัวใดก็ตามถ้าหากสมาชิกในครอบครัวมีความสามัคคีย่อมมีพลังที่จะเอาชนะอุปสรรคของกิจการงานทั้งปวงได้ในสถาบันหรือกลุ่มชนก็เช่นเดียวกัน ความสามัคคีเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง เช่นการเล่นกีฬาเป็นทีม ถ้าหากผู้เล่นในทีมมีความสามัคคีกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มักจะได้รับชัยชนะเสมอ ถ้าทีมใดไม่มีความสามัคคีต่างคนต่างเล่นไปตามที่ตนถนัด เอาดีเอาเด่นเป็นรายบุคคลแล้ว ถึงแม้ผู้เล่นจะมีความเก่งกล้าสามารถเพียงใดก็ตาม ไม่สามารถนำทีมไปสู่ชัยชนะได้

"ถ้าต้องการชัยชนะ เราต้องมีความสามัคคี"

นอกจากนี้ เดริช สวานานนท์ (2520 : ได้กล่าวไว้ว่า ความสามัคคีเป็นของดี เมื่อมีขึ้นในกลุ่มใดก็ทำให้คนกลุ่มนั้นมีความสุข ความเจริญ ในอดีตที่ผ่านมาเราได้พบว่าด้วยเหตุที่บรรพบุรุษมีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน จึงทำให้ประเทศชาติดำรงเอกราชมาได้ตราบเท่าทุกวันนี้ ดังตัวอย่างวีรกรรมของชาวบ้านบางระจันในสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าความสามัคคีมีความสำคัญอย่างมาก เพราะความสามัคคีเป็นบ่อเกิดแห่งความสุข ความเจริญ และความเป็นเอกราชของชาติไทยตราบเท่าทุกวันนี้

2.1.7 กิจกรรมการสร้างสามัคคี

สมบัติ ขุฑิพัทธ์ (2527 : 16-17) กล่าวว่ากิจกรรมการสร้างสามัคคีเป็นสิ่งที่ควรจัดให้มี เพื่อเสริมสร้างสามัคคี และได้มีการจัดทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จัดให้กับบุคลากรเข้าใหม่ เช่น ครูใหม่ นักเรียนเข้าใหม่ ให้เขาเหล่านั้นได้ร่วมกัน ร่วมนอน ร่วมคิด ร่วมศึกษา และร่วมเล่น มีการ

เดินทางไกล อยู่ค่ายพักแรม มีการประกวดการจัดกิจกรรม ให้แต่ละกลุ่มมีการร่วมกันทำงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและมีการหมุนเวียนเปลี่ยนกันเป็นผู้นำหรือหัวหน้า เพื่อสร้างความรับผิดชอบ สร้างเสริมการทำงานร่วมกันในลักษณะรูปแบบแห่งประชาธิปไตย

2. กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด รักษาดินแดน เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยสร้างความสามัคคี ความมีวินัย มีการร่วมแรงร่วมใจ และสร้างสรรค์ความเจริญให้กับองค์กรหรือหน่วยงานได้

3. กิจกรรมกีฬา กีฬา ความมีน้ำใจนักกีฬาและมีพลานามัยดี เป็นสิ่งที่ต้องส่งเสริมและสร้างให้เกิดขึ้นแต่เยาว์วัย กีฬาจะสร้างความอดทน สร้างความมีระเบียบวินัย สร้างปฏิภาพและความสามัคคี โดยเฉพาะกีฬาประเภทที่เล่นเป็นทีม

4. กิจกรรมทางศาสนา ศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจ เป็นที่พึ่งใจ สร้างความสงบ สันติสุข และสมาธิ จิตใจจะเยือกเย็นสุขุม ระวังอารมณ์โกรธ อารมณ์ร้อนได้เป็นอย่างดี

5. กิจกรรมราชพิธี สถาบันกษัตริย์เป็นสถาบันหลักที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ต่างรักเคารพในองค์พระมหากษัตริย์และราชวงศ์ ต่างจงรักภักดีพร้อมที่จะพลีชีพ เพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การให้ทุกคนต่างมีน้ำใจยึดมั่นเชื่อมั่นในสิ่งเดียวกันจะสร้างความสามัคคีในหมู่เหล่าได้เป็นอย่างดี

6. การจัดกิจกรรมนันทนาการ มีการพบปะสังสรรค์ รับประทานอาหารร่วมกัน มีการละเล่นรื่นเริงร่วมกัน คิดทำงานเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมร่วมกัน สิ่งเหล่านี้จะสร้างให้เกิดการรวมกันอย่างเป็นปึกแผ่นและเกิดความสามัคคี

7. กิจกรรมวันสู่เหย้า มีการจัดงานวันคืนสู่เหย้าของศิษย์เก่า เพื่อรำลึกถึงวันเก่า ๆ ในอดีตเป็นการกระชับความสัมพันธ์ กระชับน้ำใจ และความรักในความเป็นพวกเดียวกันได้เป็นอย่างดี

8. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับลูกศิษย์ มีการประชุมหารือ ร่วมงาน ร่วมกิจกรรม ร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่หน่วยงาน ให้แก่เยาวชน ให้แก่ชุมชน และประเทศชาติ อันจะนำมาซึ่งความเจริญและความสามัคคีได้

9. กิจกรรมรวมน้ำใจ หน่วยงานสถานศึกษาจะเป็นหน่วยงานกลางที่จะจัดให้มีกิจกรรมในสถานศึกษาของตนโดยเชิญกลุ่มบุคคล และหน่วยงานต่าง ๆ ได้มาร่วมพบปะสังสรรค์

ร่วมทำกันทำนสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การลอกถูคลอง สร้างรั้ว สร้างสะพาน ทำถนน ฯลฯ

จากกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้น นับว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์และสามารถจัดให้มีขึ้นได้ในองค์กรหรือในสถานศึกษาเพื่อการปลูกฝังและเสริมสร้างความสามัคคีต่อไป

2.1.8 การพัฒนาความสามัคคี

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจัน (2520 : 9 - 12)

ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวกับต้นกำเนิดและพัฒนาการทางด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลไว้

3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีอิทธิพลของสังคม นักสังคมวิทยาเชื่อว่าสังคมมีส่วนในการบ่มนุษย์ให้มีลักษณะต่าง ๆ กัน ตามแต่ว่ามนุษย์นั้นจะอยู่ในกลุ่มใดในสังคม และนักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ก็เล็งเห็นความสำคัญของสังคม ในการก่อตั้งลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมให้แก่สมาชิกในสังคมนั้น โดยที่ทฤษฎีนี้ระบุว่าเด็กเล็ก ๆ จะเรียนรู้ว่าอะไรดีอะไรชั่วจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมด้วยกระบวนการเทียบเคียง (Identification) เด็กจะใช้วิธีการเลียนแบบจากผู้ที่มีอำนาจและผู้ที่เขาเคารพ ในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนโดยอัตโนมัติ นักทฤษฎีส่วนมากยอมรับว่า คุณธรรมจริยธรรมจะถูกปลูกฝังตั้งแต่บุคคลยังอยู่ในวัยทารก และวัยเด็กเล็กเป็นวัยแห่งการเตรียมตัว เพื่อเข้าเป็นสมาชิกในสังคมใหญ่ ในช่วงแรกของชีวิตนี้เด็กจะได้รับการปลูกฝังทางคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าในช่วงอื่น ๆ ของชีวิต กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กมากที่สุดคือ สมาชิกในครอบครัวของเด็กเอง รองลงมาคือโรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษา นอกจากนี้ ในปัจจุบันยังมีสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และวารสารต่าง ๆ

2. ทฤษฎีพัฒนาการลักษณะที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักทฤษฎีที่เชื่อว่าการพัฒนาทางสติปัญญาและอารมณ์ เป็นรากฐานของการพัฒนาทางคุณธรรมจริยธรรมคือ เพียเจต์ และโคลเบอร์ก นักทฤษฎีสองท่านเชื่อว่าคุณธรรมจริยธรรมของเด็กจะเจริญขึ้น ตามความเจริญของความสามารถทางความรู้ (Cognitive Ability) สติปัญญาและอารมณ์ของเด็ก ในบุคคลปกติที่สติปัญญาไม่เจริญถึงขีดสุด จะมีคุณธรรมจริยธรรมในขั้นสูงสุดได้เช่นกัน โคลเบอร์ก ได้พบความสัมพันธ์

ระหว่างคุณธรรมจริยธรรมกับลักษณะอื่น ๆ ของมนุษย์ในการศึกษาผลงานของนักวิจัยต่าง ๆ ที่สำคัญคือความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมจริยธรรมกับระดับสติปัญญาทั่วไป และความสัมพันธ์ของคุณธรรมจริยธรรมกับความสามารถที่จะรอผลได้ที่ดีกว่าในอนาคต แทนที่จะรับเอาผลที่เล็กน้อยกว่าในปัจจุบัน หรืออันทันทีซึ่งลักษณะนี้เรียกว่า ลักษณะมุ่งอนาคต นอกจากนั้นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูงยังเป็นผู้ที่มีสมาธิ มีความสามารถควบคุมอารมณ์ของตน และมีความภาคภูมิใจในตนเองและสภาพแวดล้อมสูงกว่าผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมต่ำ รอลเบอร์กาจึงสรุปว่า ความเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูงเกิดจากความสามารถในการเพ่งความสนใจที่ถูกต้อง และมีความสามารถในการควบคุมตนเองในด้านต่าง ๆ โดยทั่วไปด้วย

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมคือ ทฤษฎีที่อธิบายวิธีการและขบวนการที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากสังคม ทำให้เกิดการยอมรับลักษณะ และกฎเกณฑ์ทางสังคม มาเป็นลักษณะของตน ทฤษฎีประเภทนี้ได้นำเอาหลักการเสริมแรง (Principle of Reinforcement) และหลักการเชื่อมโยง (Principle of Association) มาใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม ในการอธิบายต้นกำเนิดและการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมจริยธรรม ทฤษฎีการเรียนรู้ ได้เน้นการเรียนรู้โดยบังเอิญ และการเลียนแบบเป็นสำคัญ ซึ่งทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แปลกใหม่ หรือแตกต่างไปจากเดิมได้โดยง่าย โดยทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญแก่ลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งจะ เป็นเครื่องกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมซ้ำ ๆ จนกลายเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้นไปในที่สุด สิ่งที่จะกระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้คือ การหวังความพอใจ และการหลบหลีกความทุกข์ การเลียนแบบลักษณะ และการกระทำของบุคคลอื่น เป็นข้อเกิดของการยอมรับลักษณะทั้งที่ดี และไม่ดีจากบุคคลได้อย่างง่ายดาย และเกิดได้อย่างกว้างขวางในสถานการณ์ทั่วไป ตั้งแต่เด็กเลียนแบบบิดามารดา ผู้เลี้ยงดู เพื่อน วัยรุ่น เลียนแบบดารา เด็กเลียนแบบพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูที่ตนเองรักใคร่ จะทำให้เด็กเกิดความพอใจเหมือนว่าตนอยู่ใกล้ชิดในขณะหนึ่ง เด็กและวัยรุ่นเลียนแบบเพื่อนวัยเดียวกันเพื่อจะจัดความขัดแย้งในใจที่ตนเองมีลักษณะแตกต่างไปจากกลุ่ม การเลียนแบบคนแปลกหน้าเกิดขึ้นน้อยมาก แต่อาจเกิดขึ้นได้ถ้าสังเกตเห็นว่า ตัวแบบมีพฤติกรรมใดก็ตาม แล้วได้รับผลตอบแทนที่น่าพอใจ ผู้สังเกตเห็นก็อยากได้รับความพอใจนั้นด้วย ก็จะยอมเลียนแบบตัวแบบนั้นบ้าง

ทฤษฎีเกี่ยวกับต้นกำเนิดและพัฒนาการทางด้านคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว เป็นทฤษฎีที่ช่วยกันสร้างภาพการวิเคราะห์คุณธรรมจริยธรรมให้ชัดเจน และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น กล่าวคือทฤษฎีอิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมนั้น กล่าวถึงบทบาทของสภาพแวดล้อมทาง

สังคมของบุคคลที่มีต่อการปรุงแต่งลักษณะทางจริยธรรม คุณธรรมของบุคคล ดังที่ พยอม อิงคตานุวัฒน์ (2519 : 38 - 40) กล่าวว่าทารกไม่ได้เกิดมาพร้อมกับคุณธรรมหรือศีลธรรม ประจําใจติดตัวมา การที่ทารกจะพัฒนาไปแล้ว รู้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก สิ่งใดดี สิ่งใดเลว สิ่งใดควรประพฤติหรือไม่นั้น ทารกจะต้องเรียนรู้หลังเกิดแล้ว จากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ สอดคล้องกับที่ เชียร์ และคนอื่น ๆ (Sears and others. 1957 : 327) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูและความรักที่เด็กได้รับจากบิดามารดาเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคุณธรรมของเด็ก สำหรับทอมสัน และคนอื่น ๆ (Thompson and others. 1959 : 349) ได้กล่าวว่า โรงเรียน มีหน้าที่ปลูกฝังคุณธรรมแก่เด็กโดยจัดหลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนและสังคมเห็นว่าดีให้แก่ เด็กนักเรียน เช่น ให้ความรู้ ศิลป วัฒนธรรม ดนตรี ตลอดจนกิจกรรมที่ฝึกความมีน้ำใจต่าง ๆ เช่น ให้ความสามัคคี ความอดทน ความรับผิดชอบ การรู้จักกาลเทศะ เป็นต้น ส่วนทฤษฎี พัฒนาการลักษณะที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ให้ความสำคัญกับพันธุกรรมในการมีส่วนส่งเสริมหรือ ขัดขวางพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล แต่ทฤษฎีทั้งสองก็ยังเน้นความสำคัญของสภาพแวดล้อมของบุคคลเช่นกัน สำหรับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมช่วยอธิบายขบวนการยอมรับกฎเกณฑ์ ทางสังคมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของลักษณะบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ ไรท์ (Wright. 1975 : 24 - 30) ที่กล่าวว่า สังคมมีส่วนมากในการปั้นมนุษย์ให้มีลักษณะต่าง ๆ กันตามแต่ว่ามนุษย์จะ อยู่ในกลุ่มใดของสังคม ดังนั้นสังคมและสถานการณ์ในช่วงชีวิตของบุคคลก็มีอิทธิพลในการ เปลี่ยนแปลงคุณธรรมของคนได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า คุณธรรมด้านความสามัคคีสามารถพัฒนา ได้ตั้งแต่วัยเด็กโดยสถาบันครอบครัวมีความสำคัญอย่างมากในการที่จะพัฒนา แต่ในสภาพสังคม ยุคโลกาภิวัตน์มีผลทำให้พ่อแม่ไม่มีเวลาให้กับสมาชิกในครอบครัว อีกทั้งสื่อมวลชน อันได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ เข้ามามีส่วนในการเป็นแบบอย่างให้กับเด็ก ซึ่งบางครั้งเหมาะสมบ้าง ไม่เหมาะสมบ้าง โรงเรียนในฐานะที่เป็นสถาบันซึ่งอยู่ใกล้ชิดเยาวชน รองลงมาจากสถาบัน ครอบครัว จึงควรมีบทบาทในการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรมด้านความสามัคคี ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัย จึงเห็นความสำคัญ และสนใจที่จะพัฒนาคุณธรรมด้านความสามัคคี โดยใช้สถานการณ์จำลองพัฒนา คุณธรรมด้านความสามัคคีให้แก่เด็ก อันจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติ ให้เติบโตเป็นพลเมืองดีต่อไป

2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

2.1.1 งานวิจัยในประเทศ

นภา กัลยาณสูตร (2521 : 109 -110) ได้ผลิตชุดการสอน 3 ชุดคือ ชุดที่ 1 เรื่องความกตัญญู ชุดที่ 2 เรื่องความเอื้อเฟื้อ ชุดที่ 3 เรื่องความสามัคคี สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ชุดการสอนเรื่องความสามัคคีมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ และคะแนนแบบสอบถามก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรพิมล สันติหิรัญภาค (252 : 113) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า มีพฤติกรรมที่ยังไม่เป็นที่พอใจ 7 คุณลักษณะคือ การรักษาระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความอุตสาหะ ความยุติธรรม และความมีเหตุผล

ทศพร มณีศรีชา (2524 : 52) ได้ทำการวิจัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มพัฒนาจริยธรรมด้านความสามัคคี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโคกเกตุ จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 48 คน ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนหลังการเรียนด้วยกิจกรรมกลุ่ม กับก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์ (2532 : 106 - 107) ได้ศึกษาผลของบทบาทสมมติที่มีต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนารินกุล จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยบทบาทสมมติทำให้นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ขจรศักดิ์ จอมหงษ์ (2535 : 77) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคาร จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า

การใช้เทคนิคเทคนิคแม่แบบสไลด์การดูทบทวนให้นักเรียนมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความ
สามัคคีสูงกว่่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อาภา ไรฉายะ (2525 : 87) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมจริยธรรม
ของนักศึกษาพยาบาลสภาาชาดไทย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล
ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารพยาบาลกับอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรม
จริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความมีระเบียบวินัย
ความรับผิดชอบ ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือ และรู้จักสามัคคี
และความเสียสละแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ย
พบว่าอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่ นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมจริยธรรมสูงกว่่าความ
คิดเห็นของผู้บริหารพยาบาล ส่วนด้านความสุภาพอ่อนโยน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ สำหรับพฤติกรรมจริยธรรมโดยรวม ผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมี
ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญสม โพธิ์เงิน (2537 : 70 - 72) ได้ศึกษาคุณธรรมในการอยู่
ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก จานแนกตามเพศ สถานที่ตั้งของโรงเรียน และอาชีพของผู้ปกครอง ผลการวิจัย
สรุปได้ว่า นักเรียนชายมีค่าคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันแตกต่างจากนักเรียนหญิง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านความสามัคคี ด้านความเสียสละ
ด้านการให้อภัย ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และด้าน
ความเห็นอกเห็นใจ โดยนักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่่า ส่วนนักเรียนที่เรียนโรงเรียน
ในเขตเมือง มีคะแนนเฉลี่ยคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันแตกต่างจากนักเรียนที่เรียนโรงเรียน
ในเขตชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 5 ด้าน ส่วนคุณธรรมในการอยู่
ร่วมกัน ด้านความสามัคคีไม่มีความแตกต่างกัน โดยที่นักเรียนที่เรียนโรงเรียนในเขตเมือง
มีคุณธรรมมากกว่า และนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน โดยที่นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบ
อาชีพรับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจมีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันทั้ง 6 ด้านมากกว่านักเรียนที่มี
ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประกอบอาชีพรับจ้างหรืออื่น ๆ

บริวัฒน์ ศรีเพชรพัฒน์ (2539 : 56 - 57) ทำการศึกษาการใช้

สถานการณ์จำลองและเทคนิคแม่แบบ ในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลราชบุรี จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้สถานการณ์จำลองมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนที่ได้รับการใช้แม่แบบมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง กับนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบมีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีไม่แตกต่างกัน แสดงว่าวิธีการทั้งสองวิธีสามารถพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีได้ใกล้เคียงกัน

บัณฑิต ยิ้มสกุล (2539 : 61) ได้ทำการศึกษาการใช้ชุดแนะแนวที่

มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย ถึงอำเภอตะเภา จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้ชุดแนะแนวมีความสามัคคีสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดแนะแนวมีความสามัคคีสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าชุดแนะแนวสามารถพัฒนาความสามัคคีได้สูงกว่าการสอนปกติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง แขวงหลักสอง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีความสามารถต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง แขวงหลักสอง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีความสามารถต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 20 คน โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความสามารถที่ทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง แขวงหลักสอง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 จำนวนทั้งสิ้น 204 คน
2. ผู้วิจัยตรวจแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วผู้วิจัยนำคะแนนของนักเรียนทุกคนมาเรียงลำดับจากสูงลงมาต่ำ และคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 51 คน
3. ผู้วิจัยขอความร่วมมือ และสอบถามความสมัครใจจากนักเรียนในข้อ 2 เพื่อเข้าร่วมในการทดลอง หลังจากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แล้วผู้วิจัยสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามความสามัคคี
2. โปรแกรมการใส่สถานการณ์จำลอง
3. โปรแกรมการสอนปกติ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามความสามัคคี มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี
- 1.2 ผู้วิจัยสร้างคำถามและตัวเลือกให้สอดคล้องกับความหมายที่ผู้วิจัยได้ให้

ความหมายไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ จำนวน 40 ข้อ โดยปรับปรุงและดัดแปลงมาจากแบบสอบถามความสามัคคีของปนัดดา ยิ้มสกุล

- 1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความสามัคคีที่สร้างขึ้น 40 ข้อไปหาคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1.3.1 หาความเที่ยงตรง ตามเนื้อหา (Content Validity)

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.เมธิรินทร์ ภิญโญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิต วัฒน ออาจารย์พรพรณิศ วาณิชการ พิจารณาว่า ข้อความแบบสอบถามที่สร้างขึ้น สามารถวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษาวิจัยครั้งนี้หรือไม่ แล้วนำแบบสอบถามจำนวน 40 ข้อ มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

- 1.3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดม่วง จำนวน 100 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

- 1.3.3 นำแบบสอบถามมาตรวจหาคะแนนเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง กลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย

ของข้อคำถามแต่ละข้อ โดยใช้ t-test แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าจํานวนมากกว่า 1.75 ขึ้นไป มาใช้ในการทดลอง สำหรับแบบสอบถามความสามัคคีที่ใช้ในครั้งนี้มีจํานวนทั้งหมด 40 ข้อ เมื่อทำการทดสอบแล้วได้ข้อที่มีค่า t ระหว่าง 2.13 – 8.33 จํานวน 36 ข้อ

1.3.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกในข้อ 1.3.3 โดยใช้ วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170 – 171) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.73

ลักษณะของแบบสอบถามความสามัคคี

เป็นแบบสอบถามที่มีข้อคำถามเป็นสถานการณ์ และคำตอบมี 3 ตัวเลือก

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละสถานการณ์ ได้กำหนดน้ำหนักของตัวเลือกในแต่ละระดับดังนี้

- ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงให้เห็้นว่านักเรียนมีความสามัคคี
 - ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงให้เห็้นว่านักเรียนมีความสามัคคีบ้าง
 - ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงให้เห็้นว่านักเรียนไม่มีความสามัคคี
- สำหรับตัวอย่างแบบสอบถาม ได้แสดงไว้ในภาคผนวก

2. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความสามัคคี และการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองจากตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมสถานการณ์จำลอง

2.2 สร้างโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง โดยกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสม สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

2.3 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.เมธิรินทร์ ภิญโญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิต วัฒน อาจารย์พรณิศา วาณิชการ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ เนื้อหา และการประเมินผล

2.4 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง หลักสอง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อดูความเหมาะสม ทางด้านภาษา และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

2.5 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข

ก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

สำหรับโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้นเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ทุกวันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 15.40 น. - 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2540 ถึงวันที่ 20 มกราคม 2541 ดังแสดง ในภาคผนวก ข.

3. โปรแกรมการสอนปกติ

3.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความสามัคคีจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการสอนปกติ

3.2 สร้างโปรแกรมการสอนปกติ โดยกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้อง กับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

3.3 นำโปรแกรมการสอนปกติที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.เมธิรินทร์ ภิญโญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนิต วัฒน อาจารย์พรณิศา วาณิชการ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ เนื้อหา และการประเมินผล

3.4 นำโปรแกรมการสอนปกติที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง หลักสอง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อดูความเหมาะสมทางภาษา และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคี

3.5 นำโปรแกรมการสอนปกติที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการสอนปกติ ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้นเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ทุกวันจันทร์ และวันพุธ เวลา 15.40 น. – 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2540 ถึงวันที่ 19 มกราคม 2541 ดังแสดงในภาคผนวก ข.

การดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้การวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design (บุศรี วงศ์รัตนะ. 2528 : 77) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
R_E	T_{1E}	X	T_{2E}
R_C	T_{1C}	$\sim X$	T_{2C}

ความหมายของสัญลักษณ์

R_E	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มให้เป็นกลุ่มทดลอง
R_C	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มให้เป็นกลุ่มควบคุม
T_{1E}, T_{2E}	แทน	การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองตามลำดับ
T_{1C}, T_{2C}	แทน	การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุมตามลำดับ
X	แทน	การใช้สถานการณ์จำลอง
$\sim X$	แทน	การสอนปกติ

2. วิธีดำเนินการทดลอง

2.1 ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามความสามัคคี จำนวน 36 ข้อ แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2.2 การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองกับกลุ่มทดลอง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ทุกวันอังคาร และวันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา 15.40 น. – 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2540 ถึงวันที่ 20 มกราคม 2541

2.2.2 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการสอนปกติกับกลุ่มควบคุม สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ทุกวันจันทร์ และพุธ เวลา 15.40 น. – 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2540 ถึงวันที่ 19 มกราคม 2541

2.3 หลังจากสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งสองกลุ่ม ตอบแบบสอบถามความสามัคคีอีกครั้ง

คะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้ เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

2.4 นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความสามัคคี ในข้อ 2.1 และ 2.3 มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแล้ว ผู้วิจัย
นำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามัคคีของกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เปรียบเทียบความสามัคคีของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังได้รับการสอนปกติ
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามัคคี หลังการทดลองกับก่อนการทดลองของนักเรียน
ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ

วิธีจัดการข้อมูล

1. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยวิธีการของการ
แจกแจงที (t-distribution) (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 185-186)

1.2 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha coefficient) (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170-171)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1.1 คะแนนเฉลี่ย (Mean) (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
2531 : 59)

2.1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ส่วน สายยศ
และอังคณา สายยศ. 2531 : 64)

2.2 สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน

2.2.1 เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีก่อนการทดลอง และหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 87 - 89)

2.2.2 เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคี ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Independent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 84 - 85)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ผลต่างของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง
D^2	แทน	ผลต่างของคะแนนความสามัคคีของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบความสามัคคีของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง
ดังแสดงในตาราง 2
2. เปรียบเทียบความสามัคคีของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนปกติ ดังแสดง
ในตาราง 3
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามัคคี หลังการทดลองกับก่อนการทดลองของ
นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 2 เปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองก่อน
และหลังการใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	10	28.60	3.60			
				321	10553	19.303**
หลังการทดลอง	10	60.70	6.48			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่าภายหลังการใช้สถานการณ์จำลอง นักเรียนมีความสามัคคีมากกว่าก่อนการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความสามัคคีมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

ตาราง 3 เปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติก่อนและหลัง
การสอนปกติ

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	10	29.50	5.54			
				207	4823	8.466**
หลังการทดลอง	10	50.20	11.70			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่าภายหลังการสอนปกติ นักเรียนมีความสามัคคีมากกว่าก่อน
การสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการสอนปกติ
มีความสามัคคีมากขึ้นหลังจากได้รับการสอนปกติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

ตาราง 4 เปรียบเทียบผลต่างของความสามัคคีที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนที่ได้รับการใช้
สถานการณ์จำลอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	D	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	10	32.10	5.26	3.86**
กลุ่มควบคุม	10	20.70	7.73	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ มีความสามัคคีเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือการใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีความสามัคคีเพิ่มขึ้นมากกว่าการสอนปกติ

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียน ก่อนและหลังการสอนปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามัคคีของนักเรียน ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. นักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้น หลังจากได้รับการสอนปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติมีความสามัคคีเพิ่มขึ้นแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง แขวงหลักสอง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มี
ความสามัคคีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง แขวงหลักสอง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 ที่มีความสามัคคีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสอบถามความสมัครใจ หลังจากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามความสามัคคี
2. โปรแกรมการใช้อุปกรณ์การฉายแสง
3. โปรแกรมการสอนปกติ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลองผู้วิจัยจะแนบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความสามัคคีของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ในขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)
2. ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการใช้อุปกรณ์การฉายแสงกับกลุ่มทดลองสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ทุกวันอังคาร และวันพฤหัสบดี ระหว่างเวลา 15.40 น. - 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2540 ถึงวันที่ 20 มกราคม 2541
 - 2.2 ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการสอนปกติกับกลุ่มควบคุม สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวม 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ทุกวันจันทร์ และพุธ เวลา 15.40 น. - 16.30 น. ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2540 ถึงวันที่ 19 มกราคม 2541
3. หลังจากสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งสองกลุ่ม ทำแบบสอบถามความสามัคคีอีกครั้ง (Posttest)

4. นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความสามัคคี ในข้อ 1 และ 3 มาวิเคราะห์
ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามัคคีของกลุ่มทดลองก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เปรียบเทียบความสามัคคีของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังได้รับการสอนปกติ
3. เปรียบเทียบผลต่างของความสามัคคีหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของ

นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองนักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. หลังจากได้รับการสอนปกตินักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติมีความสามัคคีเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

จากผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าการใช้สถานการณ์จำลองเป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงกับเหตุการณ์จริง เพื่อให้ให้นักเรียนได้เผชิญกับสภาพเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วยตนเอง โดย การแสดงบทบาทตามสภาพเหตุการณ์ นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับบทบาทที่ได้แสดง ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบตามหลักการ EIAG อันประกอบด้วยโครงสร้างดังนี้คือ

E - Experience "Do" การกระทำกิจกรรมอันเป็นประสบการณ์ตรง

I - Identity "Look" การจำแนกแยกแยะและการสังเกต

A - Analyze "Think" การวิเคราะห์

G - Generalize "Learn" การลงความเห็นสรุป

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ สามีเรจ เวทสูนทร (2523 : 18 - 19) ที่กล่าวว่า การใช้สถานการณ์จำลองที่คล้ายคลึงกับสิ่งที่ เป็นจริงในสังคมมากที่สุดนั้นเมื่อผู้เรียนได้ปฏิบัติ แสดงความคิดเห็นหรือหาหนทางแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้นจริง ๆ จะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในสภาพที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ทำให้สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาและสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2525 : 17-18) ที่กล่าวว่า สถานการณ์จำลองสามารถที่จะสร้างอารมณ์และทัศนคติของผู้เรียน ตลอดจนสามารถชักจูงผู้เรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่าในครั้งแรก ๆ ของการเข้าร่วมกิจกรรมของการใช้ สถานการณ์จำลอง นักเรียนยังไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบรรยากาศของกิจกรรม เนื่องจากใช้ สถานการณ์จำลองเป็นการเปลี่ยนกิจกรรมการสอนจากฟังครูสอนมาเป็นการเรียนที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น แต่หลังจากที่ผู้วิจัยกระตุ้นด้วยคำถาม และให้กำลังใจ นักเรียนสามารถแสดง บทบาท แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ได้มากขึ้นเมื่อการทดลองผ่านไป 2 - 3 ครั้ง บรรยากาศในการร่วมกิจกรรมดีมาก นักเรียนทุกคนมีความกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ให้ความสนใจต่อการ เป็นผู้ถูกเลือกให้แสดงบทบาทและการแสดงบทบาทแต่ละครั้ง เนื่องจาก

สถานการณ์แต่ละครั้งจะไม่เหมือนกันจึงสามารถเข้าใจนักเรียนได้
เป็นกันเอง

ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของวัชรพร จับเกตุ (2534 : 36) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมุขรยอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความเสียสละมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ กนกรัตน์ พงษ์สมุทร (2537 : 65) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของกรรณิการ์ สุวโรกสูง (2538 : 65) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดอนขวาง อำเภอนันทาย จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความสามารถในการทำงานกลุ่มดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ มงคล สุภาธร (2538 : 56) ที่ได้ศึกษาพบว่า ผลของการใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเจริญสามัคคี อำเภอบ้านจระเข้ จังหวัดอุบลราชธานี มีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้น หลังจากได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

จากผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การสอนปกติทำให้นักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะการสอนแบบปกตินั้น ผู้วิจัยดำเนินการสอนอย่างเป็นขั้นตอน โดยขั้นแรกผู้วิจัยสนทนาเพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ส่วนในขั้นสอนนั้นผู้วิจัยบรรยายโดยใช้สื่อต่าง ๆ ได้แก่ เอกสาร แผ่นใส แผ่นภาพโปสเตอร์ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น ตลอดทั้งสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่บรรยายหลังจากนักเรียนได้สรุปด้วยตนเองแล้ว จึงทำให้นักเรียนได้รับความรู้และเกิดความเข้าใจในเรื่องของความสามัคคีเพิ่มมากขึ้น

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียน มีความกระตือรือร้นซักถามสิ่งที่ตนเองสนใจ และช่วยกันสรุปเมื่อเสร็จสิ้นการสอน นักเรียนส่วนใหญ่มิ

ความเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ทำให้ได้รับความรู้ และเกิดความเข้าใจในเรื่องของ
ความสามัคคีมากขึ้น

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ อัจฉรา
เนตรล้อมวงศ์ (2531 : 49) ที่ศึกษาผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียน
มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
และผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของจันทวิศ พันธ์สุข (2532:43)
ที่ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโป่งแดง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยวิธี
การสอนแบบปกติมีความสนใจอาชีพอิสระสูงขึ้นกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของบันดดา ยิ้มสกุล (2539 : 61) ที่ศึกษา
ผลของการใช้ชุดการแนะนำที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
บ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอท่าตะเียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า นักเรียนมีความสามัคคีสูงขึ้น
หลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความสามัคคีเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่
ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

จากผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้สถานการณ์จำลองสามารถ
พัฒนาความสามัคคีได้มากกว่าการสอนปกติ ทั้งนี้เพราะการใช้สถานการณ์จำลองเป็นการจัดสภาพ
แวดล้อมให้ใกล้เคียงกับเหตุการณ์จริง แล้วให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และให้มี
ปฏิกิริยาโต้ตอบกัน ซึ่งจะทาให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าว
ของ ทิศนา ขวมนมณี (2522 : 202) ได้กล่าวว่า การใช้สถานการณ์จำลองจะช่วยสร้าง
บรรยากาศในการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียน
ส่วนการสอนปกติแม้จะช่วยพัฒนาความสามัคคีได้ แต่ผู้เรียนได้รับการฟังบรรยายจากผู้วิจัย ไม่มี
โอกาสได้แสดงบทบาทในเหตุการณ์ที่ใกล้เคียงเหตุการณ์จริง ทำให้นักเรียนที่ได้รับการใช้
สถานการณ์จำลองพัฒนาความสามัคคีได้มากกว่าการสอนปกติ และจากการสังเกตของผู้วิจัยซึ่ง
เป็นผู้ทำการทดลองกับนักเรียนทั้งสองกลุ่ม พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนปกติแม้จะมีความตั้งใจ
ต่อการเรียน แต่สภาพการเรียนการสอนไม่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เท่ากับการสอนโดยใช้

สถานการณ์จำลอง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ชูลท์ (Schultz, 1972 : 4) ที่กล่าวว่า การสอนที่สมมติสถานการณ์ต่าง ๆ ให้คล้ายกับสภาพที่เป็นจริง โดยฝึกให้ผู้เรียนหรือผู้ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นได้ฝึกปฏิบัติ และแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ดีกว่าการสอนแบบบรรยาย

ผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งก่อนของ วริษฐา ภูษิตวิทย์ (2537 : 50) ที่ศึกษาพบว่า ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสังกะสี อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งก่อนของ พัทธยาณูจน์ ทองดี (2537 : 36) ที่ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อลดความประมาทในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยกระบอก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความประมาทในการเรียนลดลงมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ จันทวิช พันธุ์สุข (2523 : 43) ที่ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความสนใจอาชีพอิสระสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้สถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความสามัคคีได้มากกว่าการสอนปกติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้สถานการณ์จำลองมีผลทำให้นักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้น จึงเป็นแนวทางสำหรับอาจารย์แนะแนวและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำการใช้สถานการณ์จำลองไปใช้เพื่อพัฒนาความสามัคคีให้กับนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งควรมีการฝึกอบรมและให้ความรู้แก่ผู้ที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรนำการใช้สถานการณ์จำลองไปใช้ในการพัฒนาคุณธรรมด้านอื่น ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้สถานการณ์จำลองกับวิธีการอื่น ๆ เช่น กิจกรรมกลุ่ม การให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นต้น เพื่อพัฒนาความสามัคคีของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีการติดตามผลเมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง โดยการสังเกตกลุ่มนักเรียนที่ทำกิจกรรมส่วนรวมด้วยความสามัคคี ในการบำเพ็ญประโยชน์ การแข่งขันกีฬา การทำงานกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ สุปโภคสูง. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้เทคนิค
แม่แบบที่มีต่อความสามารถในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านดอนขวาง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. ปรินทิพย์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- กนกรัตน์ พงษ์สมุทร. การศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้
สถานการณ์จำลองที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพย์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา
- กนกวลี เล่งอ้วน. การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพความมีน้ำใจนักกีฬา. ปรินทิพย์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
อัดสำเนา.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- จรรยาภรณ์ จอมหงษ์. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบสไลด์การ์ตูนที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิง
จริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามัคคีวิทยาการ
จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินทิพย์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน
ในระยะพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534.
กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2530.
- กัญญาธิ์ บุญบา. ผลการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลองวิชา
สังคมศึกษา หน่วยปัญหาในโลกปัจจุบันชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินทิพย์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

- จงจิตร แฉ่มจันทร์. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- จันทวิช พันธุ์สุข. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปางแดง จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2525.
- จุฑาทิพย์ ชีระภาค. วิเคราะห์จริยธรรมในหนังสืออ่านนอกเวลาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เจริญผล, 2528.
- ณัฐา ระกาศพล. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจำนึก. จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- เดโช ส่วนานนท์. "ลักษณะประชาชาติไทย," รัฐสารวิจัย. 19(4) : 1 - 52 ; ตุลาคม 2520.
- ทศพร มณีศรีชา. การพัฒนาจริยธรรมด้านความสามัคคีโดยใช้อุปกรณ์กลุ่ม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- ทิสนา แจมมณี และคนอื่น ๆ. กลุ่มสัมพันธ์ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาการพิมพ์, 2522.

- ธารง น่วมศิริ. การทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษา เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน.
 ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2529. อัดสำเนา.
- ธิดารัตน์ ศรีสวัสดิ์. ผลของบทบาทสมมติที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านสามัคคีของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาหินกุล จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินญาณินท์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ณา กัลยาณสูตร. การสร้างชุดการสอนเรื่อง "ความกตัญญู ความเอื้อเฟื้อและความสามัคคี
สำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- นาคยา ภักธแสงไทย. ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525.
- นิติไทย นิมคณิสร์. การเปรียบเทียบผลของการฝึกฝนคลายกล้ามเนื้อและการใช้สถานการณ์
จำลองที่มีต่อความวิตกกังวลก่อนการแสดงของนักเรียนชั้นต้นปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี.
 ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
 อัดสำเนา.
- บรรพต วีระสัย. "ความมั่นคงแห่งชาติและกำลังอำนาจของชาติ," รัฐสาริรักษ์. 17(4) :
 109 ; ตุลาคม - ธันวาคม 2518.
- บริรักษ์ ศรีเพชรพัฒน์. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและเทคนิคแม่แบบ
ในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนอนุบาลราชบุรี จังหวัดราชบุรี. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- บัณฑิต พัดเย็น. การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใน
จังหวัดสมุทรสาคร. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- บุญทัน อยู่ชมบุญ. หลักการสอน. ครุศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงราย, 2533.

- บุญสม โพธิ์เงิน. คุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2537. อุดສາເນາ.
- เบญจวรรณ ศรีสุริยกานนท์. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธนบุรีวรเทพีวราลักษณ์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อุดສາເນາ.
- บันดดา ยิ้มสกุล. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านท่ากลอย กิ่งอำเภอนาทะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อุดສາເນາ.
- ประนอม เดชชัย. นวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2534.
- ประยูทธ สุวรรณภักดา. "ความสามัคคี," วารสารพัฒนาชุมชน. 28, 5 พฤษภาคม 2532. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.
- พยอม อิงคตานุวัฒน์. จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : โครงการตำราศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, 2519.
- พรพิมล สันติหิรัญภาค. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522. อุดສາເນາ.
- พุทธทาสภิกขุ "การทำความดีของหมู่คณะต้องมีสามัคคีธรรม," พุทธจักร. 29(4) : 15-6 ; เมษายน 2529.
- พุทธชาติ เพชรสถิต. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาล้างแวล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อุดສາເນາ.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพฯ คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

มงคล สุภาพร. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านเจริญสามัคคี อำเภอนาเจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

ราชเลขาธิการ, สำนัก. ประมวลพระราชดำรัส และพระบรมราชโองการ ที่พระราชทานในโอกาสต่าง ๆ พุทธศักราช 2534 กรุงเทพฯ, 2534.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2531.

วิมล ภูมิทวีทย์. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสังกะสี อำเภอสังคม จังหวัดหนองคาย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

วรรณ เลิศขยันดี. ผลการสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองที่มีต่อแนวคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

วราภรณ์ ตระกูลสฤษฎี. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

วัชรพร จับเกตุ. ผลของสถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมพรรยอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

วิจิตรา สุภากร. วิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กในด้านคุณธรรมเฉพาะที่พิมพ์เป็นภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. 2520-2522. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

วิชาการ, กรม. แนวทางการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ :

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2522.

วิชาการ, กรม. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2526.

วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์. ศึกษาคำนิยมที่ปรากฏในหนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6. คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสงขลา,
2527. อัดสำเนา.

สมบัติ ชูชีพชัย. "ความสามัคคี," มิตรครู 26(11) : 16-17, มิถุนายน 2523.

สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. การเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนหน่วยการเรียนรู้ ท้าทายเกิน ด้วยการสอน
แบบใช้สถานการณ์จำลอง. ปรินฤณพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

สมพงษ์ จิตระดับ. "การสอนจริยศึกษาด้วยสถานการณ์จำลอง," ประชาศึกษา. 24(6)

15-21 : มีนาคม 2522.

———. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :

โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์. 2530.

สมศักดิ์ เกียรติदानุสรณ์. "เส้นทางสู่ความสำเร็จ," วารสารแนะแนว. 25, 134 เมษายน -

พฤษภาคม 2534.

สารเดช บัวศรี. "การฝึกความรับผิดชอบ," สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย. พระนคร :

โรงพิมพ์บรรหาร, 2505.

สำเร็จ เวชสุนทร. "กิจกรรมสถานการณ์จำลองในวิทยาลัยครู", ครูปริทัศน์. 5(2) :

18 - 22 ; ธันวาคม 2523.

สุทิน บุญวงศ์. หลักการสอนตรงตามหลักสูตร สภาการศึกษาพุทธศักราช 2530.

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2530.

สุภา กิจจาท. "การใช้สถานการณ์จำลอง," เอกสารประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนแบบ

จุลภาค. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2519.

- สุรางค์ รุ่งเรือง. วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย. เล่มละ 3-10 บาท. ปรินต์นิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- สุริรัตน์ พันธุ์ดี. การศึกษาจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่อยู่นโรงเรียนประถมศึกษา.
ปรินต์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529. อัดสำเนา.
- หทัยกาญจน์ ทองดี. การใช้สถานการณ์จำลองเพื่อลดความประมาทในการเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านกระบอก อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี.
ปรินต์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2537. อัดสำเนา.
- อัจฉรา เนตรล้อมวงศ์. ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนนทรีวิทยา. ปรินต์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- อัญชลี แจ่มเจริญ. "สถานการณ์จำลองกับการเรียนการสอน," มิตรครู 21(9) : 5-9 ;
พฤษภาคม 2522.
- อภา ฉันทช่วง. "แนวคิดการสอนวิชาจริยธรรมกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย," ประชาศึกษา
5 : 2-13 ; ธันวาคม 2521.
- อภา โลจายะ. พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารพยาบาลและอาจารย์พยาบาล ปรินต์นิพนธ์ กศ.ม. : กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- Anderson. John R. "An Inversigation of the Effect of Group Social
Skill Training on the Appropriate Social Behavior of Mentally
Retarded Adults," Dissertation Abstracts International. 36 :
181 ; December, 1979.
- Cruickshank, D. "Nature of Simulation and Games : A Preliminary
Inquiry," Educational Technology. July, 1972.

- Cherry, Kendrick Houck. "Simulation in High School Social Studies ; Student - Cognitive Retention and Pupil Teaching Affective Perception," Dissertation Abstracts International. 34 : 4712 - 4713 ; February, 1972.
- Geller, Daniel M. "Involvement in Role - Playing Simulations : A Demonstration with Studies on Obedience," Journal of Personality and Social Psychology. 36 : 219 - 235 ; March, 1978.
- Holden, Susan. Drama in Language Teaching. London : Longman Group Jones, 1981.
- Jones, Ken. Simulations in Language Teaching. Cambridge : Cambridge University Press, 1982.
- Jone, Leo. Eight Simulations. Cambridge : Cambridge University Press, 1983.
- Leopoldo, Joseph Macias. "The Use of Simulation in Foreign Language Teacher Education in Activity Specific Teaching Simulation," Dissertation Abstracts International. 33 : 1567 - 1568 ; October, 1972.
- Postma, Charles Henry. "Simulation in High School Social Students : Students Cognitive Retention and Pupil Teacher Affective Perception," Dissertation Abstracts International. 34(8) : 4912 - 4713 - A ; February, 1974.
- Schultz, Landall L. Simulation in Social and Administrative Science. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1972.
- Sears, R.R., E.E. Maccoby, and Levin. Pattern of Child Learning. Evanston, Illinois : Row, Peterson, Inc., 1957.

Thompson, George G. and other. Educational Psychology. New York :

Appleton-Century Crofts, 1959.

Wright, D. The Psychology of Moral Behavior. Middle England :

Penquain Books Ltd., 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

— แบบสอบถามความสามัคคี

- แสดงโครงสร้างของแบบสอบถามความสามัคคี
- เฉลยคะแนนของแบบสอบถามความสามัคคี
- แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสามัคคี
- เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนที่ได้รับการใช้
สถานการณ์จำลองก่อนและหลังการทดลอง
- เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนที่ได้รับการ
การสอนปกติก่อนและหลังการทดลอง
- แสดงคะแนนผลต่างของความสามัคคีที่เพิ่มขึ้น
ของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
และนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ

แบบสอบถามความสามัคคี

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แต่ละข้อแล้วคิดว่า ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร ตามตัวเลือกที่มีให้ 3 ตัวเลือก ขอให้นักเรียนเลือกคำตอบให้ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมาย X ทับตัวเลือกซึ่งเป็นอักษร ก. ข. หรือ ค. หน้าข้อความที่ต้องการตอบ
2. แบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบถูกหรือคำตอบผิดและไม่มีผลต่อผลการเรียนวิชาใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบด้วยความสบายใจ และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 36 ข้อ โปรดทำทุกข้อ หากมีข้อสงสัยขอให้นักเรียนถามครูก่อนลงมือทำ

1. ในวันพืชมงคลปีนี้ ทางโรงเรียนขอความร่วมมือให้นักเรียนมาช่วยกันบำเพ็ญประโยชน์ทำความสะอาดบริเวณวัดและโรงเรียน แต่คุณพ่อของสมใจจะพาสมใจไปเที่ยวดริมเวิลด์ในวันพืชมงคลเช่นเดียวกัน ถ้านักเรียนเป็นสมใจ นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
 - ก. ไปเที่ยวดริมเวิลด์กับคุณพ่อ
 - ข. ไปช่วยบำเพ็ญประโยชน์ก่อน แล้วรีบกลับมาเพื่อไปเที่ยวกับคุณพ่อ
 - ค. ไปช่วยบำเพ็ญประโยชน์ ตามที่โรงเรียนขอความร่วมมืออย่างเต็มความสามารถ
2. นงนุชซื้อลูกอมมาทาน และยังไม่ทิ้งกระดาษห่อลูกอม เพราะบริเวณนั้นไม่มีถังขยะเลย ถ้านักเรียนเป็นนงนุช นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
 - ก. ทิ้งลงบนพื้น
 - ข. หาที่ทิ้งที่ไม่มีใครเห็น
 - ค. เก็บกระดาษห่อลูกอมเอาไว้ก่อน เมื่อพบถังขยะจึงค่อยทิ้ง

3. ในตอนพักกลางวัน คุณครูมอบหมายให้นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงอาหาร แต่มานะต้องการไปเล่นกับเพื่อนห้องอื่น สมปองเป็นเพื่อนห้องเดียวกับมานะ มานะยืนลังเลอยู่ จึงชวนไปทำความสะอาดด้วยกัน ถ้านักเรียนเป็นมานะนักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
 - ก. รีบไปทำความสะอาดกับสมปองก่อน
 - ข. ขอไปเล่นกับเพื่อนห้องอื่นก่อน แล้วค่อยไปช่วยทำความสะอาดที่หลัง
 - ค. ปฏิเสธที่จะไปกับสมปอง เพราะต้องการไปเล่นกับเพื่อนมากกว่า
4. ในวันเสาร์ เพื่อน ๆ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นัดหมายกันมาจัดบอร์ด "อาลาออลัย" เพื่อแสดงความรู้สึีก่อนจะจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระวีเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนหนึ่ง ซึ่งต้องการอยู่บ้านเพื่อดูรายการโทรทัศน์ที่ตนเองชอบที่สุด ถ้านักเรียนเป็นระวีนักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
 - ก. เสียสละเวลามาช่วยเพื่อน ๆ จัดบอร์ดในวันหยุด
 - ข. บอกเพื่อนว่าไม่ว่างจึงมาช่วยเพื่อน ๆ ไม่ได้
 - ค. มาจัดบอร์ดแล้วขอตัวกลับบ้านก่อน
5. ตอนเย็นก่อนโรงเรียนเลิก นักเรียนต้องช่วยกันปิดหน้าต่างดับไฟให้เรียบร้อยก่อนเข้าแถวกลับบ้าน เสียงสัญญาณเรียกแถวครั้งสุดท้ายดังขึ้น กิตติเรียกธงชัยให้รีบออกไปเข้าแถว ถ้านักเรียนเป็นธงชัยนักเรียนจะทําอย่างไร
 - ก. รีบออกไปเข้าแถวให้เร็วที่สุด
 - ข. ช่วยดับไฟหรือปิดหน้าต่างอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วรีบไปเข้าแถว
 - ค. ช่วยเพื่อน ๆ ปิดหน้าต่างและดับไฟให้เสร็จก่อน แล้วจึงไปเข้าแถว
6. วันนี้จะมีการทําสัฟฟิภาษาอังกฤษเพื่อเก็บคะแนน ชาตรีและเพื่อน ๆ อีก 5 คนเป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียนในวันนี้เช่นเดียวกัน ชาตรีจึงมาโรงเรียนแต่เช้าเพื่อมาทําสัฟฟิและทําเวร ถ้านักเรียนเป็นชาตรี นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
 - ก. รีบทําสัฟฟิก่อน
 - ข. ทำความสะอาดห้องเรียนก่อน
 - ค. ทำความสะอาดห้องเรียนก่อนบางส่วน ส่วนที่เหลือปล่อยให้เพื่อนอีก 5 คนทำต่อ

7. วันชัยเป็นนักเรียนที่เรียนเก่งที่สุดในชั้น แต่วันชัยไม่ชอบศึกษาเพราะศึกษาไม่ตั้งใจเรียน และชอบคุยเล่นในห้องเรียนเสมอ เมื่อใกล้สอบศึกษาขอร้องให้วันชัยช่วยอธิบายโจทย์คณิตศาสตร์ให้ฟังหน่อย ถ้านักเรียนเป็นวันชัยนักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
- อธิบายให้ศึกษาฟังอย่างเต็มใจ
 - อธิบายให้ศึกษาฟังเล็กน้อยแล้วรีบทำงานของตนเอง
 - ไม่อธิบายให้ศึกษาฟังเพราะศึกษาไม่ตั้งใจเรียนตั้งแต่แรก
8. สมาชิกในกลุ่มทำงานดาวเฉลี่ยเงินคนละ 30 บาท เพื่อซื้ออุปกรณ์ในการทำรายงานวิชา สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แต่นิสามีฐานะยากจนจึงขอปลดผ่อนไปให้ในวันหลัง ถ้านักเรียนเป็นดาวนักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร
- ไม่พอใจ และจะไม่ยอมเพราะเป็นข้อกำหนดของกลุ่ม
 - เห็นใจ และยอมให้ผ่อนมาจ่ายเมื่อนิสามีเงิน
 - เห็นใจ แต่ต้องรีบมาจ่ายให้เร็วที่สุด
9. ในการไปเข้าค่ายพักแรมลูกเสือและยุวกาชาดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทางโรงเรียนได้กำหนดให้ลูกเสือและยุวกาชาดจ่ายเงินค่าเข้าค่ายคนละ 200 บาท เมื่อถึงกำหนดวันเดินทาง สุวิมลต้องร้องไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมเข้าค่ายครั้งนี้ได้ ถ้านักเรียนเป็นสุวิมลนักเรียนเต็มใจที่จะยกเงินจำนวน 200 บาท ที่จ่ายไปแล้วให้กับโรงเรียนหรือไม่
- ไม่เต็มใจ เพราะไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าค่ายเลย
 - เต็มใจยกเงิน 200 บาทให้ทางโรงเรียนเพื่อช่วยสนับสนุนกิจกรรมครั้งนี้
 - ต้องการได้เงินคืนครึ่งหนึ่ง ส่วนอีกครึ่งหนึ่งที่เหลือยกให้ทางโรงเรียนเพื่อช่วยสนับสนุนกิจกรรมครั้งนี้
10. คุณครูให้ทุกคนในห้องช่วยกันจัดป้ายนิเทศ เนื่องในวันแม่แห่งชาติ เพื่อน ๆ ในห้องช่วยกันทบทวนที่ต่าง ๆ ตามแต่ละคนถนัด ส่วนเอนกถามมีฝีมือในการเขียนตัวหนังสือ แต่เนื่องจากงานเขียนมีจำนวนมาก เขาจึงใช้เวลาในช่วงพักกลางวัน และตอนเย็นหลังเลิกเรียน เขียนข้อความต่าง ๆ ถ้านักเรียนเป็นเอนกถามนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
- รู้สึกว่าถูกเพื่อน ๆ เอาเปรียบ เพราะตนต้องทำงานหนักอยู่คนเดียว
 - รู้สึกไม่ยากทานแต่ก็จู้จี้ เพื่อให้งานแล้วเสร็จ
 - รู้สึกพอใจทว่าในสิ่งที่ตนเองมีความสามารถ เพื่อช่วยเหลืองานส่วนรวม

11. ทางโรงเรียนขอความร่วมมือจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนเดินรณรงค์เพื่อเชิญชวนประชาชนมาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง มณีเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คนหนึ่งที่ ไม่ชอบเดินตากแดดเป็นระยะทางไกล ๆ ถ้านักเรียนเป็นมณีนักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเดินรณรงค์ครั้งนี้
- เต็มใจไปร่วมเดินรณรงค์ครั้งนี้
 - ไม่อยากไปเดินจึงพยายามหลบเลี่ยงเมื่อมีโอกาส
 - เพื่อน ๆ ไปกันทั้งนั้นจึงจำใจต้องไปร่วมเดินด้วย
12. พรุ่งนี้จะมีการประชุมผู้ปกครอง คุณครูให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ขนเก้าอี้ไปจัดเรียงในห้องประชุม กิตติยาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 คนหนึ่ง เธอและเพื่อน ๆ จึงไปช่วยกันขน เมื่อเพื่อน ๆ ขนเก้าอี้ไม่กี่ตัว เพื่อน ๆ ก็พักกัน ถ้านักเรียนเป็นกิตติยา นักเรียนจะเห็นด้วยกับการกระทำของเพื่อน ๆ หรือไม่
- ไม่เห็นด้วย ควรช่วยกันขนไปเรื่อย ๆ อย่างเต็มกำลัง
 - เห็นด้วย เพื่อรอเพื่อน ๆ ที่ยังไม่ได้ออก มาขนกันอย่างทั่วถึง
 - ไม่เห็นด้วย เพราะอาจโดนคุณครูตำหนิได้
13. สุชาติและเพื่อน ๆ รับปากคุณครูว่าจะมาช่วยพัฒนาสนามหญ้าในวันเสาร์ เพื่อเตรียมไว้เป็นสนามกีฬาในวันจันทร์ แต่ในวันเสาร์มีเพียงสุชาติกับเพื่อน ๆ อีกสองคนมาเท่านั้น เพื่อนสองคนจึงกลับบ้านไป ถ้านักเรียนเป็นสุชาตินักเรียนจะเห็นด้วยกับการกระทำของเพื่อนสองคนนี้หรือไม่
- เห็นด้วย เพราะไม่มีเพื่อน ๆ มาช่วยทำงานเลย
 - ไม่เห็นด้วย ควรอยู่เพื่อช่วยทำงานต่าง ๆ เท่าที่สามารถทำได้
 - ไม่เห็นด้วย ควรอยู่เพื่อทำหน้าที่ในส่วนของตนเองก่อนแล้วจึงกลับบ้าน
14. เมื่อใกล้ถึงวันลอยกระทง นักเรียนรวมกลุ่มเพื่อทำกระทงเข้าประกวด สุทินไม่ถนัดทำกระทง เพื่อน ๆ จึงให้สุทินเป็นลูกมือช่วยถือไม้ตอก และหาอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำกระทงมา ถ้านักเรียนเป็นสุทินนักเรียนจะรู้สึกอย่างไรในการทำงานกับเพื่อน ๆ
- เต็มใจที่ได้มีส่วนช่วยเพื่อน ๆ
 - ไม่ถนัด จึงปล่อยให้เพื่อน ๆ ทำกันเอง
 - ต้องการชนะการประกวดจึงช่วยเพื่อน ๆ บ้าง

15. ในการทำรายงานวิชาภาษาอังกฤษ ก้อยและนิมิตอยู่กลุ่มเดียวกัน ก้อยเรียนเก่งแต่นิมิตเรียนวิชาภาษาอังกฤษอ่อนมาก ถ้านักเรียนเป็นนิมิตนักเรียนจะรู้สึกอย่างไรในการทำงานร่วมกับก้อย
- สบายใจ และให้ก้อยไปจัดการตามใจชอบ
 - แม้จะไม่มีความสามารถ ก็จะร่วมมือทำรายงานกับก้อยอย่างเต็มที่
 - ดีใจที่ได้อยู่กับคนเก่ง เพราะเขาคงแบ่งให้ช่วยทำรายงานบ้างไม่มาก
16. กลุ่มทำงานของศจี้ได้แบ่งกันนำอุปกรณ์การตอนกิ่งมาในช่วงเรียน แต่สมาชิกในกลุ่มของศจี้คนหนึ่ง ลืมนำทามะพร้าวมา ทำให้กลุ่มถูกหักคะแนนการเตรียมอุปกรณ์ ถ้านักเรียนเป็นศจี้นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร
- โกรธ และต้องการต่อว่า
 - ให้อภัยและตักเตือน เพื่อจะได้ทำงานกันต่อไป
 - ควรตักเตือนไม่ให้นำผิดพลาดในครั้งต่อไป
17. เอกเป็นเวรรักษาความสะอาดในวันพุธ แต่เขามาไม่ทันทำเวรในตอนเช้าเสมอ เพราะบ้านอยู่ไกล ถ้านักเรียนเป็นเวรวันพุธเช่นเดียวกับเอก นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร
- ไม่พอใจ และไม่ต้องการเป็นเวรเดียวกับเอก
 - เห็นใจ และเต็มใจให้เป็นเวรวันเดียวกัน
 - เห็นใจ และให้เอกทำเวรทดแทนมากขึ้นในช่วงพักกลางวัน
18. ในการแสดงรอบกองไฟของลูกเสือและยุวกาชาด หน่วยสีแดงตกลงที่จะแสดงแพ้นักรั้วในชุดต่าง ๆ และวิลซึ่งเป็นสมาชิกคนหนึ่งของหน่วยสีแดง ลืมกางเกงที่เตรียมไว้มาด้วย จึงขอยืมกางเกงตัวโปรดที่คุณแม่ของวิสาซื้อให้วิสาในวันเกิด เพื่อมาใส่เดินแพ้นักรั้ว ถ้านักเรียนเป็นวิส่านักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
- ให้วิลยืมกางเกงตัวโปรด
 - ไม่ให้วิลยืมกางเกงตัวโปรด
 - ให้วิลยืมในช่วงเดินแพ้นักรั้ว เมื่อเดินเสร็จให้รับคืนทันที

19. ในการแข่งขันตอบปัญหาธรรมะ น้ำหวานตอบคำถามพลาดไปทำให้โรงเรียนอื่นนำไปหลายคะแนน พรทิพย์ทราบว่าน้ำหวานเตรียมตัวมาไม่พร้อม เพราะก่อนหน้าการแข่งขัน น้ำหวานป่วยอยู่หลายวัน ถ้านักเรียนเป็นพรทิพย์นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไรต่อการแข่งขันครั้งนี้
- ก. กังวลใจ เพราะกลัวว่าโรงเรียนของเราจะแพ้ จึงเตือนให้น้ำหวานอย่าตอบพลาดอีก
 - ข. เฉย ๆ เพราะรู้ว่าน้ำหวานท้อที่สุดแล้ว
 - ค. เอาใจช่วยให้น้ำหวานชนะการแข่งขันโดยแสดงความเห็นใจและพูดให้กำลังใจน้ำหวาน
20. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งบำเหน็จรางวัลให้แก่ผู้ชนะเลิศการแข่งขันตอบปัญหาธรรมะ ประจำปี 2562 ซึ่งโรงเรียนของเราได้ชนะเลิศการแข่งขันตอบปัญหาธรรมะ ประจำปี 2562 ได้รับลูกพลัดไปอย่างหวุดหวิด เนื่องจากข้อมือขาดเจ็บ ทำให้ทีมตรงข้ามนำไป 2 ประตูดอก 0 สมรรักรู้เรื่องการขาดเจ็บที่ข้อมือของพระดี ถ้านักเรียนเป็นสมรรัก นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อพระ
- ก. เฉย ๆ เพราะรู้ว่าพระท้อที่สุดแล้ว
 - ข. ไม่พอใจ จึงเตือนให้รับลูกโทษลูกต่อไปให้ได้
 - ค. เห็นใจ และพูดให้กำลังใจพระในการทำหน้าที่รักษาประตูที่ดีที่สุด
21. ในกลุ่มของยอดได้เฉลี่ยเงินเพื่อนำไปซื้อข้าวมาปรุงอาหารในวิชางานบ้าน แต่บุญเลี้ยงมีฐานะยากจน จึงจ่ายเงินให้ทางกลุ่มไม่ครบตามจำนวน ถ้านักเรียนเป็นยอดนักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไรในการทำงานกลุ่มเดียวกับบุญเลี้ยง
- ก. เห็นใจ และให้บุญเลี้ยงร่วมทำงานด้วยความเต็มใจ
 - ข. ไม่พอใจ และไม่ต้องการให้ร่วมทำงานด้วย
 - ค. เห็นใจ และให้ทำงานมากกว่าเพื่อน ๆ เป็นการชดเชย
22. มณีเป็นหัวหน้ากลุ่มการทำรายงาน ได้นัดหมายให้ผู้ร่วมงานทุกคนมาทำงานตอนพักกลางวัน ที่โรงเรียน แต่พอถึงวันเกิดท้องเสียไม่สามารถมาร่วมทำงานกับเพื่อน ๆ ได้ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนทำรายงานกลุ่มเดียวกับมณี นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร
- ก. ไม่พอใจมณี จึงควรเว้นงานที่เหลือให้มณีทำ
 - ข. คงเป็นเหตุสุดวิสัย จึงควรนัดหมายกันอีกครั้งต่อไป
 - ค. เห็นใจมณี และชวนเพื่อน ๆ ปรึกษาเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว

23. คุณครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อหาข่าวมาเล่าในชั่วโมงสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
 ใบบัวเสนอในที่ประชุมว่าควรเล่าข่าวเศรษฐกิจ เพราะทุกคนกำลังสนใจเรื่องค่า
 เงินบาทลอยตัว แต่เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่ลงความเห็นว่าการเล่าข่าวกีฬา เพราะขณะนี้กำลัง
 มีการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ถ้านักเรียนเป็นใบบัว นักเรียนยินดีปฏิบัติตามความคิดเห็น
 ส่วนใหญ่ของเพื่อนหรือไม่
- ก. ยินดีปฏิบัติตามความคิดเห็นส่วนใหญ่ ถึงแม้จะไม่เห็นด้วยก็ตาม
 - ข. ต้องปฏิบัติตาม เพราะกลัวเพื่อน ๆ ว่าเป็นเผด็จการ
 - ค. ไม่ยินดีปฏิบัติตาม เพราะเพื่อน ๆ ไม่เสนอข่าวเศรษฐกิจ
24. ในการทำงานกลุ่ม อุทัยประชุมสมาชิกกลุ่มเพื่อแบ่งงานกันทำ ถ้านักเรียนเป็นอุทัย
 นักเรียนต้องการให้สมาชิกในกลุ่มแสดงความคิดเห็นหรือไม่
- ก. ให้สมาชิกที่เก่ง ๆ แสดงความคิดเห็น
 - ข. ไม่ต้องแสดงความคิดเห็น แบ่งหัวข้อมันไปเลยเพื่อไม่ให้เสียเวลา
 - ค. ให้สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็น เพื่อประโยชน์ในการทำงานร่วมกัน
25. ในขณะที่สุภาากำลังถามความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ในกลุ่มเพื่อหาข้อยุติในการจัดการแสดง
 ในวันแม่ มิตรเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม ทำให้การหาข้อยุติต้องยืดเยื้อออกไปอีก
 ถ้านักเรียนเป็นสุภานักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร
- ก. รำคาญ และไม่สนใจฟังความคิดเห็นของมิตร
 - ข. ควรรับฟังความคิดเห็นของมิตร เฉพาะส่วนที่เหมือนของตน
 - ค. เต็มใจรับฟังความคิดเห็นของมิตร เพราะอาจเป็นความคิดเห็นที่มีประโยชน์
26. ปีใหม่นี้ สุดาหัวหน้าห้องชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ตั้งใจไว้ว่าจะให้เพื่อน ๆ นำอาหาร
 ขนม ผลไม้มาทานร่วมกันและมีการจับของขวัญด้วย แต่จาร์สเห็นว่าไม่ควรมีการจับของขวัญ
 แค่อาหารมาทานร่วมกันก็พอแล้ว ถ้านักเรียนเป็นสุดา นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร
- ก. ไม่สนใจความคิดเห็นของจาร์ส
 - ข. เต็มใจให้จาร์สแสดงเหตุผล เพื่อให้เพื่อน ๆ ช่วยกันพิจารณา
 - ค. เต็มใจให้จาร์สแสดงเหตุผลเพื่อพิจารณาเฉพาะที่ตนเห็นด้วย

27. ในกลุ่มทำงานของเดชา เดชาซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มได้ถามความคิดเห็นของเพื่อน ๆ เพื่อหาข้อยุติว่าใครจะเป็นตัวแทนออกไปรายงานหน้าห้อง เพื่อนบางคนเสนอหัวหน้า บางคนเสนอเพื่อนอีกคนหนึ่ง ซึ่งไม่ซ้ำกันเลย ถ้านักเรียนเป็นเดชาซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่ม นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
- ให้แสดงเหตุผล เพื่อพิจารณาเฉพาะที่สอดคล้องกับความคิดของหัวหน้า
 - ขอให้แต่ละคนแสดงเหตุผลในการเลือกตัวแทน และช่วยกันพิจารณาตัดสินใจ
 - ในฐานะหัวหน้ากลุ่ม ตนจะเลือกตัวแทนเอง
28. ในการไปทัศนศึกษา คุณครูให้นักเรียนเลือกจะไปพิพิธภัณฑน์หุ่นขี้ผึ้ง จังหวัดนครปฐม หรือไปวัดไร่ขิง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่ลงความเห็นว่าจะไปพิพิธภัณฑน์หุ่นขี้ผึ้ง เพราะเสียค่ารถน้อยกว่า แต่สาธิตอยากไปวัดไร่ขิงมากกว่าเพราะเธอยังไม่เคยไป ถ้านักเรียนเป็นสาธิตนักเรียนมีความรู้สึกรู้สึกอย่างไร
- จำใจไปทัศนศึกษาครั้งนี้
 - จะไม่ไปร่วมทัศนศึกษาครั้งนี้
 - เมื่อเป็นมติของกลุ่ม จึงเต็มใจไปทัศนศึกษาในครั้งนี้
29. ในการปลูกผักสวนครัว เพื่อน ๆ ในกลุ่มของสุรินทร์เห็นว่าควรมีการปรับปรุงดิน โดยการพรวนดินและใส่ปุ๋ยคอก (มูลวัว) เสียก่อน ประวัตินี้ไม่เคยช่วยรดน้ำผักเลย เสนอว่าควรใส่ปุ๋ยเคมีดีกว่า ถ้านักเรียนเป็นสุรินทร์ นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
- ให้ประวัตินบอกเหตุผลเพื่อตนเองจะเห็นด้วย
 - ไม่สนใจความคิดเห็นของประวัติน
 - ให้ประวัตินบอกเหตุผลและให้เพื่อน ๆ พิจารณาตัดสินใจ
30. เมื่อมีการแข่งขันกีฬาฟุตบอลระหว่างทีมสีเหลือง และทีมสีแดงเสร็จสิ้นลง ผลปรากฏว่าทีมสีเหลืองชนะไปอย่างหวุดหวิด ทำให้ทีมสีแดงพลาถด้วยกีฬาฟุตบอลไป ถ้านักเรียนเป็นนักฟุตบอลคนหนึ่งของทีมสีแดง ที่ทีมสีเหลืองชนะไปทานอาหารเพื่อฉลองชัยชนะในครั้งนี้ นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
- ไป แต่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับฝ่ายชนะ
 - ไป เพื่อร่วมฉลองให้กับนักกีฬาทั้งสองสี
 - ไป เพื่อแกล้งทานอาหารของฝ่ายตรงข้ามให้หายแค้น

31. ในการเลือกตั้งประธานนักเรียน มีผู้สมัครทั้งหมดจำนวนแปดคน หนึ่งในแปดคน เป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกับซิดซัยคนหนึ่ง ส่วนซิดซัยนั้นมีสิทธิ์เลือกได้ทั้งสิ้นสองคน ถ้านักเรียน เป็นซิดซัย นักเรียนจะตัดสินใจเลือกใคร

- ก. เลือกเฉพาะเพื่อนในกลุ่มของตนเท่านั้น
- ข. เลือกเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน และเลือกผู้สมัครที่มีความสามารถอีกคนหนึ่ง
- ค. เลือกผู้สมัครที่คิดว่ามีความสามารถสองคน แม้จะไม่ใช่เพื่อนในกลุ่มเดียวกันกับตนก็ตาม

32. เพื่อน ๆ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่างรู้กันว่าลัดดามีฝีมือในการประดิษฐ์ ลัดดาจึงมีบทบาทมากในการจัดพานไหว้ครู เพื่อส่งเข้าประกวด เพื่อนห้องอื่นมาปรึกษาเพื่อให้ลัดดาช่วยออกแบบพานให้ ลัดดาต้องการให้พานของห้องชนะที่หนึ่ง เธอจึงแก้งออกแบบพานของเพื่อนห้องอื่นให้สวยงามน้อยกว่าห้องของตนเอง ถ้านักเรียน เป็นเพื่อนคนหนึ่งซึ่งอยู่ห้องเดียวกับลัดดา นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร

- ก. เห็นด้วยกับลัดดา เพราะห้องอื่นเป็นคู่แข่งของห้องเรา
- ข. ไม่เห็นด้วย ควรปล่อยให้แต่ละห้องคิดและทำกันเอง
- ค. ไม่เห็นด้วย เพราะทุกคนเป็นเพื่อนกัน ควรช่วยเหลือโดยไม่กลั่นแกล้งกัน

33. ในการคัดเลือกนักกีฬาโอลิมปิก เพื่อเป็นตัวแทนในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก มีนักกีฬาหลายคนมาฝึกซ้อม แต่มีเพียงจำนวนหนึ่งที่ครูผู้ฝึกจะคัดเลือกไว้ วันหนึ่งครูผู้ฝึกไม่อยู่จึงสั่งให้เกษรผู้ซึ่งมีฝีมือในการเล่นวอลเลย์บอลคนหนึ่งสอนการตบลูกให้เพื่อน ๆ ถ้านักเรียน เป็นเกษรนักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร

- ก. เต็มใจสอนการตบลูกให้ทุกคน
- ข. เต็มใจสอนการตบลูกให้เฉพาะเพื่อนที่ตนสนิท
- ค. เต็มใจสอนการตบลูกให้เพื่อนสนิททุกคน และเพื่อนที่ตนไม่สนิทเพียงบางคน

34. คุณครูได้คัดเลือกนักเรียนที่มีฝีมือในการแกะสลักผักไว้สามคน เพื่อเป็นตัวแทนการประกวดระดับเขต ไพลินเป็นคนหนึ่งที่ได้รับเลือก แต่เธอไม่คุ้นเคยกับเพื่อนที่เหลืออีกสองคน เพราะเคยมีเรื่องกันมาก่อน ถ้านักเรียน เป็นไพลิน นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร

- ก. เต็มใจร่วมงานกับเพื่อนสองคนเพื่องานของส่วนรวม
- ข. จำใจที่จะทำงานร่วมกับเพื่อนสองคนนี้เพื่อให้งานแล้วเสร็จ
- ค. ขอสิทธิการเป็นตัวแทนครั้งนี้

35. ยูพินไม่พอใจผลการแข่งขันบิงบอง เพราะรู้สึกว่สี่เจียวมีเทคนิคการโกงสี่ของตน . ต่อมาเมื่อมีการแข่งขันตะกร้อ เพื่อน ๆ ในกลุ่มพากันไปเชียร์สี่เจียว ถ้านักเรียนเป็นยูพิน นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร

- ก. บอกเพื่อน ๆ ในกลุ่มให้เชียร์คู่ต่อสู้ของสี่เจียวดีกว่า
- ข. เชียร์ตามฝีมือ ไม่ว่าจะเป็นสี่ไหนก็ตาม
- ค. จ้าใจไปเชียร์สี่เจียวกับเพื่อน ๆ

36. เมื่อเทียบกับเพื่อน ๆ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว แก้วเป็นนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมากกว่าคนอื่น ทั้งที่แก้วเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ถ้านักเรียนทราบเรื่องนี้ดี นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร

- ก. เห็นด้วย เพราะเป็นการแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม
- ข. ไม่เห็นด้วย เพราะเป็นนักเรียนควรให้ความสำคัญกับการเรียนมากที่สุด
- ค. เห็นด้วย เพราะเพื่อน ๆ ที่เรียนส่วนใหญก็ต้องทำเหมือนกัน

ตาราง 5 แสดงโครงสร้างของแบบสอบถามความสามัคคี

ข้อความ	จำนวนข้อ	ข้อที่
การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	6	1, 2, 3, 4, 5, 6
การมีความเห็นอกเห็นใจกัน	9	7, 8, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22
การร่วมแรงร่วมใจกัน	8	9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 36
การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	7	23, 24, 25, 26, 27, 28, 29
การไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา	6	30, 31, 32, 33, 34, 35
รวม	36	

ตาราง 6 เกลยคะแนนของแบบสอบถามความสามัคคี

ข้อที่	ก	ข	ค	ข้อที่	ก	ข	ค
1.	0	1	2	19.	0	1	2
2.	0	1	2	20.	1	0	2
3.	2	1	0	21.	2	0	1
4.	2	0	1	22.	0	1	2
5.	0	1	2	23.	2	1	0
6.	0	2	1	24.	1	0	2
7.	2	1	0	25.	0	1	2
8.	0	2	1	26.	0	2	1
9.	0	2	1	27.	1	2	0
10.	0	1	2	28.	1	0	2
11.	2	0	1	29.	1	0	2
12.	2	0	1	30.	1	2	0
13.	0	2	1	31.	0	1	2
14.	2	0	1	32.	0	1	2
15.	0	2	1	33.	2	0	1
16.	0	2	1	34.	2	1	0
17.	0	2	1	35.	0	2	1
18.	2	0	1	36.	2	0	1

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสามัคคี

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1.	3.33	19.	8.33
2.	4.71	20.	4.18
3.	4.83	21.	6.59
4.	4.97	22.	3.51
5.	4.61	23.	2.90
6.	3.59	24.	3.96
7.	3.10	25.	4.93
8.	2.13	26.	5.88
9.	5.17	27.	4.58
10.	5.21	28.	5.52
11.	6.12	29.	3.35
12.	3.05	30.	4.24
13.	3.17	31.	5.66
14.	6.64	32.	5.61
15.	3.82	33.	3.06
16.	4.99	34.	6.11
17.	5.20	35.	5.18
18.	3.24	36.	3.81

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความสามัคคีทั้งฉบับเท่ากับ 0.73

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
ก่อนและหลังการทดลอง

นักเรียนคนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างของกำลังสอง
1	21	49	28	784
2	24	56	32	1,024
3	27	63	36	1,296
4	29	67	38	1,444
5	29	65	36	1,296
6	31	51	20	400
7	31	61	30	900
8	31	64	33	1,089
9	31	67	36	1,296
10	32	64	32	1,024
	$\bar{X} = 28.60$	$\bar{X} = 60.70$	$\Sigma D = 321$	$\Sigma D^2 = 10,553$

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนความสามัคคีของนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติก่อน
และหลังการทดลอง

นักเรียนคนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างของกำลังสอง
1	19	30	11	121
2	25	50	25	625
3	27	44	17	289
4	27	39	12	144
5	29	46	17	289
6	30	44	14	196
7	31	64	33	1,089
8	34	59	25	625
9	34	65	31	961
10	39	61	22	484
	$\bar{X} = 29.50$	$\bar{X} = 50.20$	$\Sigma D = 207$	$\Sigma D^2 = 4,823$

ตาราง 10 แสดงคะแนนผลต่างของควมสามัคคีที่เพิ่มขึ้นหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
ของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ

นักเรียน คนที่	นักเรียนที่ได้รับการใช้ สถานการณ์จำลอง		ผลต่างของ ความสามัคคี	นักเรียนที่ได้รับ การสอนปกติ		ผลต่างของ ความสามัคคี
	หลัง การทดลอง	ก่อน การทดลอง		หลัง การทดลอง	ก่อน การทดลอง	
1	49	21	28	30	19	11
2	56	24	32	50	25	25
3	63	27	36	44	27	17
4	67	29	38	39	27	12
5	65	29	36	46	29	17
6	51	31	20	44	30	14
7	61	31	30	64	31	33
8	64	31	33	59	34	25
9	67	31	36	65	34	31
10	64	32	32	61	39	22
$D_2 = 32.10$			$D_1 = 20.70$			
$SD_2 = 7.73$			$SD_1 = 5.26$			

ภาคผนวก ข.

- โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
- โปรแกรมการสอนปกติ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนในกลุ่มและผู้วิจัยกับนักเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายของความสามัคคี และประโยชน์ที่ได้รับจากการมีความสามัคคี 3. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์และวิธีการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาความสามัคคี 4. เพื่อให้นักเรียนทราบระยะเวลาจำนวนครั้งและสถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองแล้วใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสร้างสัมพันธภาพซึ่งกิจกรรมนี้มีชื่อว่า สัมพันธภาพซึ่งกิจกรรมนี้มีชื่อว่า "เพื่อนใจ" โดยมีวิธีการเล่นดังนี้ 1.1 ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม 1.2 ผู้วิจัยแจกชิ้นส่วน "ดอกไม้" ให้นักเรียนแต่ละคน 1.3 ผู้วิจัยให้สัญญาณ นักเรียนนำชิ้นส่วนดอกไม้ของตนเองไปต่อกับเพื่อนอีกคนหนึ่งให้เป็นดอกไม้เดียวกัน 1.4 เมื่อนักเรียนแต่ละคนได้คู่ของตนเองแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคู่ผลัดกันซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันภายในเวลา 5 นาที 1.5 ให้นักเรียนแต่ละคนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคู่ของตนให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2-3	ความสามัคคีใน ด้านการร่วม แรงร่วมใจกัน	เพื่อให้ให้นักเรียนรู้สึกรู้สึกต้องการ ร่วมแรงร่วมใจกันในการกระทำ กิจกรรมส่วนรวม	1.6 นักเรียนร่วมกันสรุป จุดมุ่งหมายของกิจกรรม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ผู้วิจัยอธิบายความหมายของ ความสามัคคี และประโยชน์ที่ ได้รับจากการมีความสามัคคี 3. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์และ วิธีการใช้สถานการณ์จำลอง 4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถามและนัดหมายวัน เวลา สถานที่ที่จะใช้ในการเข้าร่วม กิจกรรม ในการใช้โปรแกรมการใช้สถานการณ์ จำลองครั้งที่ 2-11 มีวิธีดำเนินการ เป็นขั้นตอนทุกครั้งดังนี้ 1. <u>ขั้นเตรียมการ</u> ผู้วิจัยบอก วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนทราบ และเล่าเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์ที่น่า มาใช้ จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วย กันเลือกผู้แสดงบทบาท 2. <u>ขั้นการดำเนินการ</u> ผู้วิจัยให้นักเรียน แสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่ เตรียมไว้

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
4-5	ความสามัคคีใน ด้านการมีความ เห็นอกเห็นใจ กัน	เพื่อให้ให้นักเรียนมีความเห็นอก เห็นใจกัน	3. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย</u> ภายหลังที่นักเรียนได้แสดงบทบาท ตามสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้วิจัย ให้นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับ ความคิด ความรู้สึก และบทบาท ที่นักเรียนได้แสดง ให้นักเรียน ร่วมกันอภิปรายตลอดทั้งให้ นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 4. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนช่วยกันสรุป ประเด็นสำคัญของสถานการณ์นั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของส่วนรวมโดยให้ นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่ได้เรียนรู้ กับชีวิตจริง และประยุกต์เชื่อมโยง เหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลอง ให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพื่อ นำไปสู่การมีความสามัคคี แล้วผู้วิจัย สรุปเพิ่มเติม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
6-7	ความสามัคคีในการไม่แบ่งเป็นพวกเราพวกเขา	เพื่อให้นักเรียนไม่แบ่งเป็นพวกเราพวกเขา	
8-9	ความสามัคคีในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	เพื่อให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	
10-11	ความสามัคคีด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	เพื่อให้นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	
12	ปัจจัยนิเทศ	เพื่อให้นักเรียนสรุป ทบทวนสิ่งที่เรียนรู้จากโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองในการพัฒนาความสามัคคี และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันทบทวนความหมายของความสามัคคี และประโยชน์ที่ได้รับจากการมีความสามัคคี 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปแนวทางการสร้างความสามัคคี และการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามในสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ และผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนที่ไม่เข้าใจ 4. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ 5. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ และในลำดับสุดท้ายผู้วิจัยและนักเรียนทุกคนร่วมยืนเป็นวงกลมร้องเพลงสามัคคีชุมนุมร่วมกัน

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 1

หัวข้อเรื่อง ปฐมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม เพื่อนใจ

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนในกลุ่ม และผู้วิจัย
2. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายของความสามัคคี และประโยชน์ที่ได้รับจากการมีความสามัคคี
3. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์และวิธีการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาความสามัคคี
4. เพื่อให้นักเรียนทราบระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม

สื่อการสอน

1. กระดาษสีรูปดอกไม้
2. ตารางการใช้สถานการณ์จำลอง

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองแล้วใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งกิจกรรมนี้มีชื่อว่า "เพื่อนใจ" โดยมีวิธีการเล่นดังนี้
 - 1.1 ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม
 - 1.2 ผู้วิจัยแจกชิ้นส่วน "ดอกไม้" ให้นักเรียนแต่ละคน
 - 1.3 ผู้วิจัยให้สัญญาณ นักเรียนนำชิ้นส่วนดอกไม้ของตนเองไปต่อกับเพื่อนอีกคนหนึ่ง ให้เป็นดอกไม้เดียวกัน
 - 1.4 เมื่อนักเรียนแต่ละคนได้คู่ของตนเองแล้ว ให้แต่ละคู่ผลัดกันซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันในเรื่องต่อไปนี้
 - 1.4.1 ชื่อ - นามสกุล ชื่อเล่น
 - 1.4.2 สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ไม่ชอบ

1.4.3 งานอดิเรก

1.4.4 ความไว้วางใจในอนาคต โดยให้นักเรียนพยายามจำข้อมูลของเพื่อน

ให้แม่นยำที่สุดภายในเวลา 5 นาที

1.5 ให้นักเรียนแต่ละคนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคู่ของตนให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

1.6 นักเรียนร่วมกันสรุปจุดมุ่งหมายของกิจกรรมและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

2. ผู้วิจัยอธิบายความหมายของความสามัคคี และประโยชน์ที่ได้รับจากการมีความสามัคคี
3. ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการของการใช้สถานการณ์จำลอง
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ผู้วิจัยแสดงตารางการนัดหมายระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความตั้งใจในการร่วมกิจกรรม

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 2

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	ความสามัคคีในด้านการร่วมแรงร่วมใจกัน
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	มะลิคนใหม่
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนรู้สึกต้องการร่วมแรงร่วมใจกันในการทำกิจกรรม
<u>สื่อการสอน</u>	

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง เรื่อง "มะลิคนใหม่"
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำความสะอาด เช่น ผ้าเช็ดตัว กระบองน้ำ ไม้ขนไก่ เป็นต้น
3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการจดคำศัพท์ ได้แก่ หนังสือภาษาอังกฤษ กระดาษ และปากกา

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน บอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "มะลิคนใหม่" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ภายหลังจากที่นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้สึก และบทบาทที่นักเรียนได้แสดง จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายถึงความรู้สึกต้องการร่วมแรงร่วมใจกัน ตลอดทั้งให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์
4. ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริง และประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลองให้มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 2

เรื่อง มะลิคนใหม่

- บรรยาย มะลิเป็นเด็กนักเรียนชั้น ป.6/3 ครอบครัวของเธอมีฐานะยากจน พ่อและแม่ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เธอ การเรียนของเธออ่อนมาก เธอมักถูกคุณครูตำหนิเรื่องการทำการบ้านไม่ถูกต้อง ทำงานล่าช้า เพราะเธอทำไม่เป็นแต่เธอก็พยายามทำจนเสร็จทุกครั้งเพราะกลัวถูกคุณครูทักท้วง ด้วยเหตุที่เธอมีฐานะยากจนและเรียนไม่เก่งเหมือนเพื่อน ๆ เธอจึงไม่ต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมส่วนรวมเท่าไร เธอชอบที่จะทำอะไรตามลำพังมากกว่า
- ฉาก ในห้องเรียนชั้น ป.6/3
- คุณครูเบญจมาศ นักเรียนคะ พรุ่งนี้จะมีคณะกรรมการเขตธนบุรีมาเยี่ยมชมโรงเรียนวัดราชบูรณะของเรา ฉะนั้นในวันพรุ่งนี้ห้องเรียนของเราต้องสะอาดและเป็นระเบียบ ทุกคนต้องช่วยกันนะคะ โดยเฉพาะเวรวันพรุ่งนี้ เอาละครก็มีเรื่องจะพูดกับนักเรียนเท่านี้ สำหรับวันนี้พอแค่นี้ก่อน แล้วค่อยพบกันใหม่วันพรุ่งนี้
- บรรยาย คุณครูเดินออกจากห้องไป สายชลจึงเรียกเพื่อนร่วมเวรมาคุยปรึกษากัน ซึ่งได้แก่ จรินทร์ สร้อยเพชร จัทรชัย ปรีชา และประทีป
- สายชล นี่พรุ่งนี้เป็นเวรของกลุ่มเราพอดีเลย เธอมากันเข้า ๆ หน่อยนะ ช่วยกันหาผ้าซีริ้วมาจากบ้านกันคนละผืนด้วย ในห้องเหลือผ้าซีริ้วแค่ 2-3 ผืนเท่านั้นเอง
- จรินทร์ พวกเรารู้กันหมดแล้ว เหลือแต่มะลิยังไม่รู้เรื่องเลย เธอไม่บอกมะลิหรือนั่นแน่มะลิเดินมาพอดี

- สายชล มะลิมาพอดี พรุ่งนี้เธอมาช่วยพวกเราทำความสะอาดห้องเข้า ๆ หน่อยนะ
อ้อ ! แล้วเอาผ้าขี้ริ้วมาด้วยคนละ 1 ผืน ที่บ้านเธอมีไหม
- บรรยาย มะลิหยุดยืนฟัง แล้วนึกในใจว่าจะไปหาผ้าขี้ริ้วที่ไหนได้ เสื้อผ้าเก่า ๆ ยังจะ
ไม่ค่อยมีสวมใส่เลย
- สร้อยเพชร มะลินี่แปลกนะ 'ไม่ค่อยชอบร่วมมือทำงานกับเพื่อน ๆ เลย
- สายชล อันที่จริง มะลินี่น่าสงสารนะ โดนคุณครูดูเป็นประจำ
- สร้อยเพชร ถ้ามะลิไม่เข้าใจเรื่องอะไร ก็น่าจะถามพวกเราก็ได้ เรายินดีสอนให้เสมอ
- ฉาก ห้องเรียนชั้น ป.6/3 ของเช้าวันรุ่งขึ้น
- สายชล แหม ! วันนี้พวกเรามากันแต่เช้าเลยนะ เธอมาช่วยกันทำความสะอาดห้องดีกว่า
- สร้อยเพชร ที่บ้านเรามีผ้าขี้ริ้วตั้งหลายผืนเราเลยขนเอามาทั้งหมด เร็วลงมือดูห้องดีกว่า
- ฉัตรชัย เราจะเช็ดกระดานดำ และจัดหนังสือ
- สายชล ตามใจเธอ ใจครั้นตอนไหนก็ทำอย่างนั้น ผู้ชายช่วยไปตักน้ำอุ่นมาให้
1 กระบุงด้วย อ้าวมะลิมาพอดี มาช่วยกันทำความสะอาดห้องเร็ว แล้วเธอ
เอาผ้าขี้ริ้วมาหรือเปล่า
- มะลิ เปล่า ไม่ได้เอามา (พูดแล้วเดินออกไปนอกห้อง)

- สร้อยเพชร อ้าว ! แล้วนั่นเธอจะไปไหน วันนี้เป็นเวรของกลุ่มเรานะ
- บรรยาย มะลิไม่ตอบอะไร แล้วเดินออกจากห้องเรียนไป ปล่อยาสายชล สร้อยเพชร จรินทร์ จัตรชัย ปรีชา และประทีป ทำความสะอาดเช็ดถูห้อง เช็ดกระดาน จัดชั้นหนังสือ ตัดโต๊ะครู จัดโต๊ะนักเรียน จนสะอาดเรียบร้อย เมื่อโรงเรียนเข้าคุณครูเบญจมาศเดินเข้ามาในห้อง นักเรียนบอกทำความสะอาด
- คุณครู เบญจมาศ นักเรียนคะ วันนี้ห้องเรียนของเราสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยมาก เมื่อสักครูผู้ช่วยการยังออกปากชมนักเรียนกับครูเลย นักเรียนที่เป็นเวรวันนี้ช่วยยืนขึ้นด้วยคะ (เวรวันนี้ลุกขึ้นยืนรวมทั้งมะลิด้วย) ครูขอให้นักเรียนปรบมือให้กับเวรวันนี้ตั้ง ๆ เลยนะคะ ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำให้ห้องเรียนของเราสะอาดอย่างนี้
- บรรยาย เด็ก ๆ ทุกคนปรบมือเสียงดังลั่น ส่วนมะลิซึ่งไม่ได้ช่วยเพื่อนทำอะไรเลย ยืนก้มหน้าไม่กล้าสบตาเพื่อน ๆ
- ฉาก ได้ต้นไทรใหญ่ตอนพักกลางวัน
- บรรยาย สายชล สร้อยเพชร และจรินทร์ นั่งปรึกษากันอยู่ เพื่อเตรียมหาคำศัพท์ภาษาอังกฤษพูดหน้าเสาธงตอนพักกลางวัน ในขณะที่กำลังรวบรวมคำศัพท์อยู่นั้น มะลิซึ่งเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ได้ยื่นกระดาษคำศัพท์ที่หาไว้มาให้เพื่อน ๆ ในกลุ่ม
- สายชล ดีจังเลยมะลิ พวกเรากำลังช่วยกันหาคำศัพท์อยู่พอดี เธอช่วยหามาด้วยก็ได้ ครบพอดี เราดีใจมากที่เธอให้ความร่วมมืออย่างนี้

- สร้อยเพชร นั่นสินะ เราอยากเห็นเธอให้ความร่วมมือเช่นนี้ การทำงานต่าง ๆ จะ
ประสบความสำเร็จได้ด้วยการร่วมแรงร่วมใจของพวกเรา ถ้าให้คนเดียวคนหนึ่ง
ทำอยู่คนเดียว เราคงจะไม่ได้ผลงานดี ๆ หรอก
- จรินทร์ แล้ววันนี้ใครจะเป็นตัวแทนพูดเสียงตามสายล่ะ
- มะลิ เราออกเสียงได้ไม่ชัดเจน อย่าให้เราเป็นคนพูดเลยนะ เราจะไปยืนเป็น
เพื่อนตอนที่ออกเสียงตามสาย เพื่อเป็นกำลังใจได้ไหม
- สร้อยเพชร ได้ซิ เราจะเป็นคนพูดเอง พวกเธอยืนอยู่ข้าง ๆ นะอย่างน้อยเราก็มี
ความมั่นใจ ไม่ประหม่า เราจะฝึกซ้อมก่อน พวกเธอช่วยฟังซิว่าเราพูดใช้ได้
หรือเปล่า
- บรรยาย เสียงออกสัญญาณเข้าแถวดังขึ้น เด็ก ๆ ต่างพากันไปเข้าแถวหน้าชั้นเรียนของตน
กลุ่มของสายชลรวมทั้งมะลิด้วย มายืนอย่างพร้อมเพรียงกันบริเวณหน้าเสาธง
- สายชล สวัสดีค่ะ วันนี้ฉันจะมาเสนอคำศัพท์ภาษาอังกฤษ คำแรกได้แก่
- คุณครูเบญจมาศ กลุ่มของพวกเธอทำได้ดีมากเลยครูขอชมเชย ไม่เสียแรงที่ชมรมภาษาอังกฤษ
ไว้วางใจให้เป็นตัวแทนออกมาพูดเสียงตามสาย ครูจะขึ้นไปสอนแล้วละค่ะ
พวกเธอก็เหมือนกันรีบขึ้นห้องเรียนด้วยนะค่ะ

บรรยาย

เด็ก ๆ ต่างพากันเดินกลับขึ้นห้องเรียนของตนด้วยความปลื้มใจ ส่วนมะลิรู้สึก
เป็นสุขมากที่เธอได้ร่วมแรงร่วมใจกับเพื่อนในการทำงานครั้งนี้ ซึ่งผิดกับ
คราวก่อนเธอไม่รู้สึกละอายใจเลย หลังจากวันนั้นมะลิเปลี่ยนเป็นคนละคน เธอ
ช่วยเหลือเพื่อน ๆ ทำงานในกลุ่ม และเพื่อน ๆ ช่วยสอนการบ้านให้เธอ
จนผลการเรียนของเธอดีขึ้น และไม่ถูกคุณครูที่สอนวิชาต่าง ๆ ดุว่าอีกเลย

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 3

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	ความสัมพันธ์ด้านการร่วมแรงร่วมใจกัน
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ไม่น่าเลย
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนรู้สึกต้องการร่วมแรงร่วมใจกันในการทำกิจกรรมส่วนรวม
<u>สื่อการสอน</u>	- เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง เรื่อง "ไม่น่าเลย" - อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำสมุดภาพการจัดตกแต่งบ้าน เช่น สมุดวาดเขียน ภาพโปสเตอร์การจัดตกแต่งบ้าน กาว ดินสอสี มีดคัตเตอร์ - แก้วน้ำ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<u>ขั้นเตรียม</u> ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน บอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง (เพื่อการร่วมแรงร่วมใจกัน) ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ไม่น่าเลย" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท <u>ขั้นดำเนินการ</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย</u> ภายหลังจากนักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้สึก และบทบาทที่นักเรียนได้แสดง จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายถึงความรู้สึกต้องการร่วมแรงร่วมใจกัน ตลอดทั้งให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้โดยเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริงและประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลองให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>การประเมินผล</u>	- สังเกตจากการแสดงของนักเรียน - สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 3

เรื่อง ไม้เฒ่าเลย

- บรรยาย ในวิชางานบ้าน คุณครูอัญชลีส่งให้นักเรียนทำสมุดภาพการจัดตกแต่งบ้าน โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงาน กลุ่มละ 6 คน สุวิทย์ อยู่กลุ่มเดียวกับ ประยูร ประกอบ ชูเกียรติ ภาสกร และกิตติ ซึ่ง ชูเกียรติ ภาสกร และกิตติ มีนิสัยไม่ค่อยช่วยเหลือเพื่อนทำงานในกิจกรรมต่าง ๆ
- ฉาก เริ่มต้นหูกวาง บริเวณขอบสนามหญ้า สุวิทย์ ประยูร และประกอบ พูดเรื่องงานกลุ่ม
- สุวิทย์ ฉันเนี่ยเบื่อพวกนายชูเกียรติ ภาสกร และกิตติ จังเลย ไม่ค่อยช่วยเราทำงานของส่วนรวมเลย ให้เอาอะไรมาก็บอกว่าลืมอย่างโน้นอย่างนี้ อืม ! (ถอนหายใจ)
- ประยูร เราก็คิดเหมือนเธอนั้นแหละวิทย์ แต่เราอย่าไปสนใจเลยนะ ถ้านายกับประกอบ และเราสามคนมาช่วยกัน ต้องมีงานส่งคุณครูอัญชลีได้แน่
- ประกอบ แต่ถึงอย่างไรก็ควรมีการแบ่งงานให้ช่วยกันทำ หรืออย่างวิทย์
- สุวิทย์ ก็จริงนะ แต่นายคิดหรือว่าเขาจะร่วมมือทำกับเราดี ๆ ถ้าเขาไม่ยอมทำแล้วทำไมไม่เสร็จ พวกเราจะพลอยแยะไปด้วยนา
- ประกอบ ถ้าอย่างนั้นก็ให้พวกนายชูเกียรติหาภาพมาแล้วกัน

- ประยูร ก็อีกแหละ เดี่ยวก็อ้างว่าหาภาพมาไม่ได้ เหมือนตอนอยู่ ป.5 จำได้ไหม
คุณครูดวงจันทร์ให้หาดอกไม้มาร้อยพวงมาลัย พอถึงชั่วโมงประดิษฐ์ก็บอกว่า
ลืมเอามา
- ประกอบ ตัวอย่างนั้นพวกเราลองไปคุยตกลงกับชูเกียรติ ภาสกร และกิตติกันดีกว่า
- บรรยาย เด็กทั้งสามคนเดินตามหา ชูเกียรติ ภาสกร และกิตติ เกือบทั่วโรงเรียน
วนที่สุดจึงไปพบชูเกียรติ ภาสกร และกิตติ กำลังเล่นทอยเหรียญกันอยู่ที่
แปลงเกษตรใกล้บ้านพักภารโรง
- ฉาก ที่บริเวณแปลงเกษตรใกล้บ้านพักภารโรง
- ประกอบ ไร้อ้อ ! พวกนายแอบมาเล่นกันถึงนี้เชียวหรือ พวกเราเดินตามหาแทบแย่เลย
- ชูเกียรติ แล้วนายมาตามหาเราทำไมล่ะ
- ประกอบ ก็มาพูดเรื่องการทำงานกลุ่มของคุณครูอัญชลีนะซี
- ภาสกร พวกนายจะหาอะไรก็จัดการไปได้เลย
- สุวิทย์ อ้าว ! ทำไมพูดเหมาเอาอย่างนี้ล่ะ คะแนนก็ได้เท่า ๆ กัน แต่งานกลุ่ม
ไม่อยากจะทำ
- กิตติ นายอย่ามาพูดมากเลย จะให้พวกเราช่วยทำอะไรก็ว่ามา

- บรรยาย สุวิทย์อธิบายถึงอุปกรณ์ที่ต้องจัดเตรียม และขั้นตอนในการทำสมุดภาพการจัด
ตกแต่งบ้าน
- ชูเกียรติ พวกนายทหารภาพมาให้แล้วกัน พวกเราจะช่วยติดลงในสมุด ส่วนเรื่องเขียน
เราทำกันไม่ได้หรอก เพราะลายมือไม่สวยเหมือนอย่างกับประยูร
- บรรยาย หลังจากตกลงแบ่งงานกันทำอย่างเสียไม่ได้แล้ว วันต่อมาสุวิทย์ ประยูร และ
ประกอบก็เตรียมภาพมาตามที่ต้องการ แล้วนำภาพเหล่านั้นไปให้ ชูเกียรติ
ภาสกร และกิตติ เพื่อนำไปติดลงบนสมุด รออยู่หลายวันก็ได้รับกับความผิดหวัง
เพราะกลุ่มของชูเกียรติผลิตแล้วผลิตอีก
- ฉาก ระเบียงหน้าต่างเรียน ประยูรตามทวงสมุดกับชูเกียรติ
- ประยูร ว่าไง ชูเกียรติ ติดภาพเสร็จหรือยังละ อีกสองวันต้องส่งสมุดแล้ว
- ชูเกียรติ นี่ไง สมุดที่เราไปทำ เออ แต่เรายังทำไม่เสร็จหรอกนะ พวกนาย
เอาไปทำต่ออีกนิดเดียวก็เสร็จ เราไปละ
- บรรยาย ประยูรเปิดสมุดภาพที่พวกของชูเกียรติเอาไปทำ ก็เห็นภาพว่าแห้ว
ติดภาพก็ไม่ใช่ระเบียบ แถมยังสกปรกมากด้วย เขาจึงนำสมุดไปให้สุวิทย์
และประกอบ
- สุวิทย์ เห็นไหมเราจะไว้แล้วไม่มีผิด

- ประยูร เราจะทำให้เสร็จทันหรือเปล่านี่ มะรีนนี่ก็ต้องส่งแล้ว ถ้าส่งพังแต่เขียนบรรยายภาพ คีนี่เราเอากลับไปทำที่บ้านก็ได้ แต่ต้องรีบทำใหม่นี่เสียเวลาจริง ๆ
- สุวิทย์ เราคงหาภาพไม่ทัน แต่ถ้าแกะภาพออกก็คงไม่ได้ เดี๋ยวนี้ทุกชาติหมด
- ประยูร ตัดออกเลยดีกว่า แล้วค่อยติดลงในสมุดเล่มใหม่
- บรรยาย เมื่อคิดแก้ปัญหากันได้แล้ว ก็ตกลงกันว่าตอนเย็นหลังโรงเรียนเลิกจะมาช่วยกันทำ
- ฉาก บริเวณที่พักผู้ปกครอง ที่โต๊ะม้าหิน เด็ก 3 คน ได้แก่ สุวิทย์ ประยูร และประกอบ ช่วยกันรีด และติดภาพลงในสมุดเล่มใหม่
- สุวิทย์ ติดภาพลงในสมุดเสร็จแล้วตอนนี้มาช่วยกันคิดหาคำบรรยายให้สอดคล้องกับรูปภาพกันเถอะ
- ประกอบ เราบรรยายไม่เป็นหรอก เอาอย่างนี้เราจะไปหานักมาให้เธอสองคน ค่ะดีกว่านะ
- ประยูร ก็ดีเหมือนกัน เรากำลังอยากจะดื่มอะไรเย็น ๆ ให้อุ่นใจสักหน่อย จะได้มีสมองคิดคำบรรยาย
- สุวิทย์ แหมเธอนี่ช่างรู้จักเราสองคนเสียจริง ๆ

- บรรยาย ประกอบวิ่งออกจากประตูโรงเรียนเพื่อไปเอาน้ำจากร้านของแม่ของเขา บริเวณหน้าโรงเรียน ในขณะที่คุณครูอัญชลีกำลังจะกลับบ้าน ได้พามา เห็นเด็กกลุ่มนี้เข้า
- คุณครูอัญชลี ทาอะไรกันอยู่หรือคะ เป็นป่านี้อันแล้วยังไม่กลับบ้านอีก ฮ้าว ! นั้นสมุดภาพ วิชาของครูนี้
- บรรยาย ประกอบหิ้วน้ำกลับมาจากหน้าโรงเรียน
- ประกอบ ดื่มน้ำกันก่อนพวกเธอ คุณครูดื่มน้ำก่อนสิครับ
- คุณครูอัญชลี ขอบใจมากประกอบ ครูไม่หิวหรอกค่ะ พวกเราดื่มน้ำกันเถอะ ครูคิดว่าพวกเรา คงจะสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ เพราะถึงแม้เธอจะทำงานกันแค่สามคน แต่เธอก็ร่วมแรงร่วมใจกันดี ครูคิดว่าถึงแม้จะมีหลายคนแต่ถ้าไม่ช่วยกัน งาน ส่วนรวมก็คงจะไม่แล้วเสร็จได้เหมือนกัน เอาละรีบทำเข้านะ ครูขอเอาใจ ช่วยพวกเธอ
- สุวิทย์ พวกผมก็กำลังจะกลับกันอยู่พอดี ส่วนที่เหลือประยูรเขาก็จะช่วยเขียน คำบรรยายต่อครับ
- คุณครูอัญชลี ถ้าอย่างนั้นเราเดินออกไปพร้อม ๆ กันเลยนะคะ เย็นมากแล้วเดี๋ยวผู้ปกครอง จะเป็นห่วง
- บรรยาย เมื่อถึงวันกำหนดส่งงาน นักเรียนทุกกลุ่มก็นำสมุดภาพมาส่งคุณครู แต่คุณครู ยังข้องใจอยู่จึงเรียกฐเกียรติ ภาสกร และกิตติ มาไต่ถาม

- คุณครูอัญชลี ชูเกียรติ ภาสกร กิตติ เธอได้ช่วยทำงานอะไรกันบ้าง
- ภาสกร ตัดภาพ หลายอย่างครับ
- คุณครูอัญชลี แล้วชูเกียรติกับกิตติล่ะ
- กิตติ ผมช่วยหาภาพ ตัดภาพ และช่วยบรรยายด้วยครับ
- คุณครูอัญชลี กิตติว่าไงครับ
- กิตติ ผมก็ทำเหมือน ภาสกร และกิตติครับ
- คุณครูอัญชลี เธอสามคนนี่ไม่ไหวเลย ไม่ช่วยเพื่อนทำงานกลุ่มแล้วยังพูดบดอีก ไหนลองเล่าความจริงมา ถ้าไม่อย่างนั้น ครูจะตัดคะแนนเธอทั้งสามคน
- บรรยาย ชูเกียรติจึงเล่าความจริงทั้งหมดให้คุณครูอัญชลีฟัง
- คุณครูอัญชลี เอาล่ะ เพื่อเป็นการทบทวน ไม่ให้เธอท้ออย่างนี้อีก ครูจะให้เธอกลับไปทำสมุดภาพมาส่งภายในอาทิตย์หน้าคนละหนึ่งเล่ม
- บรรยาย ชูเกียรติ ภาสกร และกิตติ ทั้งสามคนก็อยู่ในใจว่า รู้แบบนี้ช่วยเพื่อน ๆ ทำตั้งแต่แรกก็คงจะดี

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 4

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในด้านการมีความเห็นอกเห็นใจกัน

ชื่อกิจกรรม กลายเป็นต้มเค็ม

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจกัน

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "กลายเป็นต้มเค็ม"
2. น้ำปลา เต้าหู้ หนุสับ ผักคะน้า น้ำมัน น้ำตาล
3. กระดาษจดรายการอาหาร ปากกา
4. อุปกรณ์การทำกับข้าว ได้แก่ หม้อ กะทะ กะทะ ตะหลิว เตาแก๊ส

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียม ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน บอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "กลายเป็นต้มเค็ม" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ภายหลังจากที่นักเรียนได้แสดง จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายถึงการมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจกัน ตลอดทั้งให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์
4. ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริง และประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลอง ให้ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 4

เรื่องกลายเป็นต้มยำ

- บรรยาย ในชั่วโมงวิชางานบ้าน ครูสุดาได้จัดให้มีกิจกรรมประกอบอาหารเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงหลังจากเรียนทฤษฎีจากตำราเรียน สำหรับการทำอาหารที่ครูสุดาจัดให้นักเรียนทำนั้น ได้แก่ ต้มจืดและผัดผัก ซึ่งก่อนการฝึกปฏิบัติจริงในสัปดาห์หน้า ครูสุดาได้อธิบายขั้นตอนการทำอาหาร และอุปกรณ์ที่นักเรียนต้องจัดเตรียมมาจากบ้าน และหลังจากที่ครูสุดาอธิบาย ครูสุดาได้ให้เวลานักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 7 คน กลุ่มของสมใจ มีสมใจเป็นหัวหน้า และมีสมาชิกคนอื่น ๆ ได้แก่ สุลล สมชาย ปรีชา อนงค์ อุษา และนภา
- ฉาก ภายในชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 6/1 กลุ่มของสมใจ และกลุ่มอื่น ๆ กำลังปรึกษากันอยู่
- สมใจ นี่พวกเราตกลงกันแล้วว่าเราจะทำผัดผักคะน้าใส่หมู และต้มจืดเต้าหู้หมูสับ ต่อไปเราคงต้องช่วยกันจัดเตรียมอาหารและอุปกรณ์ต่าง ๆ มากันแล้วล่ะนะ
- อนงค์ แหม สมใจ เธอก็เป็นหัวหน้ากลุ่มนะ เธอก็สั่งไปแล้วกันว่าจะให้ใครทำอะไรมาบ้าง
- สมใจ เอ ... อนงค์ เธอจะให้เราเป็นคนสั่งให้ใครทำอะไรมา คงไม่ได้หรอกนะ เดี่ยวเราสั่งแล้วเอามาไม่ได้ล่ะ จะทำอย่างไร
- อนงค์ เราว่าไม่เห็นจะลำบากยากเย็นตรงไหนเลย ของแค่นี้ เราอยากได้คะแนนมาก เราก็ต้องชวนขวยหาของมาให้ได้จริงๆไหมพวกเธอ

- สุพล อนงค์ เธอคิดว่าทุกคนเป็นเหมือนเธอ เก่งเหมือนเธอ รวยเหมือนเธอ หรืออย่างไรงั้น
- บรรยาย สมใจหยิบสมุดดินสอขึ้นมาเตรียมจดรายการที่เพื่อนแต่ละคนจะนำมาทำอาหาร
- อนงค์ จันเอาเต้าหู้และลูกชิ้นมาเองก็แล้วกัน
- อุษา เราเอาหมูมาเอง เพราะแม่เรามีเจียงหมูอยู่ในตลาด
- อนงค์ อ้าว ! นภา เธอก็เอาผักคะน้ามาสิ เออ ! แล้วต้นหอมด้วย ที่บ้านเธอปลูกผักขายไม่ใช่เหรอ
- นภา แหม อนงค์ ก็ฉันกำลังจะเสนออยู่ที่เดียวเชียว เธอก็รีบพูดเสียก่อน
- สุพล นั่นนะซี อนงค์ เธอกลัวเพื่อน ๆ ไม่ช่วยเอาอะไรมาหรืออย่างไร
- อนงค์ เปล่า ฉันกลัวพวกเธอลืม
- บรรยาย อนงค์พูดแล้วทบทวนไม่รู้ไม่ชี้
- สมใจ เอาละ เรื่องกับข้าวจากพวก ผัก หมู และลูกชิ้น อนงค์ อุษา และนภา ก็รับปากจะนำมา ฉันจะจดลงไปก่อนจะได้รู้ว่ายังขาดอะไรที่ต้องนำมาอีกบ้าง อืม... ถ้าอย่างนั้นตอนนี้ก็จะเหลือแต่อุปกรณ์ ช้อน จาน ชาม หม้อ กระทะ น้ำมัน น้ำมันปลา อะไรพวกนี้

- สุพล เรื่องหม้อ กะทะ เธอไม่ต้องเป็นห่วงหรอก เราจะขนมาให้เอง บ้านเรา
อยู่ใกล้ ๆ กับโรงเรียนแค่นี้เอง ส่วน จาน ชาม เราจะเอามาบ้างบางส่วน
พวกเธอก็เตรียมมาคนละใบสองใบก็แล้วกัน สมชาย ปรีชา นายไปช่วยเราขน
ด้วยนะ
- ปรีชา ได้ ไม่มีปัญหา
- สมใจ ฉ่ำอย่างนั้นตกลงตามนี้ก็แล้วกัน เฉลี่ยพวกเราก็จ่ายเงินคนละ 25 บาทก่อน
ถ้าเหลือแล้วค่อยแบ่งคืนกันทีหลัง
- บรรยาย นักเรียนแต่ละคนจึงเฉลี่ยเงินกันออกค่ากับข้าว บางคนก็จ่ายหมด บางคนก็จ่าย
10 บาทก่อน ยกเว้นสมชายไม่ได้จ่ายเพราะเขามีฐานะยากจน เพื่อน ๆ จึง
ให้เขาใช้น้ำปลา น้ำมัน น้ำตาล มาจากบ้านเพื่อมาร่วมการทำอาหารกับเพื่อน ๆ
ซึ่งสมชายก็ไม่อึดอัดใจที่จะนำมา แต่ไม่วยสร้างความปลอดภัยให้กับองค์กร แต่ตนเอง
ไม่สามารถทำอะไรสมชายได้ เพราะเพื่อน ๆ ส่วนใหญ่มีความเห็นอกเห็นใจสมชาย
ที่มีฐานะไม่สู้ดีนัก
- ฉาก ภายในโรงครัวที่เข้าประกอบอาหาร
- ครูสุดา เอาละคะ นักเรียนทุกกลุ่ม ครูขอให้นักเรียนช่วยกันทำอาหารอย่างสุดฝีมือนะคะ
เดี๋ยวตอนท้ายชั่วโมงครูจะขอชิมอาหารของนักเรียนทุกกลุ่ม และจะให้คะแนนด้วย
ขอให้นักเรียนร่วมมือกันทำอย่างสุดฝีมือเลยนะ และอย่าให้มีเสียงเอะอะ
ลงมือได้เลยค่ะ

- บรรยาย นักเรียนแต่ละกลุ่มได้นำผักและเนื้อสัตว์ที่เตรียมมาจากบ้าน มาประกอบอาหาร
กลุ่มของสมาใจก็เช่นเดียวกัน เขาได้ช่วยกันทำผักคั้นน้ำ และต้มจิตเต้าหู้
โดยสมาใจ สุพล นภา ได้ทำผักคั้นน้ำใส่หมู ส่วน อนงค์ สมชาย อุษา
ช่วยกันทำต้มจิตเต้าหู้หมูสับ ส่วนปรีชาจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ
- อนงค์ พี่สมชาย เธอไม่ต้องช่วยทำหรอกนะ ฉันมีฝีมือการทำกับข้าว รับรองอร่อย
อย่าบอกใคร จริงไหมอุษา
- อุษา จริงซี
- อนงค์ ถ้าพี่น้าเธอมาช่วยฉันทำ มีห้วงตอนเสร็จแล้วคงมากินเสียหมด จะบอกให้พี่ว่า
น้ำปลาของเธอเนี่ยมันแพงจริง ๆ เลย เอ้า ! อนงค์หยิบน้ำปลาของนายสมชาย
มาให้ฉันหน่อย
- บรรยาย อนงค์ใส่น้ำปลาลงไปในต้มจิต แล้วก็มองค้อนสมชายไป บ่นไป
- ปรีชา เอ้า ยายอนงค์ เธอใส่น้ำปลาลงไปในต้มจิตมากขนาดนั้น ดูเสียบ้างซี เดียวก็
ไม่เป็นต้มจิตหรอก กลายเป็นต้มเค็มไปเลย
- อุษา ไหนฉันลองชิมดูก่อน
- บรรยาย อุษาเอาช้อนตักน้ำต้มจิตในหม้อมาชิม แล้วทักหน้าเบ้
- อุษา อนงค์ ต้มจิตกลายเป็นต้มเค็มไปแล้ว เค็มปี (อุษาชิมแล้วทักหน้าเบ้)
- ปรีชา ถ้าครูสุดาชิมต้มเค็มของเธอ พวกเราทั้งกลุ่มคงถูกตัดคะแนนกันอย่างถ้วนหน้า
เห็นไหมล่ะอนงค์เธอไม่น่าไปรังเกียจสมชายเขาเลย การไม่มีความเห็นใจคนอื่น
มันมีผลเป็นอย่างไร หือ ! อนงค์ แย่จริง ๆ (ปรีชาสายสिरະ)

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 5

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในการมีความเห็นอกเห็นใจกัน

ชื่อกิจกรรม ละครผัด

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจกัน

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "ละครผัด"
2. ผลงานประดิษฐ์ของนักเรียนประเภท ของใช้ ของเล่น และของประดับตกแต่ง
3. อุปกรณ์การจัดนิทรรศการ กระดาษสี กาว ปากกาสีเมจิก กรรไกร

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียม ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน บอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ละครผัด" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ภายหลังจากที่นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้สึก และบทบาทที่นักเรียนได้แสดง จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายถึงการมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจกัน ตลอดทั้งให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์
4. ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริง และประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลอง ให้ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 5

เรื่อง วิศวกรคิด

- บรรยาย คุณครูเคยเป็นครูสอนวิชาศิลปะของโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง คุณครูเคยได้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นำเศษวัสดุเหลือใช้ต่าง ๆ มาประดิษฐ์เป็นของเล่นของใช้ และของประดับตกแต่งชิ้นใหม่เพื่อเป็นการช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานตามที่ตนเองสนใจ ไม่สิ้นเปลือง ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และชื่นชมในงานศิลปะ คุณครูเคยจึงคัดเลือกผลงานของนักเรียนแต่ละชิ้นมาจัดนิทรรศการ และนักเรียนก็ช่วยกันจัดร้านเพื่อแสดงผลงานของตน
- ฉาก ห้องจัดนิทรรศการของโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง
- นางนุช ชายเธอไปบอกคุณครูเดชที่ชื่อว่า กลุ่มของเราเตรียมของมาจัดร้านไม่ครบ ขาดกระดาษสีซึ่งเป็นหน้าที่ของเอนกต้องเอามา แต่เอนกป่วยวันนี้เลยไม่มาโรงเรียน
- ชาย แล้วจะทำอย่างไรล่ะ อย่างนี้ก็ปล่อยให้พวกเราแะไปด้วย มอบหมายให้ทำอะไรแล้วไม่ได้เรื่องเลยนายเอนกนี่
- นางนุช เธอก็ไปบอกคุณครูเดชสิ เรื่องนี้ไม่ใช่ความผิดของพวกเราสักหน่อย เป็นความผิดของนายเอนกคนเดียวแหละ
- ชาย งั้นเดี๋ยวเราจะไปบอกคุณครูเดช (เดินเข้าไปหาคุณครูเดช)
- ชาย คุณครูครับ กลุ่มผมมีของไม่ครบครับ ขาดกระดาษสีซึ่งเป็นหน้าที่ของเอนกต้องเอามา ผมทราบจากเพื่อนมาว่าเขาป่วย ไม่ทราบว่าเป็นมากน้อยอย่างไร แต่น่าจะเห็นใจเพื่อน ๆ ในกลุ่มบ้างไม่น่าหยุดไปแบบนี้

- คุณครูเดช อย่าวิตกไปเลย เอนกเขาอาจไม่สบายมากจริง ๆ ถึงมาไม่ได้ เอาอย่างนี้เธอ ลองแก้ปัญหาเฉพาะหน้าก่อน ครูเห็นเพื่อนกลุ่มของเล่น และของใช้ มีอุปกรณ์การจัดตกแต่งร้านหลายอย่าง พวกกระดาสีครูก็เห็นเขานำมากัน เธอลองไปสอบถามเพื่อน ๆ ดูก่อนนะ เดี๋ยวครูจะเขียนป้ายติดตรงนี้ก่อน
- บรรยาย ชายกลับมาที่กลุ่มของตน และเล่าเรื่องที่พูดคุยกับคุณครูให้เพื่อน ๆ กลุ่มของตนฟัง
- นางนุช แสดงว่าคุณครูเดชจะให้เราไปหากระดาสีจากกลุ่มอื่น ๆ นะสิ
- ชาย คง^๕นิ่ง
- อนงค์ ชาย เราเห็นกลุ่มของหญิงมีกระดาสีตั้งหลายแผ่น เธอลองไปขอยืมดูสิ กลุ่มของหญิงคงใช้ไม่มาก เพราะของใช้คงจัดวางไว้บนโต๊ะได้ ไม่เหมือนของประดับของตกแต่ง ต้องใช้กระดาสีหลาย ๆ สีจัดตกแต่งถึงจะสวยงาม อย่างพวกตุ้มหู^๕นี้ะ ต้องใช้กระดาสีหลาย ๆ สี จึงจะทำให้วางดูแล้วสวยงามน่าซื้อ
- ชาย เออ ! จริงด้วยสิ เดี๋ยวเราลองไปขอยืมกลุ่มของหญิงดูก่อน
- นาก โต๊ะกลุ่มทำงานของหญิง
- ชาย หญิง เราขอยืมกระดาสีของเธอสัก 2 แผ่นได้ไหม กลุ่มของเรา^๕มาไม่ครบ
- หญิง ไม่ได้หรอกชาย เรายังไม่รู้เลยว่าจะต้องใช้มากน้อยแค่ไหน เธอลองไปขอยืมกลุ่มของเล่นสิ เพื่อจะมีให้เธอ^๕ (หญิงไม่สนใจเพราะเคยขอร้องไห้ชาย รดน้ำ^๕มันไม่ไห้แต่ชายไม่เคยสนใจทำ^๕ให้)

- บรรยาย หลังจากที่เขาเข้าไปขอยืมของจากหญิง และพบกับความผิดหวัง เขาจึงไปหากลุ่มของสุวิทย์
- ชาย สุวิทย์ เธอช่วยเหลือเราหน่อยสิ เราขอยืมกระดาสีเธอสัก 1 แผ่นได้ไหม
- สุวิทย์ ไม่ได้หรอก วันก่อนเราขอยืมสมุดจดศัพท์เธอดูหน่อย เธอยังไม่เห็นใจเราเลย
- บรรยาย ชายกลับมาบอกเพื่อน ๆ ภายในกลุ่มด้วยความผิดหวัง ที่เพื่อนไม่มีใครให้ยืมของสักคน
- ฉาก ใต้สะพานของคุณครูเดช
- ชาย คุณครูครับ
- คุณครูเดช ว่าอย่างไรบ้างชาย เพื่อนาให้ยืมไหม
- ชาย ไม่มีใครให้ยืมเลยครับ เขาว่าผมไม่ช่วยเขารดน้ำต้นไม้ทั้ง ๆ ที่เป็นหน้าที่ของเขา และว่าผมไม่มีน้ำใจที่ไม่ให้เขาลอกค้ำฟ้าครับ
- คุณครูเดช หญิง สุวิทย์ มาหาครูหน่อยสิ
- บรรยาย หญิง สุวิทย์ มาที่ใต้สะพานของคุณครูเดช
- คุณครูเดช เรอนำอุปกรณ์ในการตกแต่งร้านมาหลายชนิดไม่ใช่หรือ พวกกระดาสีครูขอยืมให้เขาไปใช้ในกลุ่มของเขาได้หรือเปล่า

- บรรยาย หญิง และสุวิทย์เล่าเรื่องที่ชายทำไว้กับพวกตนให้คุณครูฟัง ชายยืนฟังอยู่ด้วย ไม่พูดอะไร
- คุณครูเดช ครูพอทราบมาบ้างแล้วละ แต่เธอจะคิดอย่างนี้ไม่ได้ เธอเป็นนักเรียน ชั้นเดียวกัน โรงเรียนเดียวกัน ควรมีความเห็นอกเห็นใจกัน ถ้ากลุ่มหนึ่ง กลุ่มใดล้มเหลวก็จะทำให้งานส่วนรวมไม่ประสบความสำเร็จ เพราะเธอทั้งหมด เป็นนักเรียนชั้น ป.6 คนที่เขาเข้ามาชมนิทรรศการเขาย่อมประเมินผลงานทั้งหมด ของเราไม่ใช่ที่เฉพาะผลงานด้านของใช้ และผลงานด้านของเล่น ถ้าเราอยู่ ด้วยกันแล้วไม่มีความเห็นอกเห็นใจกัน ถึงเวลาเดือดร้อนก็จะไม่ยอมช่วยเหลือกัน ชายเธอคิดดูสิว่า เธอควรทำอย่างไรต่อไป เพื่อให้เพื่อน ๆ อยากคบและ ช่วยเหลือเธอ (ชายหันไปพูดกับเพื่อน ๆ)
- ชาย เราขอโทษที่ทำไม่ดีไว้กับพวกเธอ
- คุณครูเดช หญิง สุวิทย์ เธอจะอภัยให้เพื่อนได้ไหม ที่ในบางครั้งเขาอาจไม่มีน้ำใจกับ พวกเธอ
- หญิง ชายเราให้อภัยเธอแล้วนะ เธอจะขอยืมกระดาสีของกลุ่มเราบ้างก็ได้นะ เราเต็มใจให้ยืม
- คุณครูเดช แล้วสุวิทย์ล่ะ
- สุวิทย์ ผมก็ไม่คิดใจอะไรอีกแล้วครับ ผมหวังว่าชายเขาจะเป็นเพื่อนที่ดีของผม และ มีน้ำใจช่วยเหลือกันในการทำงานครับ
- คุณครูเดช ดีมาก ครูขอขอบใจพวกเธอทุกคน ไปทำงานต่อกันเถอะ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 6

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในการไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา

ชื่อกิจกรรม ตัวแทนที่เหมาะสม

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง เรื่อง "ตัวแทนที่เหมาะสม"
2. ปากกา ธนบัตร กระดาษ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน บอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ตัวแทนที่เหมาะสม" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ภายหลังจากที่นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้สึก และบทบาทที่นักเรียนได้แสดง จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายถึงการไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา ตลอดทั้งให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์
4. ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริง และประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลอง ให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 6

เรื่อง ตัวแทนที่เหมาะสม

- บรรยาย ในวันเด็ก ทางโรงเรียนเตรียมจัดงานวันเด็กให้กับนักเรียนทุกคน คุณครูมยุรี ซึ่งเป็นครูประจำชั้นห้อง ป.6/1 บอกให้นักเรียนทราบว่า วันเด็กในปีนี้จะมีการคัดเลือกตัวแทนห้องละ 1 คน เพื่อส่งเข้ารับการคัดเลือกในระดับสายชั้น ผู้ถูกคัดเลือกจะได้รับทุนการศึกษา และวุฒิบัตร
- ฉาก ภายในห้องเรียน ป.6/1
- คุณครูมยุรี ครูขอให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาว่า ใครเหมาะสมเป็นตัวแทนของห้องเรา เกณฑ์ในการเลือกตัวแทนคือ ควรเป็นนักเรียนที่เรียนดี ความประพฤติเรียบร้อยให้ความร่วมมือในการทำงานส่วนรวม
- บรรยาย คุณครูมยุรีแจกกระดาษให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น เพื่อเขียนชื่อเพื่อนที่นักเรียนต้องการเลือก
- คุณครูมยุรี เราได้หาผู้ที่มีคุณสมบัติเรียนดี ความประพฤติเรียบร้อย ช่วยเหลือการงานดี อันได้แก่ ด.ญ.สมานใจ รู้รอบ เพราะฉะนั้นห้องเราจะส่งเด็กหญิงสมานใจ รู้รอบ เป็นตัวแทนเข้าประกวดชิงความเป็นเด็กดีในระดับสายชั้นประถมปลาย ครูขอแสดงความยินดีกับเธอด้วย สมานใจ
- สมานใจ ขอบคุณค่ะคุณครูและเพื่อน ๆ ทุกคน ที่เลือกหนู หนูจะตั้งใจประพฤติตนให้เหมาะสมกับที่คุณครูและเพื่อน ๆ มอบความไว้วางใจให้
- บรรยาย สมศรี เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 เธอเป็นคนที่ไม่ชอบให้ใครดีเกินหน้าตัวเธอและพรรคพวกของเธอ เธอรู้สึกไม่พอใจอย่างมากที่สมานใจได้รับเลือกเป็นตัวแทน

ฉาก บริเวณใต้ต้นहुกวาง

บรรยาย เป็นเวลาพักกลางวัน กลุ่มเพื่อนของสมศรีซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 6 คน ได้แก่ พนิดา
วาสนา อารี ผกา อาไฟ นิ่งคุย และปรึกษากันวางแผนที่จะกลั่นแกล้ง
สมานใจ

สมศรี นี่เธอ พวกเราจะทำอะไรดี มาช่วยกันคิดหน่อยสิ เราจะวางแผนอย่างไรที่จะ
กลั่นแกล้งยายสมานใจได้

พนิดา เราก็หาเรื่องฟ้องคุณครูประจักษ์สิว่า ตั้งแต่สมานใจได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนเด็กดี
ของห้องก็เริ่มซี้เกียจ เห็นแก่ตัว

วาสนา เราไม่เห็นด้วยกับวิธีนี้ เอาวิธีอื่นดีกว่า

อารี เอาวิธีนี้ดีไหม แกล้งทำของหายแต่เอาไปซ่อนไว้ในกระเป๋ายายสมานใจ แล้ว
เราก็ไปฟ้องคุณครู ทุกคนเห็นด้วยกับความคิดของเราไหม

ผกา เออ ! เราเห็นด้วย เมื่อเกิดเรื่องแรกแล้วก็หาเรื่องต่อไปเรื่อย ๆ สิ

พนิดา แหม ! ความคิดของเธอ 2 คนนี้ยอดเยี่ยมจริง ๆ

สมศรี ตกลงตามนี้ก็ดีแล้ว พวกเราจะได้ทำตามแผนเลย อย่าลืมนะพอบสอยพัก อารี
ก็แอบเข้าไปในห้อง เอาปากกาของเธอ อ้อ ! อย่าลืมเขียนชื่อติดกำกับไว้ด้วย
แล้วเธอเอาไปใส่ไว้ในกระเป๋าของสมานใจนะ

บรรยาย ขณะที่ทุกคนกำลังเล่นกันสนุกสนานอยู่ภายในสนาม อารีก็แอบเข้าไปในห้อง
เอาปากกาของตนเอง เขียนชื่ออารีไว้ที่ด้ามปากกา ไปใส่ไว้ในกระเป๋าของสมานใจ

- ฉาก ตอนบ่ายภายในห้องเรียน ป.6/1
- บรรยาย คุณครูประจำชั้นเข้ามาสอนวิชาคณิตศาสตร์ เมื่อคุณครูอธิบายเสร็จก็ให้นักเรียน
ทุกคนทาบแบบฝึกหัด
- สมศรี คุณครูขา อารีร้องไห้ค่ะ ไม่ทราบว่าเป็นอะไร หนูถามเขา เขาก็ไม่ตอบ
- คุณครูมยุรี อารี เธอเป็นอะไรไป ไม่สบายหรือเปล่า
- อารี หนูไม่ได้เป็นอะไรค่ะ หนูไม่ได้ไม่สบาย
- คุณครูมยุรี แล้วเธอร้องไห้ทำไม
- อารี ปากกาหนูหายค่ะ คุณแม่เพิ่งซื้อให้หนูเป็นของขวัญวันเกิด ราคาแพงด้วยค่ะ
หนูเสียตายจริง ๆ เลยค่ะ
- คุณครูมยุรี เธอหาดูหัดดีนะ ตามาตั้โต๊ะ และในกระเป๋าไม่มีไหม
- อารี หนูหาแล้วค่ะ ไม่พบ
- คุณครูมยุรี นักเรียนทั้งห้องช่วยกันดูหน่อยสิว่า ปากกาของอารีไปอยู่ที่ใดบ้าง
- สมานใจ คุณครูขา ปากกาของอารี อยู่ในกระเป๋าของหนูค่ะ ไม่ทราบว่าใครเอามา
ใส่ไว้ในกระเป๋าของหนู หนูไม่ได้หยิบมาเลยจริง ๆ นะคะ
- อารี ถ้าเธอไม่ได้หยิบ แล้วปากกาของฉันจะไปอยู่ในกระเป๋าของเธอได้อย่างไรล่ะ
เพราะก่อนไปพักกลางวันฉันเก็บไว้ในกระเป๋าแล้วนี่

- คุณครูมยุรี หยุด ไม่ต้องเถียงกัน เดี่ยวครูจะซักถามสมานใจเอง
- ผกา คุณครูขานำเชื่อว่าเชื่อเลยนะคะที่สมานใจจะเอาปากกาของอารีไป เพราะเขา
เป็นเด็กดีของห้องจริงไหมพวกเรา ใครจะไปเชื่อว่าสมานใจจะทำได้
- คุณครูมยุรี เป็นหน้าที่ของครู ที่ครูจะต้องสอบสวน นักเรียนทุกคนไม่ต้องวิจารณ์
สมานใจออกมาคุยกับครูหน่อยสิ
- บรรยาย หลังจากโรงเรียนเลิก กลุ่มของสมศรีก็มารวมกลุ่มกันอยู่บริเวณใต้ต้นทุกวาง ซึ่ง
นักเรียนทุกคนต่างก็กลับบ้านไปหมดแล้ว เหลือแต่นักเรียนกลุ่มนี้ยังจับกลุ่มกันอยู่
แต่ก็ไม่รอดพ้นจากสายตาของครูประจำชั้นไปได้
- สมศรี นี่พวกเธอเห็นไหม คุณครูไม่เชื่อว่าสมานใจเป็นคนใจร้าย พวกเราต้องหาเรื่อง
ต่อไปให้คุณครูเชื่อให้ได้ว่า ยายสมานใจเป็นเด็กไม่ดี มาเรามาช่วยกันคิดสิว่า
แผนการต่อไปเราจะหาเรื่องอะไรดี อ้าไฟ เธอช่วยออกความคิดบ้างสิ
- อ้าไฟ ไม่หรอก เราไม่อยากไปแกล้งเขา สมานใจเขาไม่คิดเลยนะ เธอไม่เห็นใจเขา
บ้างหรือ
- พนิดา หยุดนะ อ้าไฟ เธอเป็นพวกใครกันแน่
- ผกา จริงด้วย เราซัดสงสัยเธอแล้วนะ
- สมศรี ถ้าเธอสงสารยายสมานใจ เธอก็ไปเป็นพวกของยายสมานใจสิ ไม่ต้องมาอยู่
กลุ่มเดียวกับพวกเรา

- บรรยาย เมื่ออาไฟเห็นว่าเพื่อน ๆ ในกลุ่มของเธอจะขับไล่ตนเองออกจากกลุ่ม อาไฟ
จึงจนใจ
- จาก ในห้องพักครู
- บรรยาย คุณครูกำลังสอบถามสมานใจอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นเมื่อวานนี้ อาไฟ
ก็เดินเข้ามา
- อาไฟ คุณครูคะ หนูมีเรื่องจะมาพูดกับคุณครูค่ะ
- คุณครูมยุรี หนูมีเรื่องอะไรจะมาพูดให้ครูฟังหรือคะ
- บรรยาย อาไฟได้เล่าความจริงทั้งหมดให้คุณครูฟัง และขอร้องไม่ให้คุณครูบอกเรื่องที่ตน
มาเล่าให้กลุ่มของสมศรีรู้
- คุณครู ครูขอขอบใจหนูมากนะ แต่ครูก็พอจะทราบนะว่ามีความไม่ชอบมาพากลอยู่ เพราะ
เมื่อวันก่อนครูเห็นกลุ่มของพวกหนูนั่งปรึกษากันจนเย็น แต่ครูไม่คิดเลยว่าเรื่องราว
ต่าง ๆ จะร้ายแรงถึงขนาดนี้
- สมานใจ เราขอขอบใจเธอมากนะที่เธอมีความยุติธรรม ถึงแม้เธอจะไม่ได้สนิทกับเรามาก
เท่ากับเพื่อน ๆ ในกลุ่มของเธอ
- บรรยาย หลังจากโรงเรียนเลิก นักเรียนทุกคนก็แยกย้ายกันกลับบ้าน ขณะนั้นสมศรีและ
สมานใจ เพื่อน ๆ ชั้นอื่นอีกหลายคนกำลังจะข้ามถนน แต่สมศรีไม่ทันระวังจึง
โดนรถจักรยานยนต์เฉี่ยว ทำให้สมศรีหกล้มบาดเจ็บ เดินไม่ได้

สมานใจ สมศรี เธอเป็นอะไรมาทำไม เดินไหวหรือเปล่า มาเราจะช่วยพาเธอไปหาหมอ
ให้หมอดูบาดแผล

สมศรี สมานใจ เธอไม่โกรธเราหรือ ที่เรากลั่นแกล้งเธอทำให้คุณครูและเพื่อน ๆ
เข้าใจผิด เราขอขอโทษเธอมากนะที่เธอมีน้ำใจดีกับเรา เราจะไม่ลืมเธอเลย
และเราต้องขอโทษเธอด้วยในทุกอย่างที่เราทำไป เราอิจฉาเธอที่เธอเด่นกว่า
เราในทุก ๆ ด้านเรามันไม่ดีเอง

สมานใจ ไม่เป็นไรหรอก แค่เธอดีกับเราเราก็ดีใจแล้ว

บรรยาย อีก 2 วันต่อมา หลังจากสมศรีรักษาบาดแผลพอค่อยยังชั่ว และสามารถมา
โรงเรียนได้ สมศรีได้เล่าเรื่องทั้งหมดให้คุณครูประจำชั้นฟัง คุณครูประจำชั้นจึง
บอกให้สมศรีรู้ว่า คุณครูได้ทราบเรื่องราวทั้งหมดแล้ว และคุณครูก็ดีใจที่สมศรี
สำนึกผิด และสำราญความจริง ส่วนสมานใจก็ยังคงได้เป็นตัวแทนเด็กดีของห้อง
ป.6/1 โดยที่เพื่อน ๆ และคุณครูก็มีความมั่นใจในตัวของสมานใจว่าเธอเป็นผู้ที่มี
ความเหมาะสมที่สุด

อาาไฟ เห็นไหมสมศรี เราได้ตัวแทนเด็กดีที่เหมาะสมที่สุด

สมศรี จริงด้วย ถ้าแผนการของฉันท้าสำเร็จ ฉันคงเสียใจมาก เพราะพวกเรา
ก็จะได้คนที่เหมาะสมอย่างสมานใจ เราอาจได้ตัวแทนคนอื่น ซึ่งเมื่อไป
ประกวดกับห้องอื่นเราคงแพ้เขาแน่ เราไม่น่าแบ่งพรรคแบ่งพวกเลย

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 7

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในด้านการไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา

ชื่อกิจกรรม ใครคือผู้ชนะ

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา

สื่อการสอน

1. อุปกรณ์การชักเย่อ ได้แก่ เชือก นกหวีด
2. อุปกรณ์การเล่นบาสเกตบอล ได้แก่ ลูกบาสเกตบอล

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน บอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ใครคือผู้ชนะ" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ภายหลังจากที่นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้สึก และบทบาทที่นักเรียนได้แสดง จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายถึงการไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา ตลอดทั้งให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์
4. ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริง และประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์กับสถานการณ์จำลอง ให้ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 7

เรื่อง 1 ภารกิจผู้ชนะ

- บรรยาย ในปีนี้ทางโรงเรียนได้จัดให้มีการแข่งขันกีฬาประจำปีขึ้นเหมือนทุกปี และในวันนี้เป็นวันที่สองของการแข่งขัน ซึ่งในช่วงเช้านี้จะมีการแข่งขันชักเย่อ ระหว่างทีม สีเขียว กับทีมสีเหลือง
- ฉาก บริเวณขอบสนามการแข่งขันชักเย่อ
- กิ้งไฟ นี่พวกเรา เดี๋ยวช่วยกันออกแรงดึง เชือกกันให้เต็มที่นะ นิวัฒน์นายมาดึง เชือก ด้านหลังกับเรา
- ประธาน เราอยู่ด้านหลังด้วยคน
- กิ้งไฟ ไม่ได้ นายต้องไปอยู่ข้างหน้า นายตัวเล็กอยู่ข้างหน้าดีแล้ว
- ประธาน ถึงเราจะตัวเล็ก แต่ก็เล็กพริกขี้หนูนะ พวกตัวใหญ่บางทีก็ไม่มีแรง
- กิ้งไฟ นี่คุณครูสุริยา แต่งตั้งเราเป็นหัวหน้าทีมนะ เราสั่งอย่างไร พวกนายก็ต้องทำตามซิ อ้าวนั่นกรรมการเป่านกหวีดแล้ว ไปรีบไปกันเถอะ
- บรรยาย เมื่อการแข่งขันเริ่มขึ้น ทีมสีเขียวและทีมสีเหลืองต่างออกกำลังดึง เชือกกันอย่างเอาเป็นเอาตาย ผลปรากฏว่าทีมสีเขียวเป็นฝ่ายชนะทีมสีเหลือง
- ฉาก ที่บริเวณขอบสนาม
- กิ้งไฟ เนี่ย ที่ทีมสีเขียวของเราชนะทีมสีเหลืองเมื่อกี้ เป็นเพราะเรากับนิวัฒน์แท้ ๆ เขียว

- สมมาศ เอ้า ! กิ่งไฟ นายพูดอย่างนี้ได้ยังไง พวกเราต่างก็ออกแรงดึง เชือกกันทุกคน
- ประสาธน์ นั่นนะสิ เราก็ออกแรงดึงอยู่ด้านหน้าจนตัวรอก่ง
- กิ่งไฟ รัชเอย พวกนายไม่รู้อะไร การออกแรงดึงเชือกอย่างเดียวนั้นมันจะทำให้ชนะได้
- นิวัฒน์ ไรแล้ว เรากับกิ่งไฟอยู่ข้างหลัง คอยกระตุกเชือกเอาไว้เป็นจังหวะ จึงทำให้ชนะ ไม่อย่างนั้นพวกนายอย่าคิดนะว่าจะชนะทีมสีเหลืองได้
- กิ่งไฟ จริงด้วย ถ้าเราสองคนไม่เป็นหลักเอาไว้ บานนี้พวกนายก็ต้องแพ้ทีมสีเหลืองไปแล้ว
- สมมาศ นายสองคนอย่ารำหนอยเลย ขอร้อง ถ้าเมื่อไหร่ให้นายดึงกันสองคน นายจะชนะไหม รัช
- กิ่งไฟ ชนะสิ เพราะเราสองคนไม่ได้ออกแรงเพียงอย่างเดียว แต่ใช้สมองเหมือนสมรัก คำสิงห์โง่ละ รู้จักไหม
- บรรยาย คำพูดของกิ่งไฟ และประสาธน์ทำให้เพื่อน ๆ หลายคนในทีมสีเขียวไม่พอใจเป็นอย่างมาก เมื่อสองคนพูดยกย่องตนเองได้สักพักหนึ่ง เด็กทั้งสองก็เดินกอดคอกันออกไป
- จักรกฤษณ์ พวกเราได้ยินชัดเลยใช่ไหมว่า นายกิ่งไฟกับนายนิวัฒน์ เขาว่าเขาเก่ง เพราะเขาสองคนจึงทำให้พวกเราชนะทีมสีเหลือง จี๊มโธ่อดไม่มีใครเกิน
- สมมาศ นั่นแหละสิ ฉะนั้นโธ่จริง ๆ พูดเหมือนว่าเขาเก่งกันอยู่สองคน
- จักรกฤษณ์ จั๊นนในช่วงบ่าย ทีมสีเขียวของเรจะต้องแข่งบาสเกตบอล กับทีมสีแดงไม่ใช่หรอ

ประธาน ไช้แล้ว ทำไมล่ะ

จักรกฤษณ์ พวกเรามาหาทางแก้เผ็ด นายสองคนนี่ดีกว่า

ประธาน แก้เผ็ดอย่างไรดีล่ะ

จักรกฤษณ์ ก็อย่าส่งลูกให้ นายสองคนนี่ ดูซิว่าจะทำอย่างไร เราจะส่งและชูดกันเอง

สุชุมพันธ์ ดีเหมือนกัน คนอื่นเห็นด้วยไหม

สมมาศ เห็นด้วย ที่นี้แหละ กิ่งไผ่ นิวัติเอ๋ย สนุกแน่เลย

ประธาน จริงด้วย

สมมาศ เอาล่ะ เดี่ยวปายนี้ ทำตามแผนเลยนะ อีอี

บรรยาย เมื่อการแข่งขันในช่วงปายมาถึง คู่แรกเป็นการแข่งขันบาสเกตบอลระหว่างทีม สีเขียวกับทีมสีแดง

ฉาก บริเวณขอบสนามการแข่งขันบาสเกตบอล

กิ่งไผ่ นี่พวกนาย เวลาลงสนามนะ พวกนายคอยฟังเรานะ ถ้าเราตะโกนให้ส่งลูกให้ พวกนายก็รีบส่งนะ ไปกันเถอะกรรมการเป่านกหวีดเรียกแล้ว

บรรยาย เมื่อการแข่งขันบาสเกตบอลเริ่มขึ้น นักกีฬาสี่เขียว และสีแดง เล่นกันอย่างเต็มที่ กิ่งไฟและนิวัฒน์แทบจะไม่ได้แตะต้องลูกบาสเลย เพราะเพื่อนทีมสี่เขียวไม่มีใครส่งลูกมาให้ นอกจากจะแบ่งลูกจากฝ่ายตรงกันข้ามได้เอง กิ่งไฟโรมโตะโกลนส่งเพื่อนคนนั้น คนนี้ให้ส่งลูกทีมมาให้เสียงดังลั่นสนาม นอกจากนิวัติแล้วไม่มีใครฟังคำสั่งของกิ่งไฟเลย และเมื่อการแข่งขันครั้งแรกสิ้นสุดลง ผลปรากฏว่าทีมสีแดงชนะทีมสี่เขียวไปอย่างขาดลอย ทำให้กิ่งไฟและเพื่อนร่วมทีมคนอื่นโหมเหวเป็นอย่างมาก

ฉาก บริเวณขอบสนามการแข่งขันบาสเกตบอล

กิ่งไฟ ทำไมพวกนายถึงทำอย่างนี้ เล่นไม่ส่งลูกให้กันเลย เราตะโกลนสั่งให้ส่งลูกมาก็ไม่ส่งอย่างนี้ก็แย่นะสิ

สมมาส ก็ไหนเมื่อเช้า พวกนายคุยว่า นายสองคนเก่งอย่างไรล่ะ คนเก่งก็เล่นไปสิ เวลาชนะจะได้คุยได้เต็มปาก (เด็ก ๆ พากันหัวเราะ)

บรรยาย เด็ก ๆ ทั้งสองกลุ่มเถียงกันอยู่เป็นเวลานานไม่ยอมเลิก คุณครูสุริยาผู้ซึ่งเป็นผู้ฝึกซ้อมนักกีฬาบาสเกตบอลของทีมสี่เขียว ได้เดินมาขอบสนามบาสเกตบอล หลังจากตัดสินการแข่งขันตะกร้อแล้ว

คุณครูสุริยา พวกเธอเถียงอะไรกันอยู่หรือ

กิ่งไฟ พวกนี้สิครับ ไม่ยอมส่งลูกให้ผมกับนิวัฒน์เลย

นิวัฒน์ จริงครับ ทำให้เราแพ้ไปเลย ชนิดขาดลอยเลยครับ

คุณครูสุริยา แล้วมีเหตุผลอะไรทีมสี่เขียวของเราจึงไม่ส่งลูกให้กันและกัน

สมมาศ ก็พวกของกิ้งเฒ่าและสมมาศนั่นแหละครับเป็นต้นเหตุ

บรรยาย สมมาศเล่าเหตุการณ์ของการแข่งขันชักเย่อเมื่อเข้าให้คุณครูสุริยาฟัง

ประธาน เขาสองคนพูดจาวัวอวดตนและดูถูกพวกเราครับ

คุณครูสุริยา ไหน กิ้งเฒ่า เธอพูดอย่างที่สมมาศและประธานพูดจริงหรือเปล่า ถ้าเธอโกหก
ครูจะคิดเธอออกจากทีมนะ

กิ้งเฒ่า จริงครับคุณครู

คุณครูสุริยา ครูพอจะรู้สาเหตุแล้วว่ามันเกิดอะไรขึ้น ทุกคนฟังครูนะการที่เราจะทำอะไร
เราต้องมีความสามัคคีกัน อย่าแบ่งเป็นพวกเขาพวกเราอย่าตักหน้ากัน หรือ
พูดจาดูถูกกัน ไม่เช่นนั้นเราจะไม่สามารถทำกิจกรรมใด ๆ สำเร็จ เหมือนอย่าง
เช่นการแข่งขันบาสเกตบอลเมื่อสักครู่นี้ เราแพ้คู่ต่อสู้ ทั้งที่ฝีมือของเขาก็ไม่เท่าไร
เอาละในการแข่งขันครั้งหลังขอให้พวกเธอเปลี่ยนวิธีการเล่นเสียใหม่ และขอให้ทีม
ของเรามีความสามัคคีกันเหมือนอย่างเคย ครูหวังว่าพวกเธอคงเข้าใจในสิ่งที่ครู
เตือนสติพวกเธอ กิ้งเฒ่า นิวัติ เข้าใจไหม

กิ้งเฒ่า นิวัติ เข้าใจครับ

คุณครูสุริยา แล้ว สมมาศ ประธาน คนอื่น ๆ ละ เข้าใจไหม

ทุกคน เข้าใจครับ

บรรยาย หลังจากที่คุณครูสุริยาพูดจบ กิ้งเฒ่า นิวัติ ก็พูดขอโทษเพื่อน ๆ ทุกคน
และสัญญากันว่าจะต้องฝึกกำลังกันเอาชนะทีมสีแดงให้ได้ในครั้งหลัง

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 8

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ชื่อกิจกรรม เชื้อฉานเถอะ

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "เชื้อฉานเถอะ"
2. หนังสือพจนานุกรม กระดาษรายงาน ปากกา

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน บอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "เชื้อฉานเถอะ" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นตอนการ ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ภายหลังจากที่นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้สึก และบทบาทที่นักเรียนได้แสดง จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายถึงการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดทั้งให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์
4. ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริง และประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลอง ให้ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 8

เรื่อง เชื้อฉ้อโกง

ฉาก	ห้อง บ.6/2
คุณครูวิภา	ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันค้นหาความหมายของคำราชาศัพท์ 3 หมวดด้วยกัน ได้แก่หมวดญาติ หมวดร่างกาย และหมวดของใช้ หมวดละ 20 คำ ใ้โดยให้หัวหน้าของแต่ละกลุ่มประชุมหารือกับสมาชิกในกลุ่มของตนเองเพื่อแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ เมื่อเสร็จแล้วทั้งหมด 3 หมวด จำนวน 60 คำ ให้หัวหนารวบรวมมาส่งครูก่อนหมดชั่วโมง
บรรยาย	นักเรียนแต่ละกลุ่มต่างปรึกษารื้อกันเพื่อวางแผนในการทำงาน กลุ่มของชงชัยก็เช่นเดียวกันได้ประชุมปรึกษากันภายในกลุ่ม
ชงชัย	เราจะมาแบ่งงานกันอย่างไรดี ไหนเพื่อน ๆ ลองช่วยกันเสนอความคิดเห็นหน่อย
สมเจตน์	เอาตามหัวหน้ากลุ่มก็แล้วกัน ว่าอย่างไรก็ว่าตามกัน
มานะ	เธอรู้ได้อย่างไรว่าชงชัยจะมีความคิดเห็นที่เข้าท่าที่สุด
สมเจตน์	ก็เขาเป็นหัวหน้า เขาก็ต้องเก่งและมีความคิดที่เข้าทำนะสิ
ชงชัย	เอาละ ไม่ต้องเถียงกัน เรามาช่วยกันคิดหลาย ๆ คนดีกว่า หลายหัวดีกว่าหัวเดียวนะสมเจตน์
บัวหลวง	เราขอเสนอให้แบ่งกันไปหาเป็นหมวด ๆ กลุ่มของเรามีสมาชิก 7 คน ก็แบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อย หากกลุ่มละหมวด แล้วค่อยนำมารวมกันทีหลัง
พิมล	ไม่เข้าท่า จะแบ่งได้อย่างไรกันสมาชิก 7 คน 3 กลุ่ม (หัวเราะขำ)
บัวหลวง	เธอฟังก่อนสิพิมล เรากำลังจะพูดต่อว่า พวกเราผู้ชาย 4 คน จะแบ่งกันไปหา 2 หมวด หมวดละ 2 คน ส่วนเธอผู้หญิง 3 คน ก็ไปหาด้วยกันอีก 1 หมวด รวมเป็น 3 หมวด ครบพอดี

บรรยาย เมื่อถามความคิดเห็นจากเพื่อน ๆ ต่างก็เห็นด้วยกับความคิดของบัวหลวง ส่วนพิมล ก็เห็นด้วยกับความคิดนี้ เพราะเธอได้สมาชิก 3 คน ซึ่งเธอพอใจมาก หลังจาก ที่นักเรียนแต่ละกลุ่มปรึกษากันสักครู่หนึ่ง ครูวิภาที่พานักเรียนเดินแถวไปห้องสมุด

จาก ภายในห้องสมุด

ลินจง วันนี้ดิฉันที่ได้เปลี่ยนบรรยากาศในการเรียน

แอน จริงด้วย มาเรียนในห้องแอร์เย็นสบายดิฉันะ

พิมล พวกเราเข้ามาค้นหาความหมายของคำราชาศัพท์นะ ไม่ได้มานั่งพักผ่อนในห้องสมุด

ลินจง ก็นั่นแหละ ถึงอย่างไรก็ชอบมากกว่าการนั่งเรียนอยู่แต่ในห้อง ป.6/2

ลินจง พวกเราจะเลือกเล่มไหนดี เพื่อหาคำราชาศัพท์หมวดญาติ

พิมล แต่เราว่าเลือกเล่มนี้ดีกว่า

แอน เราหยิบไปหลาย ๆ เล่ม จะได้เลือกแล้วจึงนำมารวมกัน

ลินจง เราเห็นด้วยอย่างแอนว่า

พิมล แต่เราว่าไม่ดี เธอทำตามที่เราว่า เราเป็นคนหาแล้วเธอเป็นคนจด

รอยจดทีละเล่ม เชื่อเราเถอะ แอนเป็นคนจด ส่วนเราเป็นคนบอก

แอน พิมล เรามาช่วยกันหาก่อนแล้วค่อยจดไม่ดีหรือ

พิมล ไม่ได้เธอชอบทำอะไรชักช้า จินตนาการเอง

ลินจง พิมล เธอทำงานเป็นกลุ่มจะตามใจตนเองได้อย่างไร เธอทำเป็นเล่นไป

เดี๋ยวหาไม่เสร็จทันเวลาหรอก

แอน จริงด้วย ควรทำตามที่เราว่า บอกซิ

บรรยาย พิมลไม่ยอมทำตาม และต้องการให้เพื่อน ๆ ทำตามความคิดของตน

ธงชัย เข้าพวกสามสาว เสร็จแล้วหรือยัง คำราชาศัพท์หมวดร่างกาย และหมวด ของใช้เสร็จแล้วนะ เหลือแต่หมวดญาติ ทำนั่นแหละ เร็วเข้าเดี๋ยวฉันจะหยิบ

รวมเล่มเดียวกัน

แอน ยังไม่เสร็จเลย เพิ่งทำได้แค่ 12 คำเอง

- บรรยาย ครูวิชาได้เรียกให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาส่งงาน ทุกกลุ่มนำคำราชาศัพท์ มาส่งครูวิชา ยกเว้นกลุ่มของธงชัยเสร็จไม่ทันต่อเวลา ซึ่งทำให้กลุ่มของธงชัย ผิดหวังมากเนื่องจากได้วางแผนการทำงานกันไว้อย่างดีแล้วแต่เป็นเพราะพิมพ์ คนเดียวที่ทำให้งานล่าช้าไป
- ธงชัย กลุ่มของผมยังไม่เสร็จครับ
- ครูวิชา เธอทำอะไรกันอยู่ ครูใช้เวลาตั้ง 50 นาที ธงชัยหาหมวดไหนไม่เสร็จ
- ธงชัย หมวดญาติครับ
- บรรยาย ครูวิชาได้ทราบความจริงทั้งหมด จากการสอบถามลินจงและแอน จึงได้อธิบาย ให้นักเรียนทุกคนฟัง
- ครูวิชา ในการทำงานร่วมกัน จำเป็นต้องร่วมปรึกษาหารือหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ในการพิจารณาตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้นนักเรียนควรเปิดโอกาสให้ เพื่อนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยไม่ยึดถือความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่ เพราะเพื่อนอาจมีความคิดเห็นหลายแง่มุมที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของเรา ถ้านักเรียนรับฟังและนำมาพิจารณาควบคู่กับความคิดเห็นของเราโดยไม่ยึดถือ ความคิดเห็นของเราเป็นใหญ่แล้ว จะทำให้เราได้ความคิดเห็นที่ดี กว้างขวาง และรอบคอบ สามารถตัดสินใจได้ถูกต้องยิ่งขึ้น การทำงานก็就会有ความถูกต้อง รวดเร็ว และทันเวลา
- บรรยาย พิมพ์รู้สึกผิดหวังที่ทำให้งานล่าช้าไป เธอคิดว่าต่อไปนี้จะยอมรับฟัง ความคิดเห็นของเพื่อน ๆ อย่างมีเหตุผล ไม่ยึดมั่นแต่ความคิดของตนเอง อย่างเดียว

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 9

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ชื่อกิจกรรม ต่างความคิด

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อการสอน

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "ต่างความคิด"
2. โต๊ะ เก้าอี้ โต๊ะสำหรับใช้ในการประชุม

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน บอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ต่างความคิด" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ภายหลังจากที่นักเรียนได้แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้สึก และบทบาทที่นักเรียนแสดง จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายถึงการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดทั้งให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์
4. ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริง และประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลองให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 9

เรื่อง ต่างความคิด

บรรยาย คุณครูขวัญตามอบหมายให้นักเรียนคิดกันว่า นักเรียนจะจัดแสดงละครเรื่องอะไร
ให้วันแม่แห่งชาติที่กำลังจะมาถึงในเดือนสิงหาคม โดยคุณครูขวัญตาเห็นว่า
ควรเป็นละครที่แสดงออกถึงความรักอันยิ่งใหญ่ของแม่ที่มีต่อลูก

ฉาก ในชั้นเรียนห้อง ป.6/1 (ตอนพักกลางวัน)

ชาริณี นี่บุษยา เธอจะทำอย่างไรล่ะ เกี่ยวกับการแสดงละครในวันแม่นะ

บุษยา เดี่ยวรอซักเดี๋ยวนะ สุพจน์กำลังไปตักน้ำ เดี่ยวสุพจน์กลับมา พวกเราจะ
ได้ประชุมกัน

ชาริณี ไร้อะไร ! ประชุมไปเลยเถอะ พวกเราพร้อมกันทุกคนแล้วนะ

บุษยา รออีกเดี๋ยวนะ ใจเย็น ๆ นั้นใจสุพจน์มาแล้ว เออละ เริ่มประชุมเลยนะ

ชาริณี เราขอเสนอให้แสดงละครเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีพาสินสมุทร
หนีจากนางผีเสื้อสมุทร

วิชา น่าสนุกดีนะ แต่เอ ! ใครจะแสดงเป็นนางผีเสื้อสมุทรล่ะ

ชาริณี ก็สุกัญญา ห้อง 2 ใจ ตัวอ้วนใหญ่ ผิวก็ดำ น่าจะเหมาะที่สุด

บุษยา ต้องถามความสมัครใจของสุกัญญาดูก่อนว่าจะแสดงได้หรือไม่

ชาริณี ถ้าเขาไม่แสดง ก็หาคนอื่นได้นี่นา

- สุรัชย์ นี่พวกเธอยังจำได้หรือเปล่า เมื่อปีก่อนงานวันสุนทรภู่ได้จัดการประกวด แต่งกายตัวละครที่เกี่ยวข้องงานเขียนของท่านสุนทรภู่ บางห้องแต่งเป็น พระอภัยมณี นางระเวง ฤาษี ต้องหาเครื่องแต่งกายกันแทบแย่ ขนาด ห้องละ 1 ชุดนะ แล้วถ้าจะแสดงกันเป็นเรื่องเป็นราว ไม่ต้องหาชุด เครื่องแต่งกายกันวุ่นวายหรือ
- ชาริณี หยุดพูดมากเสียทีเถอะ นายสุรัชย์ ฉันมีวิธีหาชุดมาให้ใส่แสดงก็แล้วกัน
- วิชา แล้วเธอจะหามาได้วิธีไหนล่ะ
- ชาริณี บางชุดก็หาขึ้นมาเองได้ ส่วนที่หาไม่ได้ก็เช่าจากร้านที่แม่ฉันรู้จัก เขา คิดไม่แพงหรอก ใครแสดงเป็นตัวอะไรก็เช่าชุดของตนเอง
- สุรัชย์ คูมันช่างลงตัวไปเสียหมดนะชาริณี
- ชาริณี ไม่ต้องมาพูดประชดหยอกสุรัชย์ ฉันคิดแล้วว่าเรื่องนี้เหมาะที่สุด สนุก และ จะเศร้ามาก ตอนนางผีเสื้ออินทราสิ้นสมุทรหักกลับถ้า
- บุษยา เอาล่ะ ตอนนี้พวกเราที่จะรับเรื่องที่เธอเสนอเอาไว้ก่อน ส่วนคนอื่นจะ เสนอความคิดเห็นอะไรอย่างอื่นอีกบ้างไหม
- วินัย เราขอเสนอให้แสดงละคร เรื่องพระคุณของแม่ เรื่องนี้น่าสนใจมากเพราะ เป็นความรักที่มีต่อลูก พระท่านเทศน์เอาไว้ นี่ไงเทป ลองฟังดูก่อน ไหมล่ะ

ชาโรณี แหม ! วินัยเขื่อนี้เขยแหลกเลยนะ ไม่เสียแรงที่เป็นเด็กวัด จะเอาเรื่องที่
พระเทศน์มาแสดงละคร ไม่ไหวหรอกมั้ง

วินัย เธอไม่ต้องมาว่าเด็กวัดอะไรหรอก ยังไม่รู้เรื่องเลยก็ใช่นอด ๆ ตามใจเถอะ
ถ้าคิดว่าตัวเองแน่

สุรชัย เธอก็ลองหยุดฟังเรื่องราวของวินัยดูก่อนสิ แล้วค่อยสรุป

ชาโรณี ไม่อยากฟัง พระเทศน์จะสนุกและน่าสนใจเท่ากับเรื่องของสุนทรภู่ กวีเอก
ของโลกได้อย่างไร เขยจริง ๆ ฉันอุตส่าห์วางแผนไว้ให้อย่างดี ทั้งเนื้อเรื่อง
ทั้งชุด ถ้าพวกเขาไม่เห็นด้วยก็ตามใจ แต่วันปีใหม่อย่าหวังว่าเตี้ยฉันจะเอาขนม
และไอศกรีมมาแจกพวกเขาเหมือนปีก่อน ๆ นะ

บรรยาย บุษยาเข้ามาพบคุณครูขวัญตาในห้องพักครูด้วยใบหน้าที่ไม่ค่อยสบายใจนัก

ฉาก ห้องพักครู

คุณครูขวัญตา บุษยาเป็นอะไรไปหรือเปล่าคะ ทาไมหน้าตาไม่ค่อยสบายเลย

บุษยา ไม่ได้เป็นอะไรหรอกค่ะคุณครู แต่หนูกำลังหนักใจเรื่องละครที่จะแสดงในวันแม่

คุณครูขวัญตา มีเรื่องอะไรหรือคะ หนูลองเล่าให้ครูฟังหน่อย

บรรยาย บุษยาเล่าเหตุการณ์การประชุมตอนพักกลางวันให้คุณครูขวัญตาฟัง

คุณครูขวัญตา เอาอย่างนี้ เดี๋ยวครูจะให้ซาริณี และวินัย เขียนบทคร่าว ๆ ของตนเองมาก่อน แล้วให้เพื่อน ๆ ช่วยตัดสินใจว่า เรื่องของใครดีกว่ากัน โดยอาศัยเหตุผลในการตัดสินใจด้วยไม่ใช่อุบัติความคิดเห็นของเพื่อนและยึดความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่

ฉาก วันต่อมาในห้องประชุม

คุณครูขวัญตา วันนี้ครูมีเรื่องจะมาขอความร่วมมือจากนักเรียนทุกคน ให้ช่วยตัดสินใจว่าเราจะเลือกแสดงละครอะไรกันในวันแม่ เรื่องแรกเป็นเรื่องพระอภัยมณี ตอนพระอภัยมณีพาสินสมุทรหนีจากนางผีเสื้อสมุทร ซึ่งซาริณีเป็นคนคิดว่าเราน่าจะแสดงเรื่องนี้ ซาริณีลองเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังหน่อยซิคะ

ซาริณี (เดินออกมายืนด้านหน้าห้อง) เรื่องพระอภัยมณีเป็นเรื่องที่สนุกต่าง เป็นตอนที่พระอภัยมณีพาสินสมุทรหนีจากนางผีเสื้อสมุทร ซึ่งเพื่อน ๆ เคยเรียนแล้ว ตอนสมัย ป.4

บรรยาย ซาริณีเล่าเนื้อเรื่องให้เพื่อน ๆ ฟัง เมื่อเล่าจบเพื่อน ๆ พรบมีให้ซาริณี หลังจากนั้นซาริณีเดินกลับมานั่งที่ คุณครูขวัญตาเดินมาด้านหน้าของนักเรียน

คุณครูขวัญตา นักเรียนก็ได้ฟังเรื่องของซาริณีแล้ว เราลองมาฟังเรื่องของวินัยบ้างนะคะ แล้วค่อยมาตัดสินใจว่าจะเลือกเรื่องของใครดี

วินัย เรื่องที่ผมเห็นว่าสมควรนำมาแสดงเป็นละครในวันแม่นั้น ผมได้นำมาจากเทพชุดแสงเทียนแสงธรรม โดยพระมหาไชยา อริยุชโย (วินัยยกด้นเทพขึ้นเพื่อให้เพื่อนดู) ผมเคยฟังแล้วเกิดความซาบซึ้งถึงพระคุณของแม่ ผมจึงอยากให้เพื่อน ๆ ฟังเรื่องที่ผมแกะบทมาจากเทพด้นนี้ดู

มีครอบครัวหนึ่งอยู่ต่างจังหวัด ครอบครัวนั้นคุณแม่ได้เสียชีวิตไป คุณแม่เหลือลูกชายที่เป็นแก้วตาดวงใจอยู่คนเดียว อยู่ต่อมาลูกชายได้อ่านวนคุณแม่ว่า

"แม่ครับผมขอเงินคุณแม่ไปเรียนต่อที่กรุงเทพฯ ได้ไหมครับ" แม่ได้เตือนสติลูกว่า "ลูกเอ๋ยฐานะทางบ้านเราก็นั่น แม่จะเอาเงินที่ไหนส่งลูกเรียน" แต่ลูกชายไม่ยอม ลูกชายได้เถียงแม่ว่า "ถ้าหากแม่ไม่ส่งผมเรียนผมก็จะไป ผมก็จะออกจากบ้านนี้" ด้วยความรักและเอ็นดูลูกชายคนเดียวแม่ได้ตัดสินใจขายไร่นาทั้งหมด ขายวัวขายควายที่มีอยู่เพื่อส่งลูกเรียน หลังจากที่ถูกไปเรียนอยู่ในกรุงเทพฯ ลูกได้เรียนจบเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ แม่ก็ได้ภาคภูมิใจกับตนเองว่าได้ส่งลูกเรียน และหวังว่าลูกจะกลับมาเลี้ยงแม่ ลูกได้หาไปเป็นเวลาหลายปี มีคนข้างบ้านมาเล่าให้ฟังว่า ลูกชายของแม่ได้ดิบได้ดีเป็นตำรวจอยู่สถานีแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ แม่ฟังข่าวนั้นแล้วแม่นอนไม่หลับทั้งคืน แม่ตัดสินใจว่า พรุ่งนี้เช้าจะต้องไปเยี่ยมลูกชายที่กรุงเทพฯ แม่ได้จัดซื้อสิ่งของ เตรียมของพื้นเมืองต่าง ๆ เพื่อที่จะเอามาฝากลูก คำนึงแม่นอนยืมทั้งคืน แม่ตื่นแต่เช้า และรีบชุดไปที่สถานี บขส. เพื่อนั่งรถเข้ากรุงเทพฯ แม่ นั่งรถทั้งวันไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย ใจคิดอยากจะถึงกรุงเทพฯ เร็ว ๆ อยากจะเห็นหน้าลูก แม่ลงรถแล้วก็ต่อรถไปที่สถานีตำรวจตามที่เพื่อนบ้านได้แจ้งไว้ พอไปถึงสถานีตำรวจลูกชายของแม่กำลังเข้าเวรอยู่พอดีเห็นคุณแม่เดินมาแต่ไกล แต่งตัวขมข่อเหมือนคนบ้านนอก ลูกชายรู้สึกอายผู้คนที่อยู่บนสถานีนั้น และได้ตัดสินใจว่าจะทำเป็นไม่รู้จักคุณแม่ของตัวเอง สักครู่ต่อมาแม่ก็เดินขึ้นสถานีตำรวจ เดินไปถามตำรวจคนหนึ่ง เขาชี้มือไปที่โต๊ะ แม่ได้เดินเข้าไปนั่งต่อหน้าลูกชายพร้อมกับเรียกลูก "ลูกแม่มาเยี่ยม" ลูกชายได้เงยหน้าขึ้นแล้วถามว่า "ป้ามาแจ้งความหรือครับ ป้ามีเรื่องอะไรครับ ถ้าไม่มีธุระก็รีบออกไปก่อนเพราะผมมีธุระมาก" แม่ได้พยายามย้าคำพูดเดิมอีกครั้งว่า "แม่ของลูก แม่มาเยี่ยมลูก ลูกจ๋าแม่ไม่ได้หรือ" แม่ย้าอยู่ตั้ง 2-3 ครั้ง แต่ลูกชายก็เมินเฉย ความรักที่แม่มีต่อลูก ที่แม่อุตส่าห์เดินทางมาแต่ไกล แม่กลืนเอาไว้ไม่อยู่แล้ว น้ำตาได้ไหลมาจากดวงตาทั้ง 2 ข้าง แม่ก็ลงหยิบตะกร้าด้วยมือสั่นเทาพร้อมกับพุงกายตัวเองออกไปต่อหน้าลูก แม่คิดไม่ถึงว่าลูกชายสุดที่รักของแม่ที่แม่ส่งไปเรียนจะเป็นเช่นนี้ไปได้ อยู่ต่อมาไม่นานมีเพื่อนบ้านคนหนึ่งได้อาหนังสือพิมพ์มาให้แม่อ่าน ถามลูกของแม่เป็นตำรวจหรือไม่ว่า แม่ตอบว่า "ใช่" นามสกุลนี้ใช่ไหม "ใช่" ขณะนี้ลูกชายของแม่ที่เป็นตำรวจนั้นได้ถูกผู้ร้ายยิงตายแล้ว พอทราบข่าวว่าลูกชายถูกผู้ร้ายยิงตายแม่แทบเป็นลม แม่ได้รวบรวมเงินทองที่มีอยู่ทั้งหมด

มุ่งหน้าสู่กรุงเทพฯ เพื่อติดต่อรับศพลูกชายมาบำเพ็ญกุศล แม่ไม่รังเกียจลูกเลย ว่าลูกจะลืมแม่
ลูกจะลืมบุญคุณของแม่ที่เคยเลี้ยงลูกมา แม่ไม่เคยคิดถึงเลย

รักใคร่เล่า	รักแม่	เท่าแม่รัก
ผูกสมัคร	ลูกมัน	มีหัวน้ำหว
ห่วงใครเล่า	เท่าห่วง	ดังดวงใจ
ที่แม่ให้	กับลูก	อยู่ทุกครา
ยามลูกขึ้น	แม่ชม	ตรมหลายเท่า
ยามลูกเศร้า	แม่รอก	วิรยคกว่า
ยามลูกหาย	แม่ห่วง	คอยดวงตา
ยามลูกมา	แม่หมด	ลดห่วงใย

เราลองนั่งนึกบททวนชีวิตที่ผ่านมา
นึกว่าตั้งแต่เราเป็นเด็ก
เด็กที่คุณแม่เลี้ยงอุ้มอยู่นี้
อุ้มประทับไว้กับอกาหัดนม
ซึ่งเป็นเลือดของคุณแม่
กลายมาเป็นน้ำนมให้ลูกได้ดื่มกินเลี้ยงร่างกาย
เวลานอนก็ไม่ได้นอนเพราะเป็นห่วงลูก
หุคอยสลับฟังเสียงลูกร้อง
น้ำใจของคนในโลกนี้ไม่มีใครที่จะเป็นห่วงเรา
กังวลถึงเรา จะเอาใจใส่เราเหมือนกับคุณแม่เลย
ความรักของคนอื่นนั้น มันมีวันจิตวันจาง
แต่ความรักของคุณแม่ไม่จืดไม่จางเลย

บรรยาย เมื่อวินัยเล่าเรื่องพระคุณแม่จบ นักเรียนต่างพากันปรบมือ วินัยเดินเข้าไปนั่งที่ คุณครูขวัญตาเดินออกมาด้านหน้าอีกครั้งหนึ่ง

คุณครูขวัญตา นักเรียนได้ฟังเรื่องราวของทั้งสองคนจบแล้ว นักเรียนช่วยกันตัดสินด้วยว่า เรื่องของวินัยหรือของชาริณี ควรจะนำมาแสดงเป็นละครได้ ครูขอให้ นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยไม่ยึดถือความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ เพราะเพื่อนอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของเรา จะทำให้เราได้ความคิดเห็นที่ดี กว้างขวางและรอบคอบ สามารถตัดสินใจได้ถูกต้องแม่นยำขึ้น

บรรยาย เมื่อคุณครูขวัญตาให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น นักเรียนเลือกเรื่อง พระคุณแม่ โดยเหตุผลที่เนื้อเรื่องได้ใจความเหมาะสมมากกว่า เครื่องแต่งตัวหาได้ง่าย ไม่สิ้นเปลือง ส่วนเรื่องพระอภัยมณี เครื่องแต่งตัวหายาก ต้องลงทุนค่าใช้จ่ายสูง หาตัวผู้แสดงยาก หลังจากนั้นคุณครูขวัญตาได้บอกให้ชาริณีไปพบที่ห้องพักรู

ฉาก ห้องพักรู

คุณครูขวัญตา ชาริณี เธอมีความรู้สึกอย่างไรบ้างกับการประชุมเมื่อสักครู่นี้

ชาริณี หนูก็เห็นด้วยกับการตัดสินของที่ประชุมคะ

คุณครูขวัญตา เพราะอะไรคะ

ชาริณี เพราะว่าเรื่องของวินัยเขาเข้าท่ากว่า ไม่ต้องลงทุนมากคะ

คุณครูขวัญตา หนูคิดอย่างนี้จริง ๆ หรือ

ชาริณี จริง ๆ คะ ตอนแรกหนูไม่ได้ฟังเรื่องของวินัยเขา เลยคิดว่าของหนู
ต้องดีกว่า

คุณครูขวัญตา ดีแล้วละที่เธอเข้าใจ ครูขอขอบใจเธอมาก ที่เธอช่วยคิดเรื่องมาแสดงละคร
ซึ่งก็เป็นการให้ความร่วมมือในการทำงานส่วนรวม ถ้าเธอเอาความคิดเห็น
ของผู้อื่นมาพิจารณาควบคู่กับความคิดเห็นของตัวเอง ครูแน่ใจว่าต่อไปเธอ
ต้องเป็นคนที่มีความคิดดีและสร้างสรรค์อย่างแน่นอน

ชาริณี หนูขอขอบพระคุณคุณครูมากคะ ที่คุณครูเข้าใจ และกัลวหนูเสียใจ

คุณครูขวัญตา ครูคิดว่าหนูคงไม่เสียใจ เพราะเรื่องพระอภัยมณี และเรื่องพระคุณแม่ต่างก็
ดีกันไปคนละอย่าง

ชาริณี คะ หนูขออนุญาตกลับห้องก่อนนะคะ ขอบคุณคะ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 10

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

ชื่อกิจกรรม ผิดไปแล้ว

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

สื่อการสอน

1. อุปกรณ์ในการทำป้ายนิเทศ เช่น ป้ายนิเทศ กระดาษสีต่าง ๆ สีเมจิก กาว มีดคัตเตอร์
2. อุปกรณ์ในการทำบัตรเชิญ เช่น กระดาษ สี กรรไกร
3. ขนมน้ำ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน บอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ผิดไปแล้ว" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นตอนการ ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ภายหลังที่นักเรียนได้แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้วผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้สึก และบทบาทที่นักเรียนได้แสดง จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายถึงการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ตลอดทั้งให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์
4. ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ โดยให้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริง และประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลองให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 10

เรื่อง ผิดไปแล้ว

- บรรยาย หลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว เด็ก ๆ ก็เริ่มทยอยกันขึ้นมาบนห้อง รุ่งระวี ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าการจัดงานวันอาลา อาลัย ขึ้นมานั่งคอยอยู่ก่อนแล้ว
- ฉาก ในห้องเรียน
- รุ่งระวี พวกเธอเห็นสายฝนบ้างไหม ท้าไมยังไม่ขึ้นมาสักที เขาลืมไปหรือเปล่าว่าเราจะประชุมกัน
- ศศิธร ไม่ลืมหรอก ตอนก่อนขึ้นมาเราก็ตวนเขาแล้ว แต่สายฝนเขาบอกว่ามีรายงานที่ต้องทำและจะไม่ขึ้นมาประชุม
- รุ่งระวี ถ้าอย่างนั้น เรามาเริ่มประชุมกันเลย
- บรรยาย รุ่งระวีเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังเกี่ยวกับการจัดงานวันอาลา อาลัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ว่าในการจัดงานจะต้องมีการวางแผนดำเนินงานอย่างดี เนื่องจากเป็นช่วงของการสอบไล่ปลายปี และการเตรียมตัวสมัครเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงเป็นช่วงเวลาที่สำคัญมาก ส่วนการจัดกิจกรรมในวันนี้ก็มีความสำคัญเช่นกัน รุ่งระวีจึงได้จัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษากับเพื่อน ๆ ในการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ เพื่อน ๆ ได้แสดงความคิดเห็นกันหลากหลาย ในที่สุดก็ตกลงกันตามมติของที่ประชุมว่า จะมีการจัดป้ายนิเทศเพื่อแสดงความรู้สึ

ที่มีต่อโรงเรียน อาจารย์ และเพื่อน ๆ มีการจัดพัสดุเชิญอาจารย์ทุกท่าน
เพื่อมาร่วมงานวันอาลาอาลัย และท้ายสุดเพื่อน ๆ ได้ขอให้รุ่งระวีเป็นตัวแทน
ไปปรึกษากับอาจารย์หัวหน้าสายเพื่อจะได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อื่น ๆ อีก

รุ่งระวี เอละ วันนี้พอแค่นี้ก่อน เราต้องขอความร่วมมือจากทุกคนในการจัดกิจกรรม
ในวันอาลา อาลัยด้วย เพราะเป็นงานของส่วนรวมที่ต้องอาศัยเวลา
ความสามารถและความเสียสละของพวกเราทุกคน

บรรยาย เพื่อน ๆ ทุกคนรับปากว่าจะช่วยกันอย่างเต็มที่ พอดีออกเข้าแถว เพื่อน ๆ
จึงเตรียมตัวออกมาเข้าแถวหน้าห้องเรียน ในขณะที่สายฝนเดินเข้ามา
รุ่งระวีจึงเล่าเรื่องที่ประชุมให้หน้าฝนฟัง

ฉาก ระเบียบหน้าห้องเรียน

รุ่งระวี สายฝน เธอช่วยเพื่อน ๆ ทาป้ายนิเทศ และบัตรเชิญอาจารย์กับพวกเรานะ

สายฝน คงไม่ได้หรอก เพราะเราไม่ค่อยมีเวลา ต้องเตรียมดูหนังสือสอบ

รุ่งระวี แต่เธอน่าจะช่วยด้วยนะ เพราะงานของส่วนรวมน่าจะมาก่อนงานส่วนตัวนะ

สุริยา นั่นละสิ เธออย่าเห็นแต่ประโยชน์ของเธอเองคนเดียวหน่อยเลย การทา
ป้ายนิเทศอาจต้องมาทำกันนอกเวลาในวันเสาร์ด้วยซ้ำไป

สายฝน ก็ได้ ฉันจะช่วย แต่ฉันทำอะไรไม่ค่อยเป็นนะบอกเสียก่อน ถ้าทำไม่ดีแล้วจะ
มาว่ากันทีหลังไม่ได้

- บรรยาย เด็ก ๆ มาช่วยกันจัดป้ายนิเทศในวันเสาร์ แต่สายฝนไม่ยอมมาโดยอ้างว่า บ้านอยู่ไกล และต้องอยู่เลี้ยงน้องที่บ้าน
- ฉาก ห้องโรงงาใต้อาคารเรียน
- สุรียา สายฝนนี้ดีแต่ทำงานของตัวเอง ถ้าเป็นงานส่วนรวมล่ะ เขาปล่อยทิ้งเลย
- เพ็ญแข เธอแน่ใจหรือว่าเขาเป็นอย่างที่เธอพูดจริง ๆ
- สุรียา จริงสิ เธอแค่สงสัยสิ ทำไมเขาไม่มาช่วยพวกเราได้ บ้านเขาอยู่ไกลกว่า บ้านของสายฝนอีก
- รุ่งระวี เอาละ พวกเธออย่ามัวเถียงกันอยู่เลย ช่างเขาเถอะ อย่างน้อยก็ยังมี พวกเราอีกตั้งหลายคนที่ย่อยให้ความร่วมมือทำงานนี้อย่างดี
- ตะวัน แล้วบัตรเชิญล่ะ วาดภาพเสร็จแล้วหรือยัง
- รุ่งระวี วาดเสร็จแล้ว พวกสมควรและอีกหลายคน ช่วยวาดกันตอนพักกลางวันจนเสร็จ
- ตะวัน มานันจะช่วยเอาไปเจียนาให้ เธอจะให้เจียนอะไรก็บอกมา ฉันเจียน หนังสือสวณะ พี่ชายฉันก็เจียนสวกว่าฉันอีก
- รุ่งระวี ดีจริง ถ้าอย่างนั้น แบ่งเอาไปช่วยเจียนเลย
- บรรยาย การจัดเตรียมงานก็ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย และในวันงานก็จัดได้อย่าง เป็นที่ประทับใจของผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครู อาจารย์

ฉาก ในห้องประชุมหลังเสร็จพิธี

คุณครูหัวหน้าสาย ครูขอขอบใจนักเรียนชั้น ป.6 ทุกคนมาก การจัดพิธีอำลาอาลัยในวันนี้ ทำให้ครูรู้สึกประทับใจมาก งานวันนี้สำเร็จได้ก็ด้วยการร่วมมือของทุกคน ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งที่มีคุณค่า เพราะมีส่วนร่วมในการทำงานส่วนรวมโดย เสียสละประโยชน์ส่วนตน การจัดเตรียมงาน และการดำเนินงานในวันนี้ จึงประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

บรรยาย เด็กบางคนร้องไห้ด้วยความอาลัยในการจากไปในครั้งนี้ บางคนมีหลาย ความรู้สึก ทั้งเสียใจ และดีใจ ส่วนรุ่งระวี และเพื่อน ๆ อีกหลายคนมีความภูมิใจในการจัดงานครั้งนี้มาก แต่สายฝนรู้สึกเสียดายใจมากที่ตนเอง ไม่มีส่วนร่วมในการทำงานส่วนรวมแต่กลับได้รับความชมเชยจากคุณครู

สายฝน เราขอโทษพวกเธอด้วยที่ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมครั้งนี้เลย

รุ่งระวี ไม่เป็นไรหรอก

สายฝน เย็นนี้พวกเธอแวะไปที่บ้านเรานะ ที่บ้านเรามีขนมมากมาย แม่เราใจดี เต็มใจเราจะโทรศัพท์ไปบอกแม่เราให้เตรียมหาขนมไว้เลี้ยงพวกเธอ

บรรยาย เด็ก ๆ ไปที่บ้านของสายฝนเพื่อทานขนมที่แม่ให้ฝนเตรียมเอาไว้ ต่างดีใจ และพูดเล่นกันอย่างสนุกสนาน

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 11

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

ชื่อกิจกรรม ชูระไม้ไซ

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

สื่อการสอน

1. อุปกรณ์การทำความสะดวก ได้แก่ ไม้กวาด ถังขยะ สถานที่สำหรับทิ้งขยะส่วนรวม
2. พวงมาลัย
3. เหรียญ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน บอกวัตถุประสงค์ของการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ชูระไม้ไซ" จากนั้นนักเรียนและผู้วิจัยช่วยกัน เลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นดำเนินการ ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงบทบาทตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย ภายหลังที่นักเรียนได้แสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้สึก และบทบาทที่นักเรียนได้แสดง จากนั้น ให้นักเรียนอภิปรายถึงการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ตลอดทั้งให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์
4. ขั้นสรุป นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน โดยเน้นให้นักเรียนเปรียบเทียบสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริง และประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลองให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 11

เรื่อง ชุระไมโซ่

- บรรยาย ในวันแม่แห่งชาตินี้ ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมวันแม่ขึ้น โดยในปีนี้นี้ทางโรงเรียนได้จัดพิธีให้ลูก ๆ ได้กราบแม่และมอบพวงมาลัยให้แม่เพื่อนระลึกถึงพระคุณของแม่ นอกจากนี้ยังมีการประกวดคำขวัญวันแม่ ประกวดวาดภาพครอบครัวของฉัน ประกวดคัดลายมือ ส่วนกิจกรรมในช่วงสุดท้ายจะเป็นการให้นักเรียนได้บำเพ็ญประโยชน์ตามความเหมาะสม
- ฉาก ห้องเรียนชั้น ป.6/2
- คุณครูพัชรินทร์ คุณแม่ของนักเรียนท่านไหนที่พอจะมาร่วมพิธีในกิจกรรมวันแม่ที่กำลังจะมาถึงในอีกสองวันข้างหน้ามีบ้างไหมคะ
- บรรยาย นักเรียนหันไปพูดคุยซบกัน
- คมสัน ยุทธแม่นายโง่งละ อยู่บ้านเลย ๆ พาแม่มาร่วมพิธีสิ
- สุรยุทธ ร้อยพิงพิริอะไรกัน แม่ฉันอยู่บ้านก็จริงแต่ก็ต้องทำงานนะไม่ใช่อยู่เลย ๆ นี่พาแม่มาสิ
- บรรยาย คมสันไม่ตอบอะไร ลึกครู่ นักเรียนหญิงคนหนึ่งก็พูดขึ้นว่า
- กัลยา หนูจะลองโทรศัพท์ไปชวนคุณแม่มา แต่หนูไม่แน่ใจว่าแม่จะมาได้หรือเปล่า

บรรยาย เมื่อถึงวันแม่ กิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้ตระเตรียมก็ดำเนินขึ้น โดยเริ่มจากการประกาศรางวัลการประกวดวาดภาพ คำขวัญ และคัดลายมือ และดำเนินต่อไปจนกระทั่งถึงพิธีการกราบแม่ตามระดับสายชั้น เมื่อถึงสายชั้น ป.6 คุณแม่ทุกคนของนักเรียนชั้น ป.6 ก็ถูกเรียกขานมานั่งบนเวที ซึ่งทางโรงเรียนได้จัดไว้ให้ ลูก ๆ ได้กราบคุณแม่พร้อมทั้งมอบพวงมาลัยให้แก่คุณแม่ด้วยความตั้งใจ

กัลยา แม่คะ พูชมอบพวงมาลัยให้แม่ (และกราบคุณแม่)

คุณแม่ของกัลยา ขอบใจลูกมากนะ

บรรยาย คุณครูที่เป็นพิธีกรกล่าวขอบคุณผู้ปกครอง คณะครู และนักเรียนที่ให้ความร่วมมือการจัดกิจกรรมวันแม่เป็นอย่างดี และในปีนี้ทางโรงเรียนได้จัดของขวัญเล็ก ๆ น้อย ๆ มอบให้กับผู้ปกครองที่มาร่วมพิธีกิจกรรมวันแม่กับนักเรียนด้วย ก่อนที่จะแยกย้ายกันไป หลังจากเสร็จพิธีช่วงนี้แล้ว คุณครูบรรยายให้นักเรียนแยกย้ายกันไปหาพี่ณประโยชน์ตามที่ตกลงไว้กับคุณครูประจำชั้น

สุรยุทธ รู้แบบนี้ น่าจะชวนแม่มาบ้างนะ ใต้ของขวัญกลับบ้านด้วย

คมสัน ฉันบอกนายแล้ว ไม่เชื่อนี่ ยังมาว่าฉันอีก ไปเราไปหาพี่ณประโยชน์กันเถอะ

จาก บริเวณสนาม

บรรยาย นักเรียนชั้น ป.6/2 ต่างช่วยกันทำความสะอาดบริเวณสนาม บางคนใช้ไม้กวาดทางมะพร้าวกวาดใบไม้และฝุ่นผง บางคนเก็บเศษกระดาษ เมื่อกวาดและเก็บได้สักพักหนึ่ง คุณครูพัชรินทร์จึงได้วานให้สุรยุทธและคมสันนำขยะไปทิ้ง เมื่อถึงที่ทิ้งขยะ สุรยุทธเทขยะอย่างไม่ระวัง

คมสัน อ้าว ! สุรยุทธ ทำไมไม่ทิ้งขยะให้ลงถังล่ะ

สุรยุทธ ไม่เป็นไรหรอกน่า ทั้งตรงนี้แหละสะดวกดี คนอื่นเขาก็ทิ้งกันอย่างนี้ทั้งนั้น

บรรยาย ในขณะที่เสียงประกาศเรียน!เชิญคุณครูพัชรินทร์ไปที่ห้องธุรการ

สุรยุทธ ไปเล่นโยนเหรียญกันเถอะ ด้านหลังอาคารไม่มีใครเห็นหรอก

คมสัน เดียวก็โดนครูทำโทษหรอก

สุรยุทธ โน่นคุณครูอยู่ที่ห้องธุรการแล้ว อีกนานกว่าจะออกมา

คมสัน จริงสิ ถ้าอย่างนั้นเรารีบไปกันเถอะ เดียวพวกผู้หญิงก็ทำเสร็จ มันเห็นพอจะหมดเวลาก็ก็นั่นเสร็จทุกที

บรรยาย เด็กทั้งสองคนจึงแอบไปเล่นหลังอาคารเรียนกันอย่างสนุกสนาน โดยไม่สนใจที่จะช่วยเหลืองานส่วนรวมเลย

นาก

บริเวณหลังอาคารเรียน

สุรยุทธ

เล่นโยนเหรียญนี้สนุกกว่าการเก็บขยะ กวาดพื้นเยอะเลยนะ ไม่รู้จะทำอะไรกันนักหนาทุกวัน ใคร ๆ ก็ทิ้งเศษกระดาษ และขยะกันทั้งนั้น เมื่อวันก่อนยังเห็นคนเอาขยะมาเททิ้งลงในบ่อน้ำข้างโรงเรียนเลย ส่วนเรื่องการรักษาความสะอาดอะไรนี้ มันเป็นหน้าที่ของภารโรงต่างหากไม่ใช่หน้าที่ของเราสักหน่อย เรามีอะไรตั้งมากมายหลายอย่างที่ต้องทำธุระไม่ใช่

คมสัน

ดูเหมือนว่าพวกนั้นจะเก็บกวาดเรียบร้อยกันแล้วนะ กำลังทยอยขึ้นห้องกันแล้ว

สุรยุทธ

ไปเราก็ก๊วกลับขึ้นห้องกันเถอะ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ครั้งที่ 12

หัวข้อเรื่อง บัณฑิตนิเทศ

ชื่อกิจกรรม บัณฑิตนิเทศ

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความหมายของความสามัคคี และประโยชน์ที่ได้รับจากการมีความสามัคคี แนวทางการสร้างความสามัคคี และการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามในสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ และผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนนั้น
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้
4. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ และในลำดับสุดท้ายผู้วิจัยและนักเรียนทุกคนร่วมยืนเป็นวงกลมร้องเพลงสามัคคีชุมนุมร่วมกัน

สื่อการสอน แผ่นใสเนื้อเพลง "สามัคคีชุมนุม"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเรื่องความสามัคคี ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 ความหมายของคำว่า "ความสามัคคี"
 - 1.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีความสามัคคี
 - 1.3 แนวทางการสร้างความสามัคคี และการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามในสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ และผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนนั้น
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้
4. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ และร่วมยืนเป็นวงกลมร้องเพลงสามัคคีชุมนุมตามเนื้อเพลงบนจอภาพของเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความตั้งใจของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น และการอภิปรายซักถามของนักเรียน

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนในกลุ่มและผู้วิจัยกับนักเรียน 2. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบความหมายของความสามัคคี และประโยชน์ที่ได้รับจากการมีความสามัคคี 3. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์และวิธีการสอนปกติ เพื่อพัฒนาความสามัคคี 4. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบระยะเวลาจำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองแล้วใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสร้างสัมพันธภาพซึ่งกิจกรรมนี้มีชื่อว่า "เพื่อนใจ" โดยมีวิธีการเล่นดังนี้ 1.1 ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม 1.2 ผู้วิจัยแจกชิ้นส่วน "ดอกไม้" ให้นักเรียนแต่ละคน 1.3 ผู้วิจัยให้สัญญาณ นักเรียนนำชิ้นส่วนดอกไม้ของตนเองไปต่อกับเพื่อนอีกคนหนึ่งให้เป็นดอกไม้เดียวกัน 1.4 เมื่อนักเรียนแต่ละคนได้คู่ของตนเองแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคู่ผลัดกันซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันภายในเวลา 5 นาที 1.5 ให้นักเรียนแต่ละคนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคู่ของตนให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2-3	ความสามัคคีใน ด้านการร่วม แรงร่วมใจกัน	เพื่อให้ให้นักเรียนรู้สึกต้องการ ร่วมแรงร่วมใจกันในการกระทำ กิจกรรมส่วนรวม	1.6 นักเรียนร่วมกันสรุป จุดมุ่งหมายของกิจกรรม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 2. ผู้วิจัยอธิบายความหมายของ ความสามัคคี และประโยชน์ที่ ได้รับจากการมีความสามัคคี 3. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์และ วิธีการสอนปกติ 4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถามและนัดหมายวัน เวลา สถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วม กิจกรรม ในการใช้โปรแกรมการสอนปกติ ครั้งที่ 2-11 มีวิธีดำเนินการ เป็นขั้นตอนทุกครั้งดังนี้ 1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยและนักเรียนสนทนากัน เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน 2. <u>ขั้นสอน</u> ผู้วิจัยสอนโดยการ บรรยายสื่อประกอบการสอน อย่างน้อย 1 ประเภท และ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม แสดงความคิดเห็น 3. <u>ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุป และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
4-5	ความสามัคคี ด้านการมีความ เห็นอกเห็นใจ กัน	เพื่อให้นักเรียนมีความเห็นอก เห็นใจกัน	
6-7	ความสามัคคี ในการไม่แบ่ง เป็นพวกเขา พวกเรา	เพื่อให้นักเรียนไม่แบ่งเป็น พวกเขาพวกเรา	
8-9	ความสามัคคี ในการยอม รับฟังความ คิดเห็นของ ผู้อื่น	เพื่อให้นักเรียนยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น	
10-11	ความสามัคคี ด้านการเห็น แก่ประโยชน์ ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน	เพื่อให้นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	
12	ปัจฉิมนิเทศ	เพื่อให้นักเรียนสรุป ทบทวนสิ่งที่ เรียนรู้จากการใช้โปรแกรม การสอนปกติ เพื่อพัฒนาความสามัคคี และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดง ความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรม ครั้งนี้	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันทบทวน ความหมายของความสามัคคี และประโยชน์ที่ได้รับจากการมี ความสามัคคี

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			2. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุป แนวทางการสร้างความสามัคคี และการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ในชีวิตประจำวัน 3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียน ซักถามสิ่งที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ และผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติมในส่วน ที่ไม่เข้าใจ 4. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดง ความคิดเห็นในการเข้าร่วม กิจกรรมในครั้งนี้ 5. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนทุกคน ที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ และ ในลำดับสุดท้ายผู้วิจัยและนักเรียน ทุกคนร่วมยืนเป็นวงกลมร้องเพลง สามัคคีชุมนุมร่วมกัน

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 1

หัวข้อเรื่อง ปฐมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม เพื่อนใจ

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนในกลุ่มและผู้วิจัยกับนักเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายของความสามัคคี และประโยชน์ที่ได้รับจากการมีความสามัคคี
3. เพื่อให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการของการสอนปกติเพื่อพัฒนาความสามัคคี
4. เพื่อให้นักเรียนทราบระยะเวลา จำนวนครั้งและสถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม

สื่อการสอน

1. กระดาษสีรูปดอกไม้
2. ตารางการสอนปกติ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง แล้วใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสร้างสัมพันธภาพ ซึ่งกิจกรรมนี้มีชื่อว่า "เพื่อนใจ" โดยมีวิธีการเล่นดังนี้
 - 1.1 ให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม
 - 1.2 ผู้วิจัยแจกชิ้นส่วน "ดอกไม้" ให้นักเรียนแต่ละคน
 - 1.3 ผู้วิจัยให้สัญญาณให้นักเรียนนำชิ้นส่วนดอกไม้ของตนเองไปต่อกับเพื่อนอีกคนหนึ่งให้เป็นดอกไม้ดอกเดียวกัน

- 1.4 เมื่อนักเรียนแต่ละคนได้คู่ของตนเองแล้ว ให้แต่ละคู่ผลิตกันซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันในเรื่องต่อไปนี้
 - 1.4.1 ชื่อ-นามสกุล ชื่อเล่น
 - 1.4.2 สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ไม่ชอบ
 - 1.4.3 งานอดิเรก
 - 1.4.4 ความไม่พอใจในอนาคต โดยให้นักเรียนพยายามจำข้อมูลของเพื่อนให้แม่นยำที่สุดภายในเวลา 5 นาที
- 1.5 ให้นักเรียนแต่ละคนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคู่ของตนให้สมาชิกในกลุ่มฟัง
- 1.6 นักเรียนร่วมกันสรุปจุดมุ่งหมายของกิจกรรมและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
2. ผู้วิจัยอธิบายความหมายของความสามัคคี และประโยชน์ที่ได้รับจากการมีความสามัคคี
3. ผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการของการสอนปกติ เพื่อพัฒนาความสามัคคี
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ผู้วิจัยแสดงตารางการนัดหมายระยะเวลาจำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วมกิจกรรม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความตั้งใจในการร่วมกิจกรรม

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 2

หัวข้อเรื่อง	ความสามัคคีในด้านการร่วมแรงร่วมใจกัน
ชื่อกิจกรรม	มะลิคนใหม่
เวลา	50 นาที
วัตถุประสงค์	เพื่อให้นักเรียนรู้สึกต้องการร่วมแรงร่วมใจกันในการทำกิจกรรมของส่วนรวม
สื่อการสอน	

1. เอกสารเรื่อง "มะลิคนใหม่"

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ
 ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงความรู้สึกในการทำกิจกรรมส่วนรวม ที่ผ่านมา มีความพึงพอใจในการร่วมทำงานกับเพื่อนสมาชิกหรือไม่ เพราะเหตุใด ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ของการทดลองให้นักเรียนทราบ
2. ขั้นสอน
 - 2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "มะลิคนใหม่" ให้นักเรียนฟัง
 - 2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟัง
 - 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อต่อไปนี้คือ
 - 2.3.1 นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อการกระทำของมะลิ
 - 2.3.2 นักเรียนมีความรู้สึกประทับใจกับบุคคลใดในเรื่องบ้าง เพราะเหตุใด
3. ขั้นสรุป
 - 3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และข้อคิดที่ได้รับจากเอกสารเรื่อง "มะลิคนใหม่"
 - 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในขณะที่บรรยาย
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การซักถามแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 3

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	ความสามัคคีในด้านการร่วมแรงร่วมใจกัน
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ไม่น่าเลย
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนรู้สึกต้องการร่วมแรงร่วมใจกันในการทำกิจกรรม
<u>สื่อการสอน</u>	

1. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ
2. แผ่นใส

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ
 ผู้วิจัยทบทวนถึงประโยชน์ของความรู้สึกต้องการร่วมแรงร่วมใจกัน ในการทำกิจกรรม แล้วให้นักเรียนยกตัวอย่างถึงกิจกรรมที่นักเรียนมีความรู้สึกว่าได้ร่วมแรงร่วมใจกันทำ และประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ
2. ขั้นสอน
 - 2.1 ผู้วิจัยบรรยายเรื่อง "ไม่น่าเลย" โดยใช้แผ่นใสแสดงภาพประกอบการบรรยาย
 - 2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟัง
 - 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อต่อไปนี้คือ
 - 2.3.1 นักเรียนไม่เห็นด้วยกับการกระทำของบุคคลใดในเรื่อง เพราะเหตุใด
 - 2.3.2 นักเรียนมีความรู้สึกประทับใจกับบุคคลใดในเรื่องบ้าง เพราะเหตุใด
3. ขั้นสรุป
 - 3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และข้อคิดที่ได้รับจากเอกสารเรื่อง "ไม่น่าเลย"
 - 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในขณะที่ฟังบรรยาย
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การซักถามแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 4

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในด้านการมีความเห็นอกเห็นใจกัน

ชื่อกิจกรรม กลายเป็นตัมเค็ม

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจกัน

สื่อการสอน

1. เอกสารเรื่อง "กลายเป็นตัมเค็ม"

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับชีวิตในสังคมปัจจุบัน และให้นักเรียนยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เคยพบเห็นว่าเป็นการแสดงออกถึงการมีความเห็นอกเห็นใจกัน หลังจากนั้นผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการทดลองให้นักเรียนทราบ

2. ขั้นสอน

- 2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "กลายเป็นตัมเค็ม" ให้นักเรียนฟัง

- 2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟัง

- 2.2.1 นักเรียนเห็นด้วยกับความคิดและการกระทำขององศาหรือไม่ว่า

เพราะเหตุใด

- 2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะให้ความช่วยเหลือในการทำงาน

ครั้งนี้กับเพื่อน ๆ อย่างไร

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และข้อคิดที่ได้รับจากเอกสารเรื่อง "กลายเป็นตัมเค็ม"

- 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในขณะฟังบรรยาย
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การซักถามแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 5

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในด้านการมีความเห็นอกเห็นใจกัน

ชื่อกิจกรรม ไครคิด

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีความเห็นอกเห็นใจกัน

สื่อการสอน

1. เอกสารเรื่อง "ไครคิด"
2. ภาพโปรสเตอร์การประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้ประเภทของเล่น ของใช้ และของประดับตกแต่ง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มบรรยากาศในการทำงานร่วมกันของนักเรียนว่า ในกลุ่มการทำงานมีความเห็นอกเห็นใจกันหรือไม่ และนักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร

2. ขั้นสอน

- 2.1 ผู้วิจัยบรรยายเรื่อง "ไครคิด" โดยใช้ภาพโปรสเตอร์ประกอบการบรรยาย
- 2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟัง
- 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อต่อไปนี้คือ
 - 2.3.1 ถ้าเอนกเป็นสมาชิกในกลุ่มการทำงานของนักเรียน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อการหยุดโรงเรียนของเอนก
 - 2.3.2 ถ้านักเรียนเป็นชาย นักเรียนจะทำอย่างชายหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - 2.3.3 จากเรื่อง "ไครคิด" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และข้อคิดที่ได้จากเอกสารเรื่อง "ไครคิด"
- 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในขณะที่ฟังบรรยาย
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การซักถามแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 6

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	ความสามัคคีในการไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ตัวแทนที่เหมาะสม
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา
<u>สื่อการสอน</u>	

1. เอกสารเรื่อง "ตัวแทนที่เหมาะสม"

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ ผู้วิจัยให้นักเรียนตั้งข้อสังเกตการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่สมาชิกแบ่งเป็นพรรคเป็นพวก จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานนั้นอย่างไรบ้าง
2. ขั้นสอน
 - 2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "ตัวแทนที่เหมาะสม" ให้นักเรียนฟัง
 - 2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้
 - 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.3.1 นักเรียนไม่พอใจกับการกระทำของใครมากที่สุด เพราะเหตุใด
 - 2.3.2 นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการกระทำของสมาชิกที่ช่วยเหลือสมศรี
3. ขั้นสรุป
 - 3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และข้อคิดที่ได้จากเอกสารเรื่อง "ตัวแทนที่เหมาะสม"
 - 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในขณะที่ฟังบรรยาย
1. สังเกตจากการตอบคำถาม การซักถามแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 7

<u>หัวข้อเรื่อง</u>	ความสัมพันธ์ในการแบ่งปันของพวกเขา
<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ใครคือผู้ชนะ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนแบ่งปันของพวกเขา
<u>สื่อการสอน</u>	เอกสารเรื่อง "ใครคือผู้ชนะ"

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนถึงเหตุการณ์ในปัจจุบันว่าเกิดความวุ่นวายอะไรขึ้นบ้าง เช่น ปัญหาการเลือกผู้แทนราษฎร ปัญหาการลดค่าเงินบาท ฯลฯ สาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยหนึ่งเกิดมาจากการแบ่งปันของพวกเขา นักเรียนรู้สึกอย่างไร และจะมีวิธีแก้ไขปัญหามันเริ่มต้นโดยเริ่มจากตัวของนักเรียนอย่างไรบ้าง

2. ขั้นสอน

2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "ใครคือผู้ชนะ" ให้นักเรียนฟัง

2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟัง

2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อต่อไปนี้คือ

2.3.1 จากเรื่องนักเรียนคิดว่าภาระของใครไม่ถูกต้อง จงอธิบายเหตุผล

2.3.2 การแบ่งปันของพวกเขาทำให้เกิดผลเสียอย่างไรบ้าง

3. ขั้นสรุป

3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และข้อคิดที่ได้รับจากเอกสารเรื่อง "ใครคือผู้ชนะ"

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบเกิดจากความสนใจของนักเรียนในขณะที่ฟังบรรยาย
2. สืบเกิดจากการตอบคำถาม การซักถามแสดงความคิดเห็น และการสรุป
ของนักเรียน

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 8

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ชื่อกิจกรรม เชื่อนั่นเถอะ

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อการสอน

1. เอกสารเรื่อง "เชื่อนั่นเถอะ"
2. แผ่นใสประกอบการบรรยายเรื่อง "เชื่อนั่นเถอะ"

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องการทำงานภายในกลุ่มว่านักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นหรือไม่ ถ้าเพื่อนในกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น นักเรียนจะยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด จากนั้นผู้วิจัยบอกวัตถุประสงค์ของการทดลองให้นักเรียนทราบ

2. ขั้นสอน

- 2.1 ผู้วิจัยบรรยายเรื่อง "เชื่อนั่นเถอะ" โดยชี้แผ่นใสประกอบการบรรยาย
- 2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง
- 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อต่อไปนี้คือ
 - 2.3.1 สมเจตน์รับฟังความคิดเห็นของธงชัยเพราะเหตุใด นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่
 - 2.3.2 นักเรียนไม่เห็นด้วยกับการกระทำของบุคคลใดในเรื่อง เพราะเหตุใด พิมลไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพราะเหตุใด นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่
 - 2.3.3 การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมีผลดีอย่างไรต่อการทำงานบ้าง

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และข้อคิดที่ได้รับจากเรื่อง "เชื่อนั่นเถอะ"
- 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบเกิดจากความสนใจของนักเรียนในขณะที่ฟังการบรรยาย
2. สืบเกิดจากการตอบคำถาม การซักถามแสดงความคิดเห็น และการสรุป
ของนักเรียน

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 9

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ข้อกิจกรรม ต่างความคิด

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สื่อการสอน

1. เอกสารเรื่อง "ต่างความคิด"
2. ดัลลัทธิเพคาสเสท และเครื่องเล่นเพคาสเสท

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยทบทวนถึงประโยชน์ของการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และยกตัวอย่างบุคคลที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. ขั้นสอน

2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "ต่างความคิด" ให้นักเรียนฟัง โดยใช้เพคาสเสทชุดแสงเทียนแสงธรรมประกอบการเล่าในบางช่วง

2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่าน

2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อต่อไปนี้คือ

2.3.1 จากเนื้อเรื่องบุคคลที่นักเรียนประทับใจมากที่สุด เพราะเหตุใด

2.3.2 การประชุมกันระหว่างเพื่อน ๆ ไม่ประสบผลสำเร็จเพราะเหตุใด

2.3.3 บุคคลใดในเรื่องควรปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง

3. ขั้นสรุป

3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และข้อคิดที่ได้รับจากเอกสารเรื่อง "ต่างความคิด"

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในขณะฟังบรรยาย
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การซักถามแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 10

หัวข้อเรื่อง ความสำคัญในการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

สื่อกิจกรรม ผิดไปแล้ว

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

สื่อการสอน

1. เอกสารเรื่อง "ผิดไปแล้ว"

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยให้นักเรียนยกตัวอย่างบุคคลที่นักเรียนเห็นว่าได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคม

ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ของการทดลองให้นักเรียนทราบ

2. ขั้นสอน

2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "ผิดไปแล้ว" ให้นักเรียนฟัง

2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง

2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อต่อไปนี้คือ

2.3.1 จากเนื้อเรื่องนักเรียนคิดว่าสายฝนควรปรับปรุงแก้ไขงานเรื่องใดบ้าง

2.3.2 ถ้าทุกคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยเสียสละประโยชน์ส่วนตนบ้าง

สังคมของเราจะเป็นอย่างไรในความรู้สึกรักของนักเรียน

3. ขั้นสรุป

3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และข้อคิดที่ได้รับจากเอกสารเรื่อง "ผิดไปแล้ว"

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในขณะที่ฟังบรรยาย
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การซักถามแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 11

หัวข้อเรื่อง ความสามัคคีในด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

ชื่อกิจกรรม ชุระไม่ใช่

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

สื่อการสอน

1. เอกสารเรื่อง "ชุระไม่ใช่"
2. ภาพปริศนา

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยทบทวนถึงข้อดีในการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน แล้วให้นักเรียนยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่บุคคลได้กระทำโดยเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม

2. ขั้นสอน

- 2.1 ผู้วิจัยบรรยายเรื่อง "ชุระไม่ใช่" โดยใช้ภาพปริศนาประกอบคำบรรยาย
- 2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟัง
- 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อต่อไปนี้คือ
 - 2.3.1 รางวัล และการลงโทษ มีผลต่อความรู้สึกที่นักเรียนจะทำประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือไม่ อย่างไร
 - 2.3.2 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมปัจจุบันหรือไม่ ถ้าไม่พึงพอใจควรหาแนวทางแก้ไขอย่างไร

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา และข้อคิดที่ได้รับจากเอกสารเรื่อง "ชุระไม่ใช่"
- 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบได้จากความสนใจของนักเรียนในขณะที่ฟังบรรยาย
2. สืบได้จากการตอบคำถาม การซักถามแสดงความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนปกติ

ครั้งที่ 12

หัวข้อเรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม ปัจฉิมนิเทศ

เวลา 50 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกความหมายของความสามัคคี และประโยชน์ที่ได้รับจากการมีความสามัคคี แนวทางการสร้างความสามัคคี และการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามในสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ และผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนนั้น
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้
4. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ และในลำดับสุดท้ายผู้วิจัยและนักเรียนทุกคนร่วมยืนเป็นวงกลมร้องเพลงสามัคคีชุมนุมร่วมกัน

สื่อการสอน แผ่นใสเนื้อหาเพลง "สามัคคีชุมนุม"

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเรื่องความสามัคคี ในหัวข้อต่อไปนี้
 - 1.1 ความหมายของคำว่า "ความสามัคคี"
 - 1.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีความสามัคคี
 - 1.3 แนวทางการสร้างความสามัคคี และการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามในสิ่งที่ยังไม่เข้าใจ และผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติมในส่วนนั้น
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้
4. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ และร่วมยืนเป็นวงกลมร้องเพลงสามัคคีชุมนุม ตามเนื้อเพลงบนจอภาพของเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

การประเมินผล

1. สังเกตจากความตั้งใจของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น และการอภิปรายซักถามของนักเรียน

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นัยดา สุวีชาวรินทร์

เกิดวันที่ 13 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2507

สถานที่เกิด อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 30/13 หมู่ 5 ซอยเพชรเกษม 69 ถนนบางบอน 3
แขวงหลักสอง เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร 10160

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 6

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง แขวงหลักสอง เขตหนองแขม
กรุงเทพมหานคร 10160

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2525 ระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียนราชินีบน

พ.ศ.2529 ปริญญาตรี กศ.บ. วิชาเอกเทคโนโลยีทางการศึกษา (เกียรตินิยม)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ.2541 ปริญญาโท กศ.ม. จิตวิทยาการแนะแนว
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชชนนีบุรณะ

กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นิตยา สุวิชาวรพันธุ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสามัคคีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความสามัคคีต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและกลุ่มควบคุมได้รับการสอนปกติ แบบแผนการทดลองเป็นแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือแบบสอบถามความสามัคคี โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง และโปรแกรมการสอนปกติ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้น หลังจากได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความสามัคคีเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF SIMULATION ON COOPERATION OF PRATHOM SUKSA VI
STUDENTS OF WATRADBUMRUNG SCHOOL, BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

NIYADA SUVICHAVORAPHAN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 1998

The purpose of this experimental research was to study the effect of simulation on cooperation of prathom Suksa VI students of Watradbumrung school, Bangkok in the academic year 1997. The subjects of 20 students were randomly selected from students whose cooperation scores were lower than 25 percentile. Then they were randomly divided into the experimental group and the control group. Each group was consisted of 10 students. The experimental group was treated by the simulation techniques while the control group was taught by the conventional instruction. The research design was a Randomized Control Group Pretest-Posttest Design. The research instruments were the cooperation questionnaire, the simulation program and the conventional instruction program. The data collected were analyzed by t-test.

The results were as follows :

1. The cooperation of the students who were exposed to the simulation techniques significantly higher than before the experiment at .01 level.
2. The cooperation of the students were taught by the conventional instruction was significantly higher than before the experiment at .01 level.
3. The cooperation of students were exposed to the simulation techniques was significantly higher than those who were taught by the conventional instruction at .01 level.